

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Куликівської селищної ради
(сорок восьма сесія восьмого скликання)
від 21 листопада 2024 року №

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ КУЛИКІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розробники:

Робоча група з розроблення Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади (склад затверджено рішенням виконавчого комітету Куликівської селищної ради від 08 травня 2023 року № 60).

**Куликівка
2024**

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	6
1.1. Загальна характеристика громади	6
1.1.1. Географічне розташування	6
1.1.2. Загальна екологічна оцінка.....	8
1.1.3. Загальна економічна оцінка	9
1.1.4. Демографія	17
1.1.5. Прогнозування чисельності населення громади.....	21
1.2. Характеристика стану містобудівної документації.....	27
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ВПЛИВІВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ	28
2.1. Аналіз негативних впливів, що призвели до необхідності розроблення Програми.....	28
2.2. Аналіз негативних впливів на довкілля та природоохоронні території	35
2.3. Аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності	35
2.4. Інформація щодо необхідності підготовки території	42
2.4.1. Здійснення розмінування	42
2.4.2. Здійснення демонтажу зруйнованих будівель та споруд	44
2.4.3. Потреба рекультивациі земель	45
2.5. Інформація про шкоду, заподіяну бойовими діями, терористичними актами, диверсіями, надзвичайними ситуаціями	45
2.5.1. Об'єктам житлової нерухомості та об'єктам громадського призначення.....	45
2.5.2. Об'єктам виробничого комплексу	47
2.5.3. Об'єктам соціальної сфери.....	49
2.5.4. Об'єктам культурної спадщини	57
2.5.5. Об'єктам житлово-комунального господарства.....	57
2.5.6. Об'єктам інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури комунікаційних мереж, об'єктів водогосподарської інфраструктури.....	57
2.5.7. Навколишньому природному середовищу та природним ресурсам.....	59
2.5.8. Захисним спорудам цивільного захисту.....	60
Ключові висновки по розділу II	63
РОЗДІЛ III. СЕКТОРАЛЬНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ	64
3.1. SWOT-аналіз Куликівської селищної територіальної громади	64
3.2. Сценарії розвитку Куликівської громади.....	70
3.3. Бачення розвитку громади, пріоритетні напрями відновлення та розвитку	73
3.4. Завдання і проєкти етапу «Невідкладне реагування» (проєкти найвищого пріоритету).....	76
3.5. Завдання і проєкти етапу «Відновлення» (проєкти високого пріоритету).....	77
3.6. Завдання і проєкти етапу «Розвиток»	79
Ключові висновки по розділу III	87
РОЗДІЛ IV. КОМПЛЕКСНІ ПІДХОДИ, ЗАХОДИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ	88
4.1. Очікувані результати та показники, моніторинг, оновлення та управління процесом реалізації Програми.....	88
4.2. Попередній фінансово-економічний розрахунок для забезпечення заходів комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади	91
4.3. Пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення.....	92
4.4. План реалізації Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади.....	92
ДОДАТКИ	
Додаток № 1	Перелік пошкоджених та зруйнованих житлових будинків (витяг з РПЗМ).
Додаток № 2	Перелік пошкоджених та зруйнованих об'єктів бізнесу.
Додаток № 3	Перелік пошкоджених та зруйнованих будівель соціальної сфери.

Таблиці

1. Порівняння громади і області за площею і населенням	7
2. Порівняльні показники громади і громад-сусідів	7
3. Адміністративно-територіальний устрій Куликівської селищної територіальної громади Чернігівського району Чернігівської області.....	8
4. Юридичні особи та суб'єкти господарювання.....	11
5. Юридичні особи та суб'єкти господарювання за галузями та видами діяльності	12
6. Рівень зареєстрованого безробіття та навантаження на одну вакансію.....	13
7. Надходження ПДФО до бюджету Куликівської селищної територіальної громади від найбільших платників податків за 2020-2023 роки	14
8. Основні підприємства та установи, що створюють робочі місця в громаді	15
9. Власні доходи бюджету громади	16
10. Структура видатків бюджету громади	16
11. Основні демографічні показники на 2021-2022 роки	18
12. Наявність містобудівної та землепорядної документації у населених пунктах громади	24
13. Руйнування та пошкодження Куликівської громади.....	29
14. Структура земельних ресурсів у відповідності до цільового призначення	36
15. Наявні на території громади вільні незабудовані (незаміновані) земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності (крім сільськогосподарського призначення).....	38
16. Доходи бюджету	38
17. Видатки бюджету громади.....	41
18. Житлові будинки, що потребують демонтажу	44
19. Житловий фонд Куликівської громади	45
20. Заклади загальної середньої освіти.....	50
21. Заклади первинної медичної допомоги	51
22. Кількість померлих та причини смерті.....	53
23. Отримувачі адресної натуральної та грошової допомоги суб'єктів, що надають соціальні послуги ..	55
24. Внутрішні та зовнішні чинники, що сприяють/не сприяють розвитку громади.....	64
25. Кількість ідей проєктів за напрямками відновлення і розвитку та етапами	74
26. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Невідкладне реагування»	77
27. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Відновлення»	79
28. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Розвиток».....	80

Світлини

1-2. Зруйнована будівля Грабівського будинку фольклору	54
3-6. Укриття Куликівського ліцею	60
7-14. Укриття Куликівського ЗДО «Ромашка»	61

Рисунки

1. Мапа Куликівської селищної територіальної громади	6
2. Власні надходження та капітальні видатки на одного мешканця громади та громад-сусідів	10
3. Найбільші орендарі земель	11
4. Фізичні особи-підприємці	11
5. Загальні тенденції зміни зайнятості	11
6. Середньомісячна заробітна плата	12
7. Прогноз доходів бюджету на 2024 рік	16
8. Структура видатків бюджету 2024 року (прогноз)	17
9. Розміщення населення в Куликівській громаді (на 01.01.2023).....	17
10. Віковий склад населення громад Чернігівської області (на кінець 2022 року)	19
11. Природний приріст та скорочення населення Куликівської громади	19
12. Сальдо природного руху населення.....	20
13. Статева структура населення	20
14. Втрати населення в розрізі населених пунктів Куликівської громади	22
15. Втрати населення за статевовіковими групами, % від чисельності відповідної групи на початок 2022 року	22
16. Прогнозування приросту та міграції мешканців Куликівської громади.....	23
17. Прогнозування чисельності мешканців Куликівської громади за оптимістичним і песимістичним сценаріями розвитку.....	23
18. Мапа пошкоджених територій Куликівської громади	29
19. Структура земельного фонду	36
20. Структура власності земельного фонду	38
21. Структура земель за цільовим призначенням	38
22. Структура податкових надходжень до бюджету громади у 2022 році	39
23. Структура видатків бюджету громади у 2022 році.....	40
24. Фінансова інфраструктура.....	41
25. Картошка полів ТОВ «Укр Агро Успіх» та ТОВ «Гетьманське», потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами.....	43
26. Картошка полів ФГ «Полісся-Агро2000», потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами.....	43
27. Кількість осіб, які втратили доступ до житла	46
28. Кількість осіб, які втратили доступ до житла	47
29. Вплив війни на господарську діяльність підприємств громади	46
30. Кількість працівників.....	48
31. Завантаженість закладів дошкільної освіти та загальної середньої освіти.....	49
32. Розташування закладів загальної середньої освіти до дошкільних закладів.....	50
33. Розташування закладів первинної медичної допомоги	52
34. Мапа пошкоджених об'єктів соціальної інфраструктури та громадського призначення	56
35. Обсяг пошкоджень/руйнувань об'єктів інфраструктури громади	56
36. Частка помешкань/житлових одиниць, що під'єднані до інфраструктури	57
37. Обсяги пошкоджень/руйнувань інженерних мереж.....	57
38. Мапа пошкоджених доріг загального користування місцевого та державного значення	58
39. Обсяги пошкоджень/руйнувань інженерних мереж.....	59
40. Мапа забруднених/замінованих територій	59
41. SWOT-матриця громади: сильні сторони і можливості.....	66
42. SWOT-матриця громади: виклики.....	67
43. SWOT-матриця громади: ризики.....	68
44. Мапа проєктів відновлення та розвитку.....	75
45. Мапа формування основних кластерів в ході відновлення та розвитку громади	75
46. Мапа можливих центрів економічного зростання.....	89

Скорочення в тексті

АЗС	Автозаправна станція
АТ	Акціонерне товариство
ВАТ	Відкрите акціонерне товариство
ВПО	Вимушено переміщені особи
ВУЖКГ	Виробниче управління житлово-комунального господарства
ЄДРПОУ	Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України
ДФРР	Державний фонд регіонального розвитку
КП	Комунальне підприємство
КНП	Комунальне некомерційне підприємство
ЛПЛ	Лікарня планового лікування
МТД	Міжнародна технічна допомога
НКП	Некомерційне комунальне підприємство
НСЗУ	Національна служба здоров'я України
ОМС	Органи місцевого самоврядування
ОТЦК та СП	Обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки
ОЦЕМД та МК	Обласний центр екстрено-медичної допомоги та медицини катастроф
ПП	Приватне підприємство
ПДФО	Податок з доходу фізичних осіб
ПМД	Перша медична допомога
СПД	Суб'єкти підприємницької діяльності
СР	Селищна рада
СТОВ	Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю
ТГ	Територіальна громада
ТПВ	Тверді побутові відходи
ТОВ	Товариство з обмеженою відповідальністю
УОКТСМС	Управління освіти, культури, туризму, сім'ї, молоді та спорту
ФАП	Фельдшерсько-акушерський пункт
ФП	Фельдшерський пункт
ЦПМСД	Центр первинної медико-санітарної допомоги
SWOT-аналіз	Аналіз сильних, слабких сторін, а також можливостей і загроз

РОЗДІЛ І.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1.1. Загальна характеристика громади

1.1.1. Географічне розташування

Куликівська селищна територіальна громада – територіальна громада Чернігівського району Чернігівської області з адміністративним центром у селищі Куликівка (далі – громада). До складу громади входять 23 населені пункти: селище Куликівка та 22 села (Пенязівка, Авдіївка, Бакланова Муравійка, Вершинова Муравійка, Кошарище, Вересоч, Веселе, Виблі, Горбове, Глузди, Уборки, Грабівка, Дрімайлівка, Будище, Дроздівка, Жуківка, Кладьківка, Ковчин, Українське, Орлівка, Салтикова Дівиця, Хибалівка).

Громада розміщена у центральній частині Чернігівської області, має зручне географічне розташування, по її території проходить залізнична та автомобільна дороги.

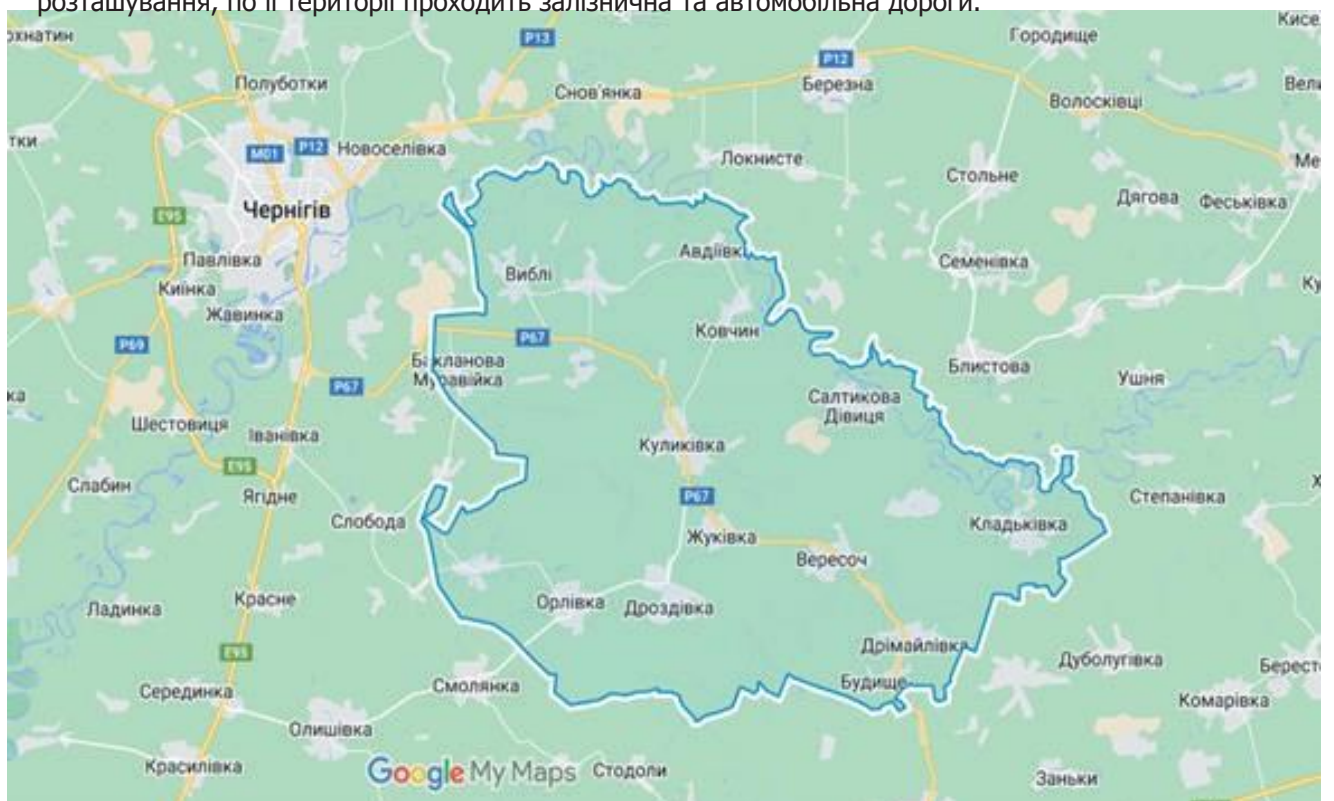

Рисунок 1. Мапа Куликівської селищної територіальної громади

Назва територіальної громади	Площа, км ²	Площа у % до площі області	Населення на 01.01.2022, Осіб	Населення у % до населення області	Щільність населення
Куликівська	861,85	2,7	14116	1,5	16,4
Вертіївська	678,21	2,2	7765	0,8	11,0
Березнянська	348,75	1,2	7365	0,8	20,0
Менська	1027,75	3,1	25085	2,6	25,1
Олишівська	400,32	0,8	3200	0,3	12,4
Чернігівська область	31903,85	X	957 315	X	30,1

Таблиця 1. Порівняння громади і області за площею та населенням

За площею Куликівська селищна територіальна громада є однією із найбільших селищних громад області, площа її території складає 861,85 кв. км. Питома вага громади в області за територією – 2,7%, по населенню – 1,5%. Населення Куликівської громади більше, ніж у сусідніх Березнянській та Олишівській селищних громадах, проте менше ніж у Менській міській громаді. Показник щільності населення порівняно з іншими громадами має середнє значення і становить 16,4 на 1 км. Тоді як середній показник по області становить 30,1 на 1 км.

Показники	Дані за 3 кв. 2022 року			
	Куликівська громада	Березнянська громада	Олишівська громада	Вертіївська громада
Територія, км кв.	861,85	348,75	400,32	678,21
Населення	14116	7365	3200	7765
Власні надходження громадина 1 мешканця, грн.	3151	1852	5921	7082
Капітальні видатки громади уперерахунку на 1 мешканця (КЕКВ 3000)	5391	4703	5413	5919
Рівень дотаційності громади, %	11,9	56,5	-1,3	5,8

Таблиця 2. Порівняльні показники громади і громад-сусідів

Громада розташована у зоні мішаних лісів. Сума опадів – у межах 500-600 мм. Ґрунти – дерново-підзолисті, торфоболотні, чорноземи. Ландшафт громади характеризується рівнинною поверхнею, яка в багатьох місцях заболочена, її основою є Придніпровська низовина. На території громади є корисні копалини для будівельної промисловості такі як пісок та сировина для виготовлення цегли.

**Адміністративно-територіальний устрій Куликівської селищної територіальної громади
Чернігівського району Чернігівської області**

№ з/п	Назва старостинського округу	Назва населеного пункту	КАТОТТГ населеного пункту	Площа, га	Кількість домогосподарств, (станом на 01.01.2022)	Відстань від НП до адміністративно-територіального центру громади, км	Відстань від НП до обласного центру, км
1	Бакланово-Муравійський	с.Бакланова Муравійка	UA74100210030012348	329,5	411	21	24
2	Вершиново-Муравійський	с.Вершинова Муравійка	UA74100210060078431	288,5	304	11	32
		с.Кошарище	UA74100210170050197	33,3	49	17	30
3	Вересоцький	с.Вересоч	UA74100210050082791	595,0	762	13	54
		с.Веселе	UA74100210070021629	0,7	70	16	55
4	Виблівський	с.Виблі	UA74100210080049882	463,5	549	18	30
5	Горбівський	с. Горбове	UA74100210100075245	545,6	575	13	34
		с.Глузди	UA74100210090024178	45,7	57	17	40
		с.Уборки	UA74100210210060582	28,4	53	18	37
6	Дрімалівський	с.Дрімалівка	UA74100210120089256	489,4	505	22	61
		с.Будище	UA74100210040073706	63,9	67	26	64
7	Дроздівський	с.Дроздівка	UA74100210130039130	594,1	633	10	50
8	Жуківський	с.Жуківка	UA74100210140091999	537,7	641	7	46
9	Кладьківський	с.Кладьківка	UA74100210150077330	630,7	621	28	67
		с.Хибалівка	UA74100210230016767	356,2	459	20	60
10	Ковчинський	с.Ковчин	UA74100210160091511	511,5	698	8	45
		с.Авдіївка	UA74100210020010791	258,1	367	13	42
		с.Українське	UA74100210220067696	29,4	22	5	36
11	Орлівський	с.Орлівка	UA74100210180058750	659,0	565	16	45
		с.Грабівка	UA74100210110077751	278,8	312	22	39
12	Салтиково-Дівицький	с.Салтикова Дівиця	UA74100210200092540	533,9	747	12	52

1.1.2. Загальна екологічна оцінка

На території Куликівської селищної територіальної громади знаходиться 23 об'єкти природо-заповідного фонду місцевого значення, загальною площею 6257,6 га або 7,26% заповідання. Наявні природні заказники: ботанічні – «Ледань» (211,0 га), «Пасіка-І» (360,0 га), «Селецьке» (310,0 га); гідрологічні – «Куп'євате-Тимошенкове» (143,0 га), «Янчево-Козарівщина» (1283,0 га), «Будівське» (12,0 га), «Горицький» (114,0 га), «Гусине» (24,0 га), «Общеські» (720 га), «Ожинське» (10,0 га); ландшафтні – «Демінка» (1431,0 га), «Ковчинський» (252,2 га), «Задеснянський» (940,0 га); лісові – «Лосево» (10,7 га), «Селешина» (35,6 га), «Устимівщина» (24,3 га), а також пам'ятки природи: ботанічні – «Будянське» (5,0 га), «Гульбище-І» (3,0 га), «Гульбище-ІІ» (1,5 га), «Устимівщина» (6,2 га); гідрологічні – «Заплавні озера» (76,0 га), «Озеро «Тиха Десна» (8,1 га) та заповідне урочище

«Чернещина» (271,0 га).

Із 23 об'єктів природо-заповідного фонду проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій об'єктів природо-заповідного фонду розроблені лише на 2 об'єкти – ботанічний заказник «Ледань» та гідрологічний заказник «Общеські». Тому, з метою охорони та збереження об'єктів природно-заповідного фонду необхідно забезпечити розроблення проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду на 21 об'єкт, що знаходяться у віданні Куликівської селищної ради.

Землі лісового господарства займають 7266 га.

Площа водного фонду становить 7166 га, який включає одну велику річку – Десну та малі річки Кривуша, Смолянка, Вересоч, Лебедь, Угорь. На території громади знаходяться 132 водойми (з площею водного дзеркала більше 0,5 га) та 50 малих водойм (площа водного дзеркала менше 0,5 га) загальною площею майже 497,1 га.

Проблему забруднення повітря громади визначають викиди автотранспорту та підприємств. Окрім автомобільних газів та викидів підприємств, причиною утворення смогу є продукти горіння через спалення сміття та листя на присадибних ділянках.

Упродовж останнього десятиріччя в Україні продовжується прогресуюче накопичення твердих побутових відходів, не є винятком і Куликівщина. З 2019 року у Куликівській селищній ТГ розпочато сортування ТПВ по трьох позиціях: пластик, скло та інші відходи. Для цього за кошти ДФРР було придбано сміттєвоз та сміттєві баки. Куликівським ВУЖКГ виготовлені контейнери для ПЕТ-пляшок. У 10 населених пунктах громади встановлено пункти роздільного збору сміття.

За рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2014 році була розпочата реалізація проекту «Реконструкція очисних споруд в смт Куликівка Чернігівської області». Замовником виступало Управління капітального будівництва Чернігівської облдержадміністрації. У 2021 році відбулося коригування проектно-кошторисної документації (ПКД) на об'єкт. Загальна кошторисна вартість становила 13438,811 тис. грн. Загальна сума фінансування виконаних за попередні роки робіт складає 5134,654 тис. грн. Ступінь готовності об'єкта – 63%. Наразі для продовження робіт ПКД знову потребує коригування.

1.1.3. Загальна економічна оцінка

За підсумками 2022 року надходження Куликівської громади із розрахунку на 1-го мешканця становили 3151 грн, що є нижче середнього показника серед громад області (5410 грн).

Показник капітальних видатків загального фонду на 1-го мешканця перевищує середній показник територіальних громад області (3380 грн) і становить 5391 грн.

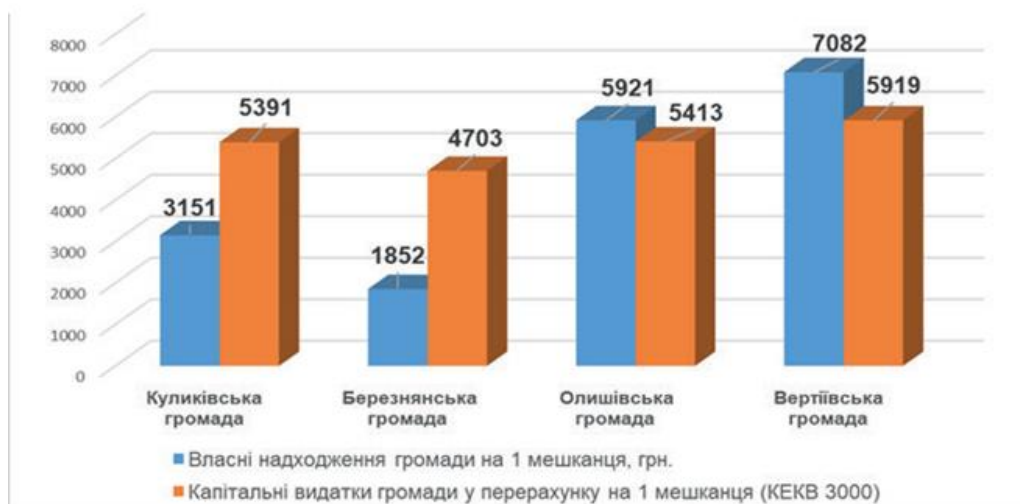

Рисунок 2. Власні надходження та капітальні видатки на 1 мешканця громади та громад-сусідів

За рівнем дотаційності Куликівська громада відноситься до найменш залежних від дотаційних ресурсів з державного бюджету. Рівень дотаційності становить 11,9 відсотка.

До початку повномасштабного вторгнення на території Куликівської громади здійснювали діяльність 254 суб'єкти господарювання, з яких 58 – юридичні особи.

Економіка громади представлена аграрно-промисловою спеціалізацією.

Промисловий комплекс громади формують два підприємства: ПрАТ «Куликівське молоко» (119 працівників) та СФГ «Колос» (401 працівник). Підприємства займаються виробництвом харчових продуктів.

ПрАТ «Куликівське молоко» є лідером у молочній галузі. Гранична потужність підприємства – переробка 180 тонн молока на добу. Сировину закупають у місцевих домогосподарств та мешканців сусідніх громад. До лютого 2022 року продукція підприємства – сухе молоко, експортувалося в Саудівську Аравію.

СФГ «Колос» – найбільше селянське фермерське господарство Чернігівського району, в обробітку якого – понад 10 тисяч гектарів землі. Спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур, що дає можливість прогодувати понад 5 тисяч голів ВРХ, а ще – свиней та коней. Кінцевою ж продукцією замкнутого циклу виробництва є ковбасні вироби, копченості та напівфабрикати підторговою маркою «Ратибор II».

Крім того, в аграрній галузі громади працюють більше 40 агроформувань різної форми власності: фермерські господарства, приватні підприємства, товариства з обмеженою відповідальністю, структурні підрозділи агрохолдингів. Більшість з них займається рослинництвом. Лише кілька господарств тримають тваринницькі ферми.

За 2022 рік аграрії сплатили до бюджету громади більше 35,0 млн грн, що складає 58% всіх надходжень.

Найбільші агроформування громади – СФГ «Колос», ТОВ «Егрес-Агро» («Гетьманське»), ТОВ «Дружба-Нова», ТОВ «Горбів-Агро».

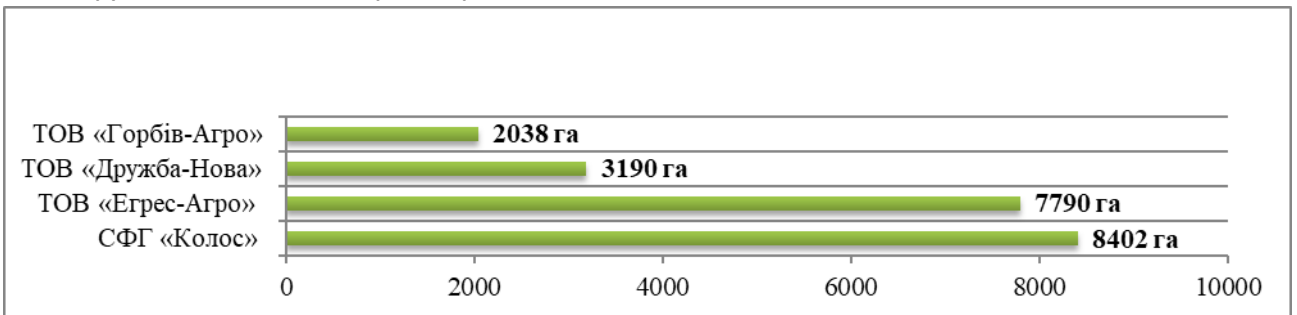

Рисунок 3. Найбільші орендарі земель

Показники	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
Усі суб'єкти ЄДРПОУ	262	254	254
з них СПД-юридичні особи*	56	58	58
у т.ч. малі підприємства (від 10 до 50 працівників, річний дохід еквівалент від 2 до 10 млн євро)	2	2	2
мікропідприємства (до 10 працівників, річний дохід менше еквіваленту 2 млн євро)	54	56	56

Таблиця 4. Юридичні особи та суб'єкти господарювання, одиниць

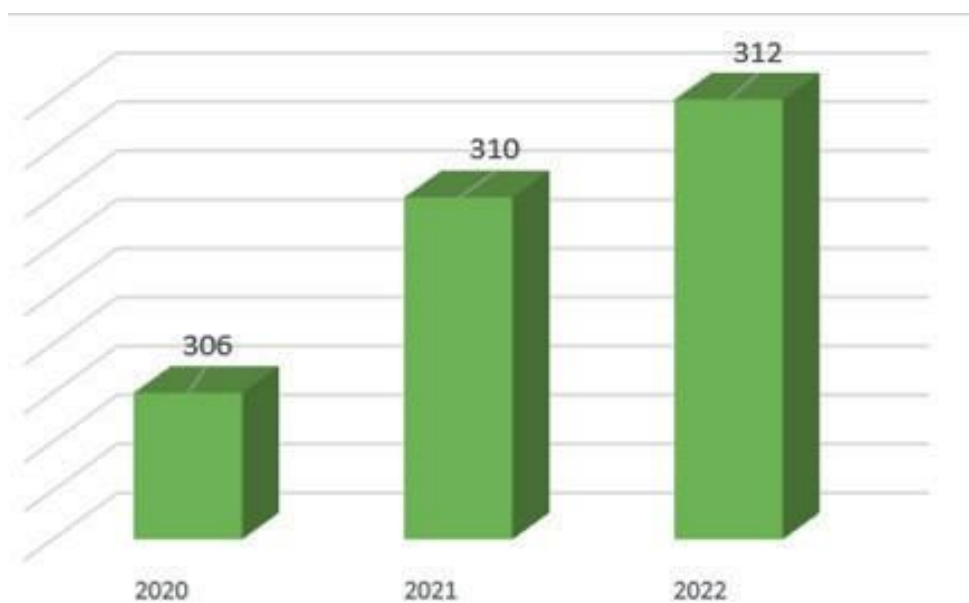

Рисунок 4. Фізичні особи-підприємці, одиниць

Галузі та види діяльності	на 01.01.2021	на 01.01.2022	на 01.01.2023
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибнегосподарство	32	32	32
Промисловість, у т. ч.	5	5	5
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	2	2	2
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту	6	6	6
Інші види діяльності	13	15	15

Таблиця 5. Юридичні особи та суб'єкти господарювання за галузями та видами діяльності, одиниць

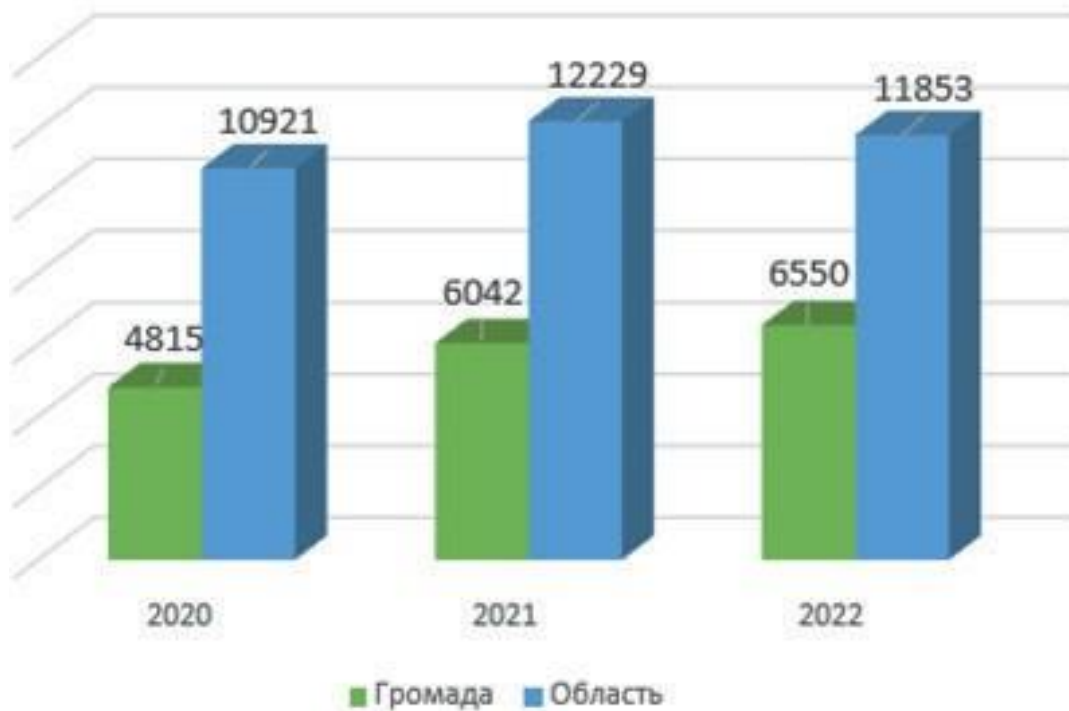

Рисунок 5. Загальні тенденції зміни зайнятості, осіб

У 2022 році майже вдвічі скоротилася кількість зайнятого населення. Більше половини безробітних – це жителі сільської місцевості. Проблемою громади є невисока заробітна плата працівників порівняно з середньомісячною заробітною платою по Чернігівській області. Негативним чином це відображається і на якості вакансій по громаді, якими володіє служба зайнятості. Тому й відбувається відтік висококваліфікованої робочої сили за межі громади, зокрема, до Києва, Ніжина та Чернігова.

Показники	2022	
	Громада	Область
Рівень зареєстрованого безробіття (у відсотках до економічно активного населення працездатного віку)	8,8	н/д
Кількість безробітних на одну вакансію (чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)	23	18

Таблиця 6. Рівень зареєстрованого безробіття та навантаження на одну вакансію

Рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників за 2022 рік склав 6550 грн. Темп росту по відношенню до показника попереднього року становить 108,4%.

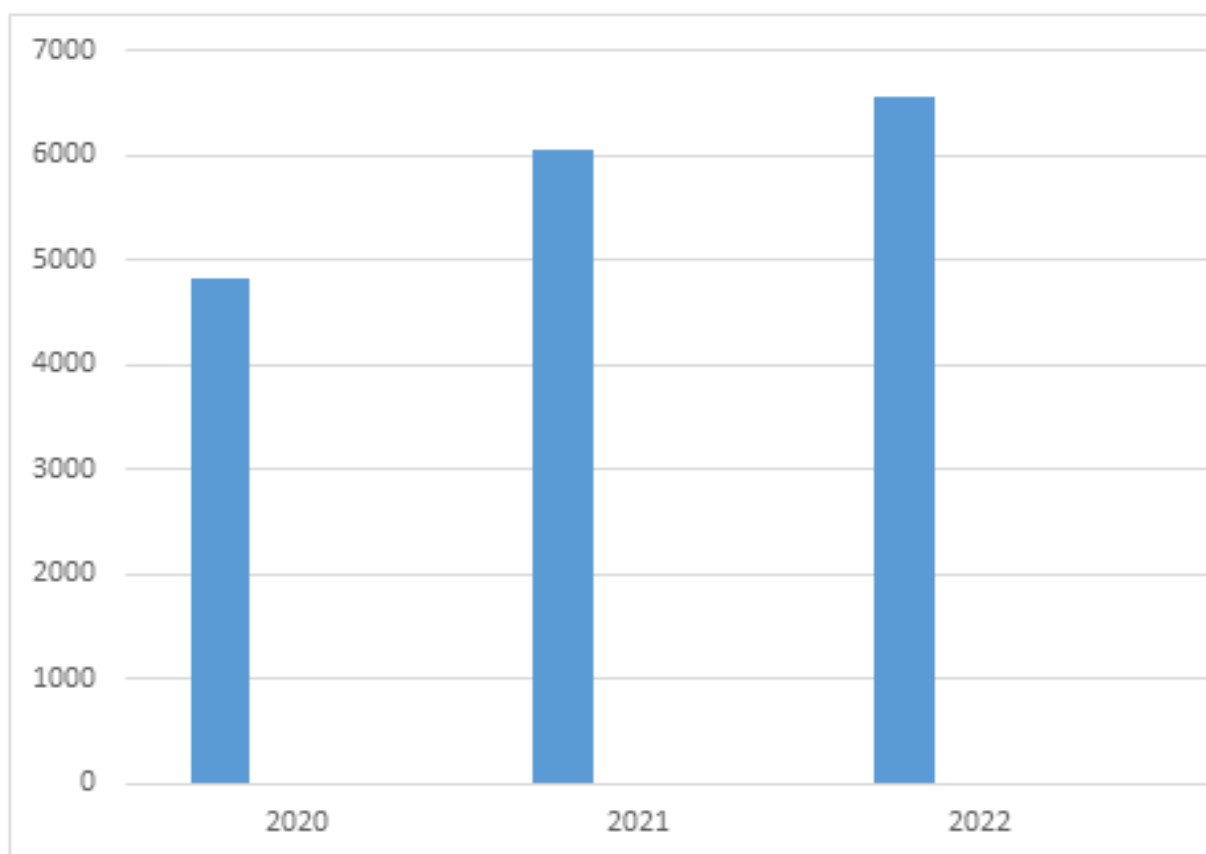

Рисунок 6. Середньомісячна заробітна плата, грн

Основні підприємства та установи - наповнювачі місцевого бюджету

Платник	2020	2021	2022	2023 (факт за 2 перші місяці)
УОКТСМС Куликівської СР	6010,7	7068,7	4132,0	0,0
СФГ «КОЛОС»	3821,2	4727,0	4071,4	692,2
Чернігівський ОТЦК та СР	280,6	168,8	333,2	891,4
КНП «Куликівська» ЛПЛ	1295,5	1672,5	2939,4	445,8
Куликівська СР	1551,6	1585,9	1517,3	183,2
ПрАТ «Куликівське молоко»	1813,3	1546,0	1329,5	162,9
Куликівський професійно аграрний ліцей	857,4	1082,0	1163,2	159,2
Куликівський професійно аграрний ліцей	857,4	1082,0	1163,2	159,2
Куликівський ліцей	0,0	0,0	936,0	131,2
АТ «Чернігівгаз»	664,1	792,8	896,7	63,1
КНП «Куликівський ЦПМСД»	653,3	843,9	855,8	156,0
ТОВ «Гетьманське»	1264,1	1443,8	810,8	88,9
Куликівський територіальний центр	615,4	755,4	809,8	105,5
ТУ ДСАУ у Чернігівській області	473,2	614,8	644,6	78,4
КП «Куликівське ВУЖКГ»	73,1	107,3	611,6	337,1
ПП «ПівнічХліб»	0,7	315,8	433,6	69,9
КНП Чернігівський ОЦЕМД та МК	283,2	370,8	414,2	61,0
КП Куликівської СР	188,6	273,5	332,4	62,6
ТОВ «Саан-Агро»	404,6	396,8	285,3	6,4
ПП «Вимал-Агро»	215,2	278,6	239,7	56,3

Таблиця 7. Надходження ПДФО до бюджету Куликівської селищної територіальної громади від найбільших платників податків за 2020-2023 роки, тис. грн

Найбільші роботодавці громади

№ п/п	Назва підприємства	Основний профіль діяльності	Чисельність працівників до 2022 року
1	Управління освіти, культури, туризму, сім'ї молоді та спорту Куликівської селищної ради	Державне управління загального характеру	548
2	СФГ «Колос»	Вирощування зернових культур(крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	416
3	ПрАТ «Куликівське молоко»	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	150
4	КНП «Куликівська центральна районна лікарня» Куликівської районної ради	Діяльність лікарняних закладів	147
5	ПБП «Вимал»	Виробництво крохмалів та крохмальних продуктів	110
6	Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів	92
7	Куликівська селищна рада	Державне управління загального характеру	80
8	ДПТН «Куликівський професійний аграрний ліцей»	Професійно-технічна освіта	77
9	КНП «Куликівська лікарня планового лікування» Куликівської селищної ради	Діяльність лікарняних закладів	72
10	ПП «Вимал -Агро»	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	39
11	КП «Куликівське виробниче управління житлово-комунального господарства» Куликівської селищної ради	Збір очищення та постачання води	28
12	ТОВ «Завод покрівельних і стінових матеріалів»	Механічне оброблення металевих виробів	19
13	СТОВ «Льонок»	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	18
14	СТОВ «Аггrostарт -Україна»	Вирощування зернових культур(крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	18
15	БП «Позитив»	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування у цих сферах	17
16	Куликівське районне споживче товариство	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування , напоями та тютюновими виробами	14
17	ПП «Агрофірма Кладьківка»	Вирощування зернових культур(крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	12
18	ПП «Тепло-енергія плюс»	Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря	11

Таблиця 8. Основні підприємства та установи, що створюють робочі місця в громаді

Власні доходи бюджету громади, млн грн

Показники	2020	2021	2022	2023
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб	35,8	41,5	46,1	45,3
Єдиний податок (крім с/г виробників)	3,9	5,3	4,2	5
Єдиний податок від с/г виробників	4,8	4,6	5,1	6,3
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0	0	0	0
Плата за землю	17,8	16,9	16,3	11,9
Податок на нерухомість	1,4	2,8	2,1	1,6
Акцизний збір	2,2	2,3	1,4	2,7
Інші місцеві податки та збори	0,3	0,5	0,3	0,4
Податкові надходження разом	66,2	73,9	75,5	73,2
Інше	1,0	1,6	1,1	1,1
Всього доходів	67,2	75,5	76,6	74,3

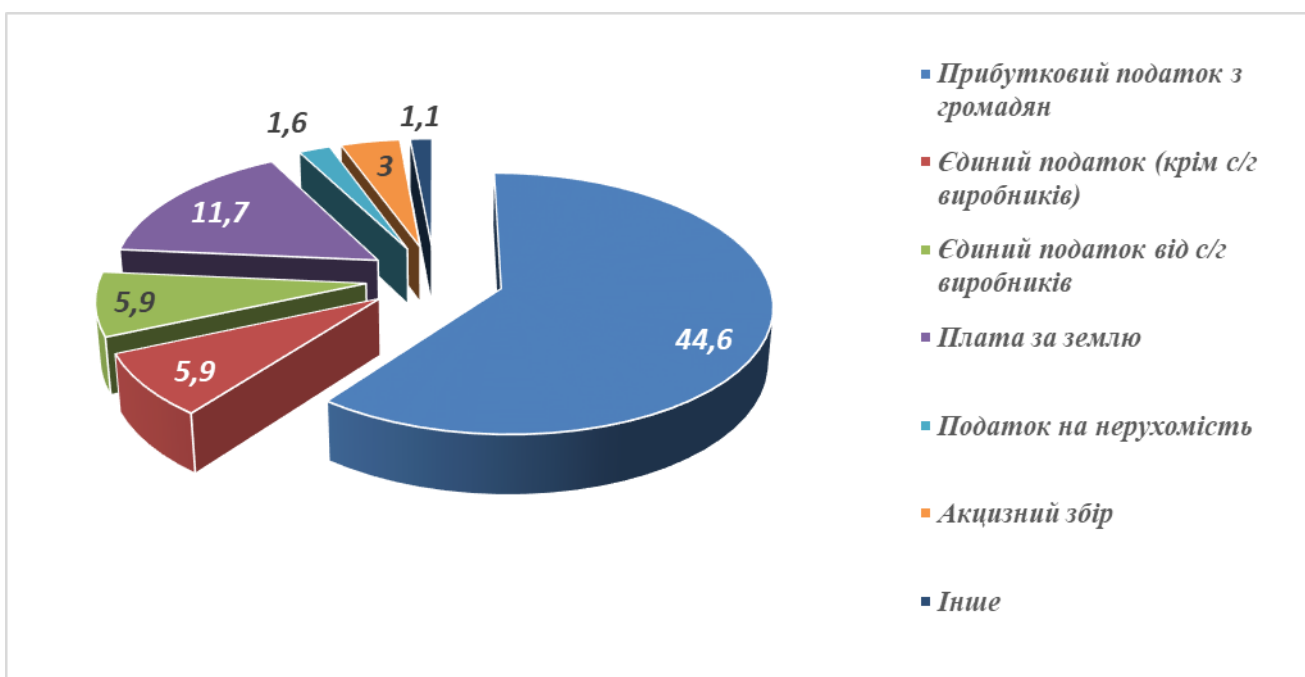

Рисунок 7. Прогноз доходів бюджету на 2024 рік, млн грн

Структура видатків бюджету громади, млн грн

Статті видатків	2020	2021	2022	2023
Органи місцевого самоврядування	21,4	22,3	20,2	23,2
Освіта	63,4	81,7	69,7	59,5
Охорона здоров'я	1,5	4,8	4,4	5,3
Культура	5,5	5,7	5,5	5,7
Соціальний захист	8,2	10,7	11,5	7
Фізична культура і спорт	0,8	1	0,7	0,6
Економічна діяльність	0,4	1,5	0,4	0,4
Житлово-комунальне господарство	3,5	5	7,8	8,9

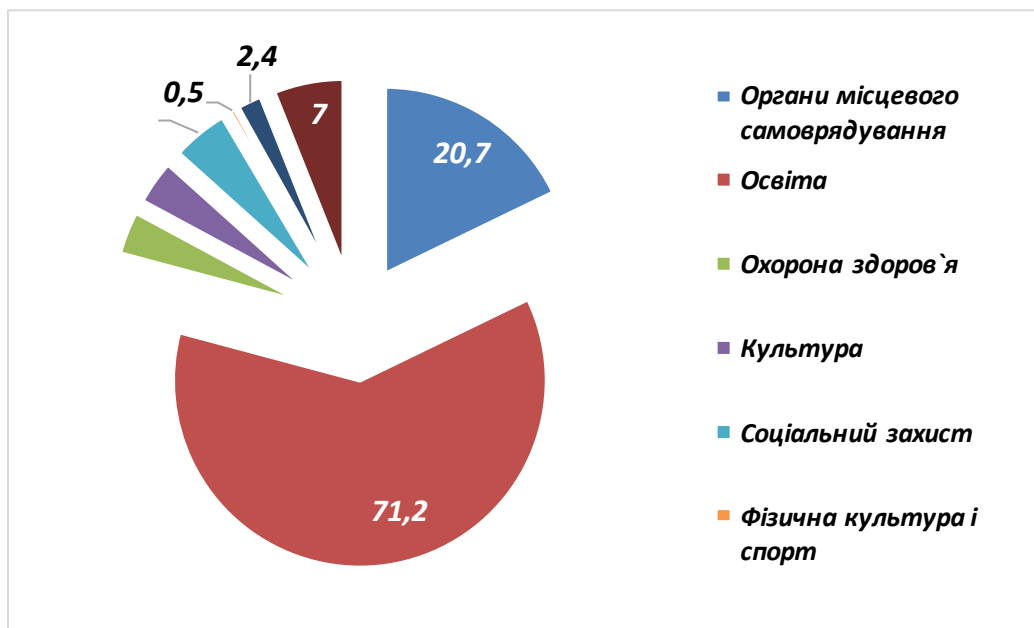

Рисунок 8. Структура видатків бюджету 2024 р. (прогноз), %

1.1.4. Демографія

У громаді переважає сільське населення, на характер розселення якого значно впливають природні умови. Густота населення становить 16,4 осіб на 1 кв. км.

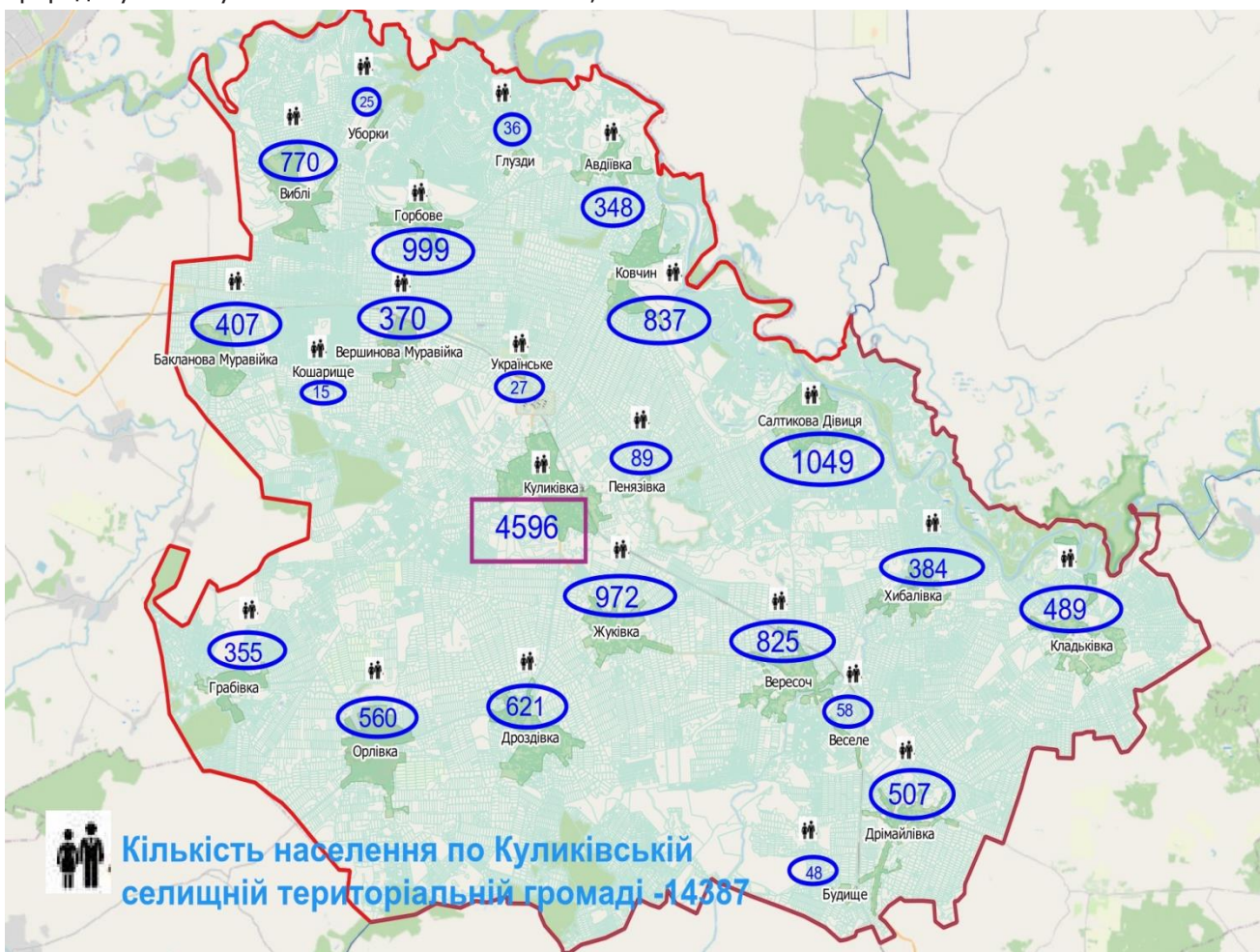

Рисунок 9. Розміщення населення в Куликівській громаді (на 01.01.2023), осіб

Основні демографічні показники за 2021 – 2022 роки

№ п/п	Населенні пункти ОТГ	2021					2022				
		0-17	60 +	Ті, що виїхали за межі громади	ВПО	Кількість населення, чол.	0-17	60 +	Ті, що виїхали за межі громади	ВПО	Кількість населення, чол.
1.	селище Куликівка	539	1892	123	50	4730	516	1838	153	996	4596
2.	с. Пенязівка	7	38	2	9	94	6	36	4	43	89
3.	с.Авдіївка	43	128	0	5	361	53	119	0	337	348
4.	с.Бакланова Муравійка	55	137	3	6	411	56	124	16	35	407
5.	с.Вересоч	118	279	7	1	840	108	276	10	487	825
6.	с.Веселе	12	9	2	0	60	11	19	2	23	58
7.	с.Вершинова Муравійка	45	141	2	2	377	43	133	4	119	370
8.	с.Кошарище	0	12	0	0	18	0	9	0	11	15
9.	с.Виблі	90	240	50	0	810	81	210	60	330	770
10.	с.Горбове	118	294	43	0	1025	115	325	56	603	999
11.	с.Глузди	1	20	0	0	39	1	20	0	18	36
12.	с.Уборки	0	19	0	0	27	2	10	0	26	25
13.	с.Грабівка	29	120	0	0	350	27	110	7	28	355
14.	с.Дрімайлівка	84	155	0	0	518	84	149	0	252	507
15.	с.Будище	10	20	0	0	50	10	22	0	34	48
16.	с.Дроздівка	84	207	0	0	625	77	210	4	387	587
17.	с.Жуківка	140	393	81	5	986	131	376	85	361	972
18.	с.Кладьківка	74	136	0	2	500	70	138	0	375	489
19.	с.Ковчин	99	318	2	0	869	97	305	6	473	837
20.	с.Українське	2	8	0	0	29	2	7	0	28	27
21.	с.Орлівка	52	252	0	0	560	46	360	12	510	560
22.	с.Салтикова Дівиця	179	382	18	0	1057	203	406	76	487	1049
23.	с.Хибалівка	32	166	0	0	398	27	122	2	413	384
	Усього:	1719	5376	333	80	14743	1766	5324	497	6376	14387

На 01.01.2023 на території громади проживало 14387 осіб, з яких 55,7% - працездатного віку (15-64 років) (по області – 30 осіб на 1 кв. км, по Україні – 72 особи на 1 кв.км).

Рисунок 10. Віковий склад населення громад Чернігівської області (на кінець 2022 р.), осіб

Рисунок 11. Природний приріст та скорочення населення Куликівської громади, осіб

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Загалом динаміка сальдо міграції населення Куликівської громади майже синхронна з міграцією інших громад області.

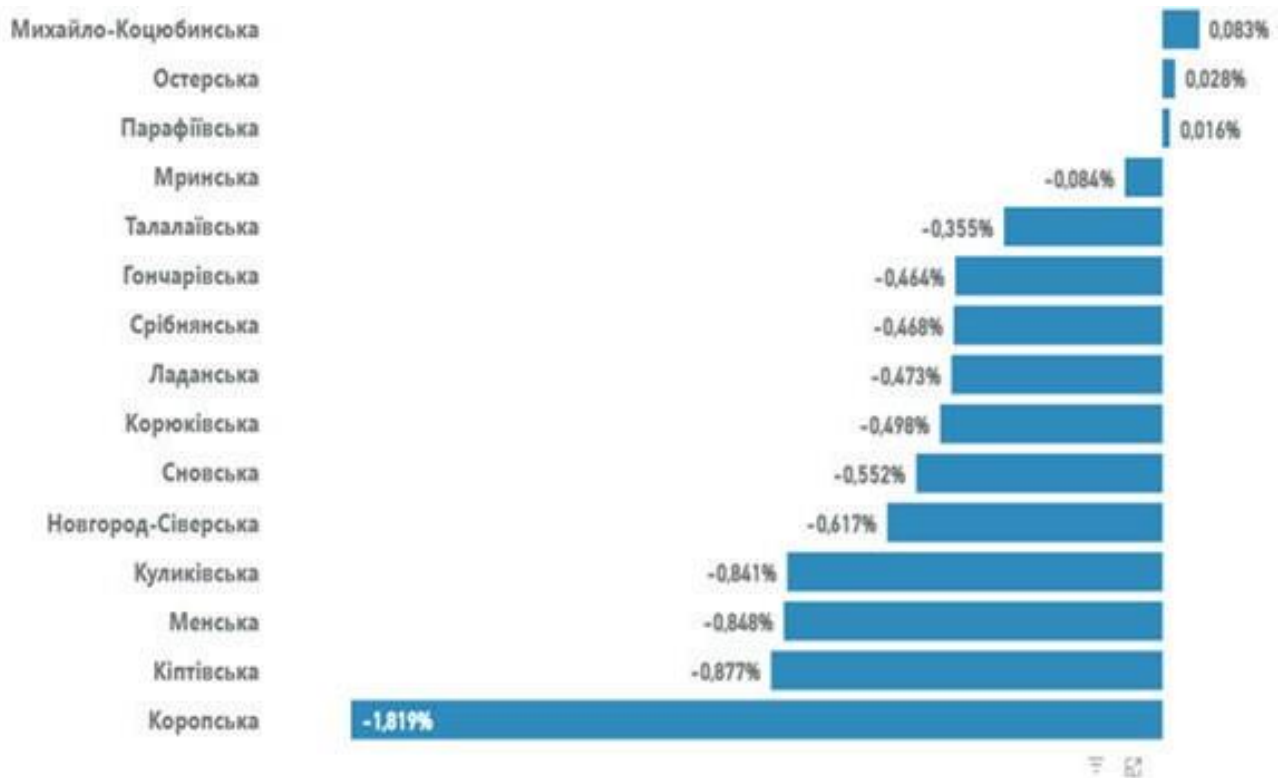

Рисунок 12. Сальдо природного руху населення

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

За підсумками 2022 року від'ємне сальдо міграцій становило 0,84% (2020 рік - 0,81%). Таким воно залишалося впродовж останніх трьох років. Серед адміністративних одиниць Чернігівської області Куликівська громада займає четверте місце за величиною від'ємного сальдо міграції.

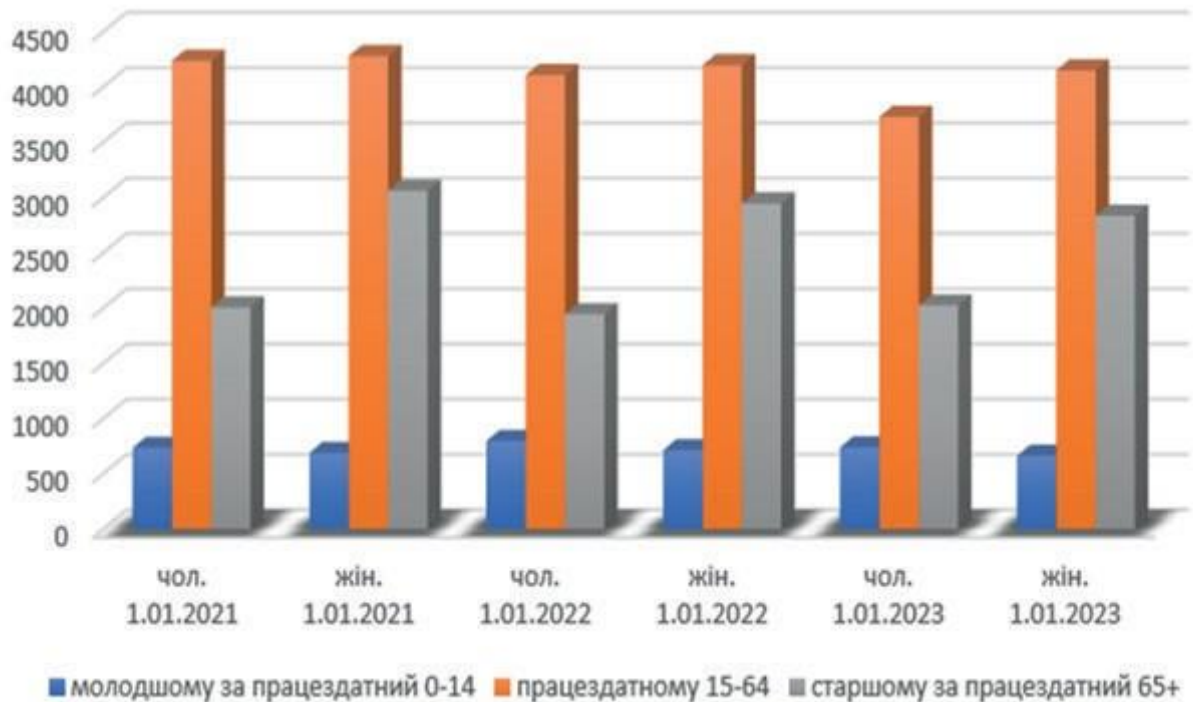

Рисунок 13. Статевовікова структура населення, осіб

Статева структура населення громади характеризується переважанням жіночого населення: 54% населення громади становлять жінки і 46% – чоловіки. Диспропорції у віковому складі населення відрізняються в залежності від віку. Якщо серед населення молодшому за працездатний 0-14 у 2023 році переважали хлопчики (52,7%), то серед населення працездатного віку та старшому за працездатний 65+ переважають жінки. Це свідчить про несприятливу динаміку смертності чоловічого населення.

За час повномасштабної війни транзитом через громаду проїхали 6190 ВПО, а станом на березень 2023 року в Куликівській територіальній громаді залишилися близько 200 переселенців.

Селищна рада не відслідковує чисельність місцевих жителів, які покинули Куликівську громаду. Проведене у рамках підготовки цього Плану протягом лютого-березня 2023 року онлайн опитування охопило лише 16 людей, які виїхали з громади. Тому аналіз здійснювався за результатами засідання робочої групи з розробки Програми.

Серед осіб, які змушені були виїхати з території громади, переважають жінки працездатного віку та їх діти. Перебування дорослих чоловіків, які виїхали за межі громади або за кордон, зумовлена турботою за дітьми та пенсіонерами, які потребують супроводу.

Безумовно, зараз в Україні розділені родини й переважна більшість біженок з дітьми планують повернутися в Україну після закінчення війни. Хоча переважна кількість місцевих жителів, які зараз перебувають за кордоном, кажуть, що планують повернутись та надають перевагу життю в Україні, але насправді не всі повернуться. Для цього є багато причин.

По-перше, чим довше триватиме війна, тим більше українців знайдуть роботу, почнуть навчання в освітніх закладах за кордоном, а відтак – адаптуються до нового життя, інтегруються у нове суспільство.

По-друге, людям, що виїхали за кордон, може бути нікуди повертатись через втрачене під час бойових дій житло або джерело доходу.

Робочою групою було обрано за базу оптимістичний сценарій, при якому відбудеться швидке відновлення громади та біженці і біженки з дітьми скоріше повернуться додому.

1.1.5. Прогнозування чисельності населення громади

В рамках підготовки цієї Програми члени робочої групи провели оцінку втрат населення у розрізі статевовікових груп по кожному населеному пункту громади, порівнявши чисельність наявного населення до лютого 2022 року та на даний час.

Після порівняння даних виявлено, що населення громади зменшилося (за рахунок сальдо природного та міграційного руху) на 665 осіб, або 4% населення всієї громади. Населення зменшилося в усіх населених пунктах громади, найбільше – в постраждалих від бойових дій. Також зменшення населення відбувалося за усіма статевовіковими групами, однак найменше в таких групах: жінки 18-65 років та чоловіки 7-17 років.

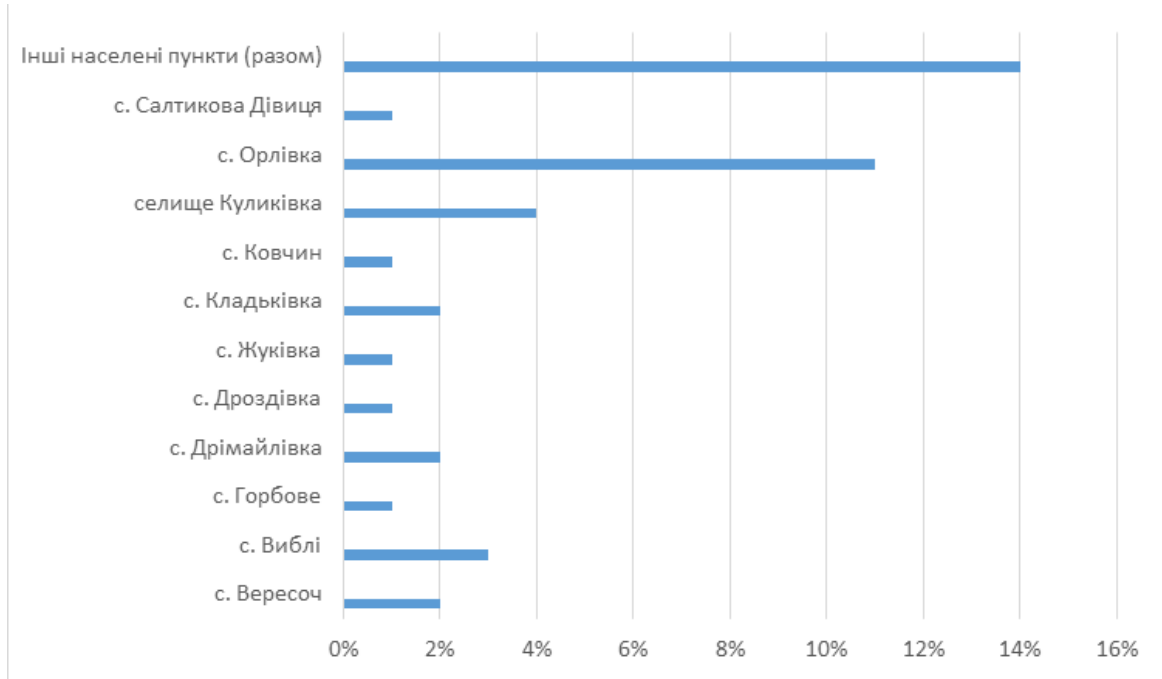

Рисунок 14. Втрати населення в розрізі населених пунктів Куликівської громади, % від чисельності населення на початок 2022 року

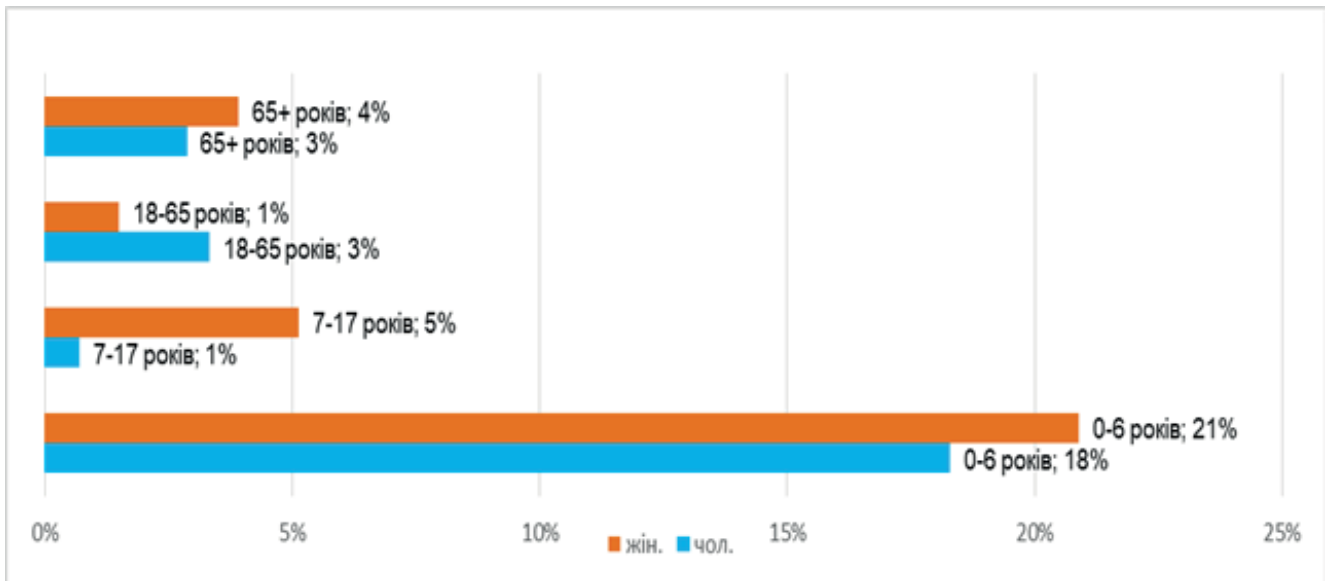
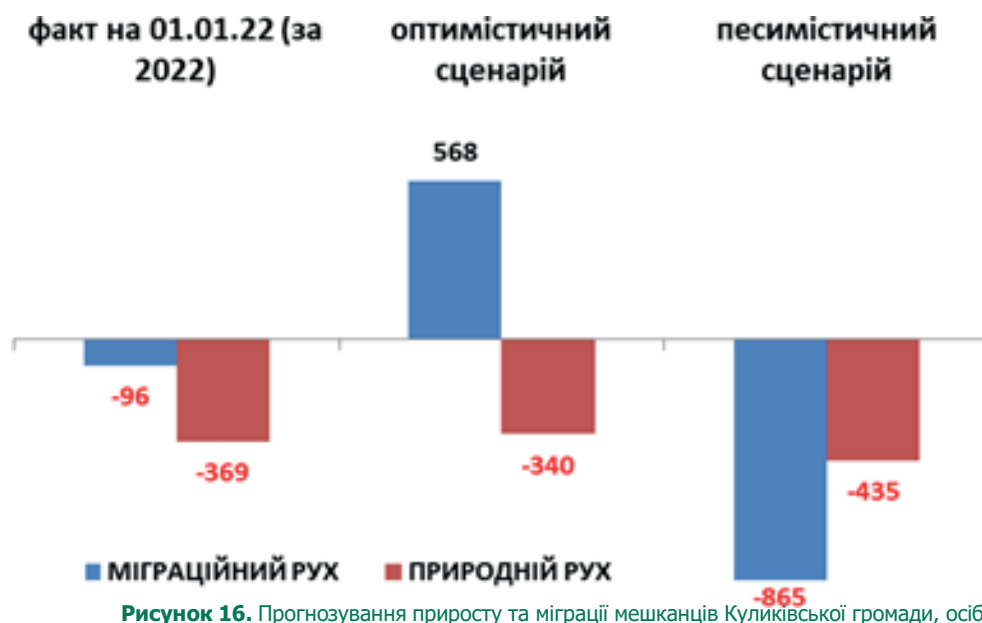

Рисунок 15. Втрати населення за статевіковими групами, % від чисельності відповідної групи на початок 2022 року

Втрати населення за рахунок природного руху (переважання смертності над народжуваністю) становлять 360 осіб, за рахунок міграційного руху – 296 осіб. На основі даних селищної ради, було визначено по кожній статевіковій групі чисельність місцевих мешканців, які знаходяться за кордоном, або виїхали з громади на територію інших громад Чернігівської області чи в інші регіони.

Експрес-прогнозування чисельності населення громади було проведено за песимістичним та оптимістичним сценаріями. Для кожної зі статевікових груп на основі коефіцієнтів ймовірного повернення місцевих мешканців зроблено припущення щодо ймовірної чисельності місцевих мешканців, які повернуться в громаду з-за кордону та з інших громад в Україні.

За песимістичним сценарієм кількість населення на початок 2024 року становитиме – 13259 осіб. Цей сценарій передбачає, що жителі, які знаходяться за межами громади (202 – за кордоном та 265 – в Україні) не повернуться. Ті, що повернулися у 2022 році (665 осіб), знову поїдуть. ВПО з інших регіонів (200 осіб) (100% від загальної кількості) покинуть громаду, погіршиться показник природного приросту населення (різниця між кількістю померлих і народжених збільшиться до 435 осіб). У такому випадку загальний негативний міграційний рух за наступних 12 місяців може становити 865 осіб.

На основі анкетних даних та прогнозних розрахунків оптимістичний прогноз становить – 14787 осіб. Цей сценарій враховує, що жителі, які виїхали, повернуться і залишаться, ВПО з інших регіонів продовжуватимуть жити у громаді, покращиться природний приріст населення (зменшиться кількість померлих до 400 осіб і збільшиться кількість народжених до 60 осіб, а різниця становитиме від’ємне значення 340 осіб).

Отже, за результатами прогнозування різниця між песимістичним і оптимістичним сценарієм становитиме 1528 осіб, що становить 11% населення всієї громади.

¹Коефіцієнт ймовірного повернення місцевих мешканців для оптимістичного сценарію визначено на основі результатів соціологічного опитування громадян України, які перебувають закордоном, проведеним Центром економічної стратегії (лютий 2023р.), джерело: <https://ces.org.ua/who-are-ukrainian-refugee-research/>

1.2. Характеристика стану містобудівної документації

У 2020 році розроблено Генеральний план та план зонування селища Куликівка.

15 населених пунктів територіальної громади мають містобудівну документацію, виготовлену у 1960-х, 1970-х роках, яка актуалізована рішеннями колишніх сільських рад у березні - квітні 2013 року. По 7 населених пунктах (с. Уборки, с. Глузди, с. Кошарище, с. Українське, с. Веселе, с. Пенязівка, с. Будище) містобудівна документація взагалі відсутня.

У 2018 році по всіх селах громади була проведена робота по виготовленню топографічних планів масштабу 1:2000 для розробки генеральних планів.

29 липня 2024 року Куликівською селищною радою було прийнято рішення «Про розроблення комплексного плану просторового розвитку території Куликівської селищної територіальної громади».

Таблиця 12.

Наявність містобудівної та землепорядної документації у населених пунктах громади

№ з/п	Назва містобудівної та землепорядної документації	Населений пункт (якщо за межами, вказати територію на яку розроблена документація)	Рік розробки	Наявність електронної копії (вказати формат)	Наявність паперового примірника включаючи пояснювальну записку і графічні матеріали	Необхідність внесення змін	Ступінь реалізації містобудівної документації
1	Генеральний план	селище Куликівка	2020	відсутні	так	так	
		с.Авдіївка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Бакланова Муравійка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Вересоч	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Вершинова Муравійка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Вибли	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Горбове	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Грабівка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Дрімайлівка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Дроздівка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Жуківка	1969	відсутні	так	так	актуалізовано

							у 2013 році
		с.Кладьківка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Ковчин	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Орлівка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Салтикова Дівиця	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
		с.Хибалівка	1971	відсутні	так	так	актуалізовано у 2013 році
2	План зонування	селище Куликівка	2020	відсутні	так	так	
3	Схема планування території	селище Куликівка	2013	відсутні	так	так	
4	Технічна докумен- тація норматив- ної грошової оцінки земель	селище Куликівка	2017	відсутні	так		
		с. Пенязівка	2017	відсутні	так		
		с.Авдіївка	2019	наявні	так	ні	
		с.Бакланова Муравійка	2020	наявні	так	ні	
		с.Вересоч	2019	наявні	так	ні	
		с.Веселе	2020	наявні	так	ні	
		с.Вершинова Муравійка	2020	наявні	так	ні	
		с.Кошарище	2020	наявні	так	ні	
		с.Вибли	2019	наявні	так	ні	
		с.Горбове	2020	наявні	так	ні	
		с.Глузди	2020	наявні	так	ні	
		с.Уборки	2020	наявні	так	ні	
		с.Грабівка	2020	наявні	так	ні	
		с.Дрімалівка	2021	наявні	так	ні	
		с.Будище	2020	наявні	так	ні	
		с.Дроздівка	2019	наявні	так	ні	
		с.Жуківка	2019	наявні	так	ні	
		с.Кладьківка	2020	наявні	так	ні	
		с.Ковчин	2019	наявні	так	ні	
		с.Українське	2019	наявні	так	ні	
с.Орлівка	2019	наявні	так	ні			
с.Салтикова Дівиця	2020	наявні	так	ні			
с.Хибалівка	2020	наявні	так	ні			

Крім того, у громаді протягом 2018 – 2023 років розроблено та затверджено 9 детальних планів території:

1) ДПТ земельної ділянки для будівництва та обслуговування закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги загальною площею 0,4 га в с. Салтикова Дівиця. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 30.08.2018 №328).

2) Детальний план території земельної ділянки в селі Орлівка Куликівського району

Чернігівської області, з кадастровим номером 7422786000:01:001:0183, для зміни її цільового призначення з «для ведення особистого селянського господарства» на «для розміщення та експлуатації об'єктів і споруд телекомунікацій. ФОП Овдієнко Вадим Олександрович. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 26.07.2019 №741).

3) Детальний план території по зміні цільового призначення земельної ділянки, кадастровий номер 7422785000:01:004:0076, з «для ведення особистого селянського господарства» на «для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд» по вул. Деснянська, в с. Кладьківка, Куликівського району, Чернігівської області. ПП «Проектно-будівельна фірма «Дом-2»». (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 17.06.2020 №1044).

4) Детальний план території по зміні цільового призначення земельної ділянки, кадастровий номер 7422785000:01:004:0091, з «для ведення особистого селянського господарства» на «для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд» по вул. Деснянська, в с. Кладьківка, Куликівського району, Чернігівської області. ПП «Проектно-будівельна фірма «Дом-2»». Рішення куликівської селищної ради про затвердження від 17.06.2020 №1044).

5) Детальний план території земельної ділянки в смт Куликівка з кадастровим номером 7422755100:01:002:0250, для зміни її цільового використання та розроблення проекту будівництва АЗС. ФОП Козир Олександр Іванович. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 09.09.2020 №1137).

6) Детальний план території земельної ділянки з цільовим призначенням «для будівництва та обслуговування будівель торгівлі» в смт Куликівка по вул. Партизанська,10 з кадастровим номером 7422755100:01:007:0245 для розроблення проекту реконструкції існуючого магазину». (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 09.09.2020 №1138).

7) Детальний план території земельної ділянки площею 0,0697 га в межах населеного пункту по вул. Деснянська,69 села Кладьківка Куликівського району Чернігівської області з кадастровим номером 7422785000:01:004:0084 для зміни її цільового призначення з для ведення особистого селянського господарства на для будівництва житлового будинку господарських будівель і споруд. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 03.02.2022 №553).

8) Детальний план території земельної ділянки площею 0,009 га в межах населеного пункту по вул. Перемоги,28 села Дрімайлівка Куликівського району Чернігівської області з кадастровим номером 7422783500:01:002:0089 для виготовлення проекту нового будівництва магазину. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 05.10.2022 №690).

9) Детальний план території земельної ділянки, кадастровий номер 7422785500:01:002:1024, розташованої за межами населеного пункту с. Ковчин Куликівської селищної територіальної громади Чернігівського району Чернігівської області для розміщення та обслуговування сільськогосподарських будівель та споруд. (Рішення Куликівської селищної ради про затвердження від 21.04.2023 №827).

Ключові висновки до розділу I

У громаді продовжується тенденція до зменшення чисельності населення переважно за рахунок від'ємного природного приросту. Це містить високі ризики для майбутнього розвитку територій, поступово призводить до скорочення чисельності осіб працездатного віку, зростання демографічного навантаження.

Серед осіб, які змушені були виїхати з території громади – це жінки працездатного віку та їх діти, які планують повернутися в Україну після закінчення війни.

Попри війну, 87% підприємств повністю або частково продовжують працювати на території громади.

Проблемою громади є низький рівень заробітної плати. Це негативним чином відображається і на якості вакансій по громаді, якими володіє служба зайнятості. Тому й відбувається відтік висококваліфікованої робочої сили за межі громади, зокрема, до Києва, Чернігова та Ніжина.

Основним джерелом власних доходів бюджету громади є податок на доходи фізичних осіб, який становить 61% від доходів.

Недостатня спроможність бюджету громади для її економічного та соціального розвитку.

На сьогодні тільки на селище Куликівка розроблено Генеральний план та план зонування, у решти населених пунктів громади містобудівна документація застаріла або відсутня.

Збільшилася кількість населення, яке потребує соціальної допомоги. Найбільш вразливими категоріями, які потребують підтримки, залишаються особи похилого віку, багатодітні сім'ї, ВПО та особи з інвалідністю.

За більшістю екологічних показників громада відноситься до екологічно стабільних та має значну кількість об'єктів природно-заповідних територій.

Водночас, потребують вирішення проблеми управління з твердими побутовими відходами та забезпечення питною водою окремих населених пунктів громади.

РОЗДІЛ II.

АНАЛІЗ ВПЛИВІВ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ

2.1. Аналіз негативних впливів, що призвели до необхідності розроблення Програми

У лютому-березні 2022 року Куликівська громада пережила 40 діб активних бойових дій на Чернігівщині, зазнала активних обстрілів зі сторони загарбників, що стали безпрецедентно важким випробуванням для людей і справжнім викликом для місцевого самоврядування. Пошкоджено автомобільні дороги, будівлі фельдшерських пунктів, закладів культури, освіти, адміністративні та приватні будинки, які були частково або повністю зруйновано російськими мінами і снарядами. Внаслідок боїв у березні постраждали такі села як Орлівка, Дроздівка, Грабівка, Вершинова Муравійка та Бакланова Муравійка.

Найбільших руйнувань зазнали села Бакланова Муравійка і Грабівка, які постраждали десь на 70%. Загалом понад 350 приватних будинків зазнали ушкоджень різного ступеня, близько 40 – зруйновані повністю.

Над територією громади постійно літали ворожі дрони. Після ураження БпЛА «Орлан» зазнав пошкоджень двоповерховий будинок в с.Дроздівка, згоріли також будівля майстерні Дроздівського ЗЗСО та пошти.

Внаслідок бойових дій у Куликівській громаді частково пошкоджено 2685 кв.м будівель закладів загальної середньої освіти (13% від загальної площі), 1160 кв.м закладів та об'єктів культури (8%), 360 кв.м закладів первинної медичної допомоги (12%), 552 кв.м адміністративних будівель(9%). Крім того, руйнувань зазнали 17,1 км доріг місцевого значення (16%).

Рисунок 18. Мапа пошкоджених територій Куликівської громади

Таблиця 13.

Руйнування та пошкодження Куликівської громади

Назва населеного пункту	Тип інфраструктури	Кількість, од.					Загальна площа, м ²	Орієнтовна загальна площа пошкоджень, м ²	Наявність акту обстеження, кількість		
		Всього, об'єктів	Всього, квартир	у т.ч. за ступенем руйнування					Візуального	Комісійного	технічного
				I	II	III					
с. Грабівка	Житлова інфраструктура, у т.ч.:	151	X	82	48	18	9 931		148		
	- багато-квартирний будинок										
	- садибна житлова будівля										
	- дачний або										

	Господарські споруди на приватних земельних ділянках		X								
	Освітні заклади, у т.ч.:		X								
	- заклади дошкільної освіти		X								
	- заклади загальної середньої освіти		X								
	- заклади професійно-технічної освіти		X								
	- заклади вищої освіти		X								
	- заклади позашкільної освіти		X								
	Заклади охорони здоров'я, у т.ч.:		X								
	- поліклініки		X								
	- лікарні		X								
	- фельдшерсько-акушерські пункти		X								
	- аптеки		X								
	Заклади культури	1	X				730				1
	Об'єкти для занять спортом		X								
с. Орлівка	Житлова інфраструктура, у т.ч.:	34		23	9	2	2 007				34
	- багато-квартирний дім										
	- садибна житлова будівля	34	X	23	9	2	2 007				34
	- дачний або садовий будинок		X								
	- гуртожиток										
	- незавершене житлове будівництво										
	Господарські споруди на приватних земельних ділянках		X								
	Освітні заклади, у т.ч.:	1	X				3 800				1

	- заклади дошкільної освіти		X							
	- заклади загальної середньої освіти	1	X			3 800			1	
	- заклади професійно-технічної освіти		X							
	- заклади вищої освіти		X							
	- заклади позашкільної освіти		X							
	Заклади охорони здоров'я, у т.ч.:		X							
	- поліклініки		X							
	- лікарні		X							
	- фельдшерсько-акушерські пункти		X							
	- аптеки		X							
	Заклади культури		X							
	Об'єкти для занять спортом		X							
	Будівлі офісні (для адміністративних цілей)	1	X			258			1	
	Будівлі соціального захисту (будинки-інтернати для людей похилого віку та інвалідів)	1	X			1130			1	
с. Дроздівка	Житлова інфраструктура, у т.ч.:	2	4			2	360		1	
	- багато-квартирний дім	1	4			1	280		1	
	- садибна житлова будівля	1	X			1	80			
	- дачний або садовий будинок		X							
	- гуртожиток									
	- незавершене житлове будівництво									
	Господарські споруди на приватних земельних		X							

с. Кошарище	ділянках									
	Освітні заклади, у т.ч.:		X							
	- заклади дошкільної освіти		X							
	- заклади загальної середньої освіти		X							
	- заклади професійно-технічної освіти		X							
	- заклади вищої освіти		X							
	- заклади позашкільної освіти		X							
	Заклади охорони здоров'я, у т.ч.:		X							
	- поліклініки		X							
	- лікарні		X							
	- фельдшерсько-акушерські пункти		X							
	- аптеки		X							
	Заклади культури		X							
	Об'єкти для занять спортом		X							
	Житлова інфраструктура, у т.ч.:	1				1	75			1
	- багато-квартирний дім									
	- садибна житлова будівля	1	X			1	75			1
	- дачний або садовий будинок									
	- гуртожиток									
	- незавершене житлове будівництво									

Куликівська громада не була в окупації. Через селище Куликівка проходив більш-менш безпечний шлях до заблокованого міста Чернігів та окуповані території.

Куликівська селищна рада взяла на себе велику частину повноважень у гуманітарній сфері, прийнявши близько 10 000 біженців з перших днів війни, забезпечуючи потреби місцевого населення та переселенців. Було створено евакуаційний центр, який надавав підтримку у розміщенні переселеним громадянам. Через Куликівську громаду надходила вся гуманітарна допомога на місто Чернігів та окуповані території.

У середині квітня 2022 року жителі громади почали повертатися до нормального життя. Проведено часткове розмінування окупованих територій та ділянок активних бойових дій, відновлено

роботу магазинів, АЗС, Укрпошти та Нової пошти. При Куликівській селищній раді розпочала роботу спеціальна комісія з організації обстеження зруйнованих та пошкоджених об'єктів.

2.2. Аналіз негативних впливів на довкілля та природоохоронні території

Війна вплинула на кожний компонент довкілля – тваринний і рослинний світ, воду, повітря, ґрунт.

Через обстріли та вибухи зруйновано будинки та об'єкти інфраструктури. Внаслідок цього утворилися відходи, що відрізняються від звичних відходів, складаються із залишків різних за структурою й походженням матеріалів. Відходи від руйнації не можна складати разом з іншими відходами, або зберігати поблизу річок, оскільки вони потрапляють у ґрунтові води та ґрунти, тож є ризик, що шкідливі елементи потраплять в організм людини через воду.

Комунальними службами та жителями громади проведено прибирання території від відходів, що утворилися внаслідок ведення бойових дій. Частину відходів використано для підсипання доріг та відновлення пошкоджених територій. Рештки пошкодженої деревини використано для опалення об'єктів соціальної сфери.

Із природоохоронних територій найбільшого пошкодження зазнав заказник «Будівське», який став місцем ведення активних бойових дій у лютому-березні 2022 року.

2.3. Аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності

Земельні та природні ресурси громади

Загальна площа земельного фонду громади усього – 86185,7 га,

із них:

рілля – 33882,0 га,

пасовища – 17700,1 га

сіножаті – 10834,6 га

багаторічні насадження – 744,7 га

ліси і інші лісовкриті площі – 7266,5 га

забудовані землі – 1722,3га

землі водного фонду – 2075,0 га

болота – 5081,1 га

інші землі – 6879,5 га.

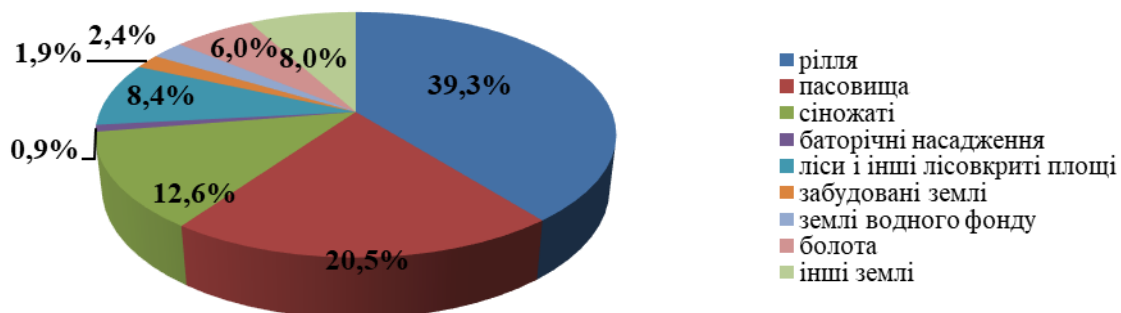

Рисунок 19. Структура земельного фонду, % до загальної площі

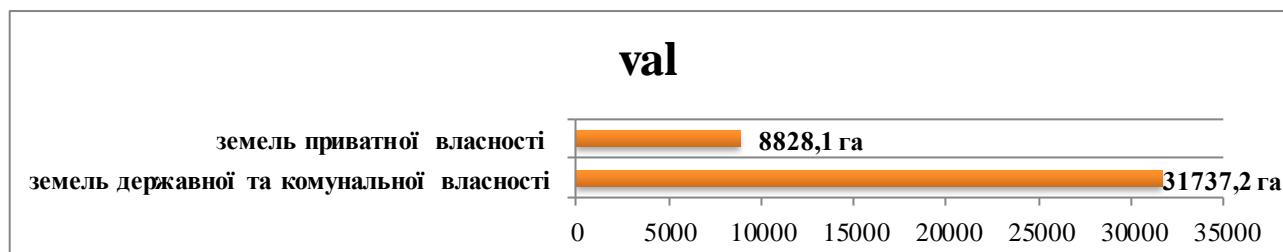
Структура земельних ресурсів у відповідності до цільового призначення

№ п/п	Цільове призначення земель	Площа	
		га	%
	Всього земель в межах адміністративно-територіальних одиниць району	86185,7	100
в т.ч.			
1	Сільськогосподарські землі	69698,9	80,9
1.1	Сільськогосподарські угіддя	68127,1	79,0
	– <i>Рілля</i>	33882,0	39,3
	– <i>багаторічні насадження</i>	744,7	0,9
	– <i>сіножаті</i>	10834,6	12,6
	– <i>пасовища</i>	17700,1	20,5
1.2	Землі під господарськими будівлями і дворами	878,4	1,0
1.3	Землі під господарськими шляхами і прогонами	693,3	0,8
1.4	Землі, які перебувають у стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості	-	-
1.5	Інші	-	-
2	Забудовані землі	1722,3	2,0
2.1	Землі під житловою забудовою	279,2	0,3
2.2	Землі промисловості	57,5	0,1
2.3	Землі під відкритими розробками, кар'єрами	-	-
2.4	Землі, які використовуються в комерційних цілях комерційного та іншого використання	27,2	0,03
2.5	Землі громадського призначення	89,6	0,1
2.6	Землі змішаного використання	11,1	0,01
2.7	Землі, які використовуються для транспорту та зв'язку:	523,5	0,6
	– <i>під дорогами</i>	302,5	0,4
	– <i>під залізницями</i>	211,6	0,2
	– <i>під аеропортами та відповідними спорудами</i>	-	-
	– <i>інші землі</i>	9,4	0,01
2.8	Землі, які використовуються для технічної інфраструктури:	8,8	0,01
	– <i>для видалення відходів</i>	-	-
	– <i>для водозабезпечення та очищення стічних вод</i>	-	-
	– <i>для виробництва та розподілення електроенергії</i>	7,9	0,01
	– <i>інші</i>	0,9	
2.9	Землі, які використовуються для відпочинку та інші відкриті землі:	725,3	0,8
	– <i>зелені насадження загального користування</i>	161,1	0,2
	– <i>кемпінги, будинки для відпочинку (або для проведення відпусток)</i>	55,7	0,1
	– <i>відведені під будівництво (будівництво на яких не розпочато)</i>	-	-
	– <i>вулиці, набережні, площі</i>	471,6	0,5
	– <i>кладовища</i>	36,3	0,04
3	Ліси та інші лісовкриті площі	7266,5	8,4
3.1	з усіх лісів за основною визнаною функцією використання Для виробництва деревини	3987,7	4,6

№ п/п	Цільове призначення земель	Площа	
		га	%
3.2	Для захисної, природоохоронної та біологічної мети	1914,4	2,2
3.3	Для відпочинку	-	-
4	Відкриті заболочені землі	5081,1	5,9
5	Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	331,9	0,4
6	Внутрішні води	2075,0	2,4
6.1	Під природними водотоками (річками та струмками)	793,5	0,9
6.2	Під штучними водотоками (каналами, колекторами, канавами)	677,1	7,9
6.3	Під озерами	497,1	0,6
6.4	Під ставками	107,3	0,1
7.	З усіх земель		
7.1.	Природоохоронного призначення	6556,1	7,6
7.2.	Оздоровчого призначення	-	-
7.3.	Рекреаційного призначення	55,7	0,1
7.4.	Історико-культурного призначення	637,3	0,7

Структура земельного фонду:

- земель державної та комунальної власності – 31737,2 га;
- земель приватної власності – 8828,1 га;
- земель сільськогосподарського призначення – 69698,9 га;
- земель лісового фонду – 7266,5 га;

- земель водного господарства – 2075,0 га.

Рисунок 20. Структура власності земельного фонду

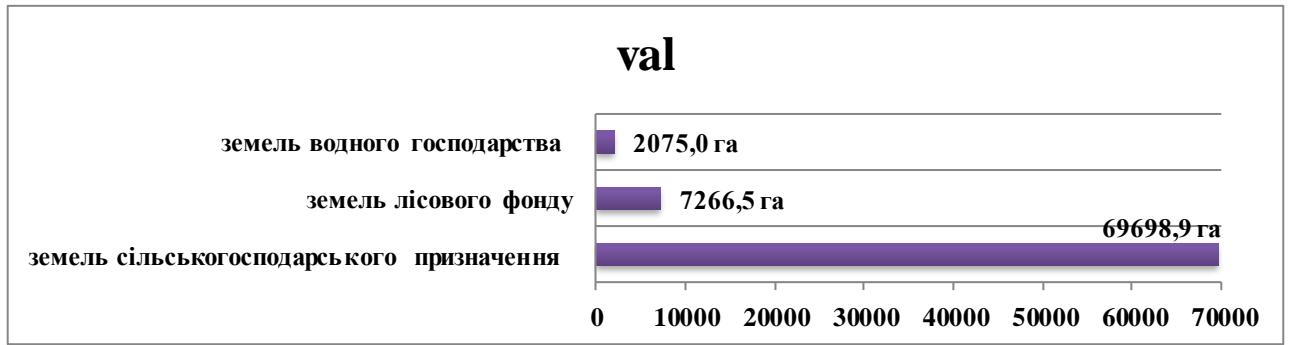

Рисунок 21. Структура земель за цільовим призначенням

У власності Куликівської селищної територіальної громади є вільні земельні ділянки, які можна запропонувати для започаткування бізнесу та створення нових робочих місць.

Адреса, стислий опис	Цільове призначення	Форма власності	Площа, кв. м
селище Куликівка, вул. Перемоги	11.02 для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд, підприємств переробної, машинобудівної та інших промислових споруд	Комунальна	157839
селище Куликівка, вул. 8 березня	Землі промисловості	Комунальна	16166
селище Куликівка, вул. Миру. Біля автомобільної дороги Р-67 Чернігів– Ніжин – Прилуки - Пирятин	Землі промисловості	Комунальна	13000

Таблиця 15. Наявні на території громади вільні незабруднені (незаміновані) земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності (крім с/г призначення)

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

У 2022 році до бюджету селищної територіальної громади, з урахуванням трансфертів надійшло доходів у сумі 131,7 млн гривень. До загального фонду бюджету громади надійшло 76,6 млн грн власних доходів (106,3 відсотка від плану). Порівняно з відповідним періодом попереднього року надходження зросли на 102,2 відсотка. Власні доходи у структурі доходів бюджету становлять 61,1 відсотків.

Показники	2021	2022	2023
Податок з доходів фізичних осіб	41,5	46,06	30,19
Єдиний податок (крім с/г виробників)	5,29	4,23	4,05
Єдиний податок від с/г виробників	4,6	5,09	4,5
Доходи від відчуження нерухомості та землі	0,01	0,01	0,0
Плата за землю	16,91	16,26	14,12
Податок на нерухомість	2,83	2,12	1,86

Акцизний збір	2,32	1,39	1,32
Рентна плата	0,32	0,34	0,27
Інші місцеві податки та збори	0,13	0,05	0,08
Податкові надходження разом	73,9	75,54	56,4
Дохід від оренди комунального майна	0,46	0,39	0,5
Бюджетні трансферти, всього	60,65	48,96	58,43
у т. ч. освітня субвенція з державного бюджету	42,53	39,19	34,07
Інше	5,48	7,19	4,51
ВСЬОГО	140,034	131,694	155,543

Таблиця 16. Доходи бюджету, млн грн

У 2024 році прогнозні показники доходів місцевих бюджетів порівняно з 2022 роком зменшено на чверть.

Найбільшим джерелом надходжень місцевого бюджету є ПДФО, якого у 2022 році надійшло на суму 46,1 млн. гривень. Його частка у загальному обсязі податкових надходжень порівняно з 2021 роком зросла і становила 61,0 (у 2021 – 55,0%).

Найбільшими платниками зазначеного податку у 2022 році були СФГ «Колос» – 4071,4 тис. грн, освітня галузь – 4132,0 тис. грн, ТОВ «Гетьманське» – 3493,4 тис. грн та КНП «Куликівська ЛПЛ» – 2939,1 тис. гривень.

Другим за обсягом джерелом доходів місцевих бюджетів області виступає плата за землю, питома вага якої становить 21,5% (у 2021 році – 29,4%). У порівнянні з 2021 роком надходження по цьому виду податків зменшилися на 6,7% і становили 16,3 млн грн. Найбільшими платниками залишається теж СФГ «Колос» – 4,3 млн грн (більше на 256,6 тис. грн, ніж у 2021 році), ТОВ «Гетьманське» – 2,3 млн грн (більше на 615,5 тис. грн) та СТОВ «Агростарт - Україна» – 1,4 млн грн (менше на 66,3 тис. грн).

Важливим джерелом доходів місцевих бюджетів є єдиний податок, питома вага якого у загальній сумі доходів місцевих бюджетів становила 12,3 відсотка. Надходження зазначеного податку порівняно з 2021 роком скоротилися на 0,57 млн гривень.

Трансфертна політика була дещо відкоригована Урядом при внесенні змін до державного бюджету, тому субвенцій з державного бюджету були значно нижчі показників 2021 року. Торік громада отримала майже 49,0 млн грн бюджетних трансфертів, що на 19,3% менше ніж у попередньому році.

Очевидно, що в умовах війни найбільших змін зазнала видаткова частина бюджету. Негайно було вжито першочергових заходів щодо переорієнтування бюджету громади на завдання воєнного стану та здійснення найнеобхідніших соціальних, гуманітарних видатків, спрямованих на підтримку життєдіяльності населення та на підтримку внутрішньо переміщених осіб, а також за забезпечення роботи критичної інфраструктури.

У 2022 році проведено видатків на суму 124,0 млн грн.

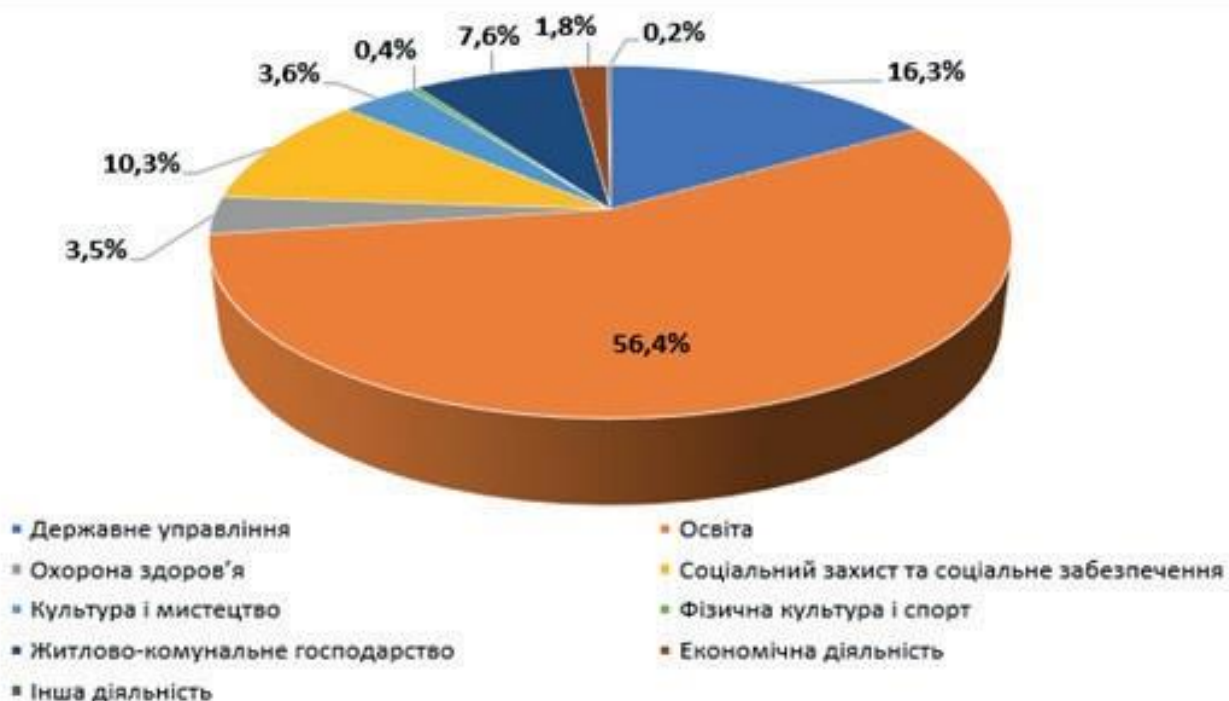

Рисунок 23. Структура видатків бюджету громади у 2022 році

Статті видатків	2021	2022	2023
Державне управління	21,6	20,1	20,0
Освіта	78,6	69,6	67,6
Охорона здоров'я	4,8	4,3	4,2
Соціальний захист та соціальне забезпечення	11,8	12,7	7,8
Культура і мистецтво	5,6	4,4	3,0
Фізична культура і спорт	0,9	0,5	0,7
Житлово-комунальне господарство	4,9	9,4	9,7
Економічна діяльність	7,2	2,2	3,2
Інша діяльність	0,05	0,2	3,0

Таблиця 17. Видатки бюджету громади, млн грн

У 2024 році на 1,0 млн грн планується збільшити видатки на економічну діяльність. На фізичну культуру і спорт у бюджеті передбачили 0,7 млн гривень, що на 0,2 млн грн більше ніж тогоріч. На 0,3 млн грн більше у 2024 році планується витратити на житлово-комунальне господарство.

На освіту запланували 67,6 млн грн, що на 2,0 млн грн менше ніж у 2022 році. Також прогнозується зменшення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення – на 4,9 млн грн, культуру і мистецтво – 1,4 млн грн, охорону здоров'я – на 0,1 млн грн.

Рисунок 24. Фінансова інфраструктура

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

У громаді працює працівник філії Чернігівського ГРУ ВАТ КБ «Приватбанк» та територіальне відділення філії Чернігівського обласного управління ВАТ «Ощадбанк» № 0298. Для проведення операцій за платіжними картками встановлено 5 банкоматів та 3 термінали самообслуговування.

Поштово-логістичну інфраструктуру громади представляють по одному відділенню Укрпошти та Нової пошти.

КП «Куликівське ВУЖКГ» надає послугу з вивезення твердих побутових відходів на території

громади. Охоплення договорами на таку послугу становить 100% населення селища Куликівка. У старостатах триває процес запровадження збору та вивозу ТПВ.

Навіть у період бойових дій усі комунальні підприємства громади продовжували працювати. Безперервно надавались послуги з водопостачання та водовідведення, вивозу твердих побутових відходів, нечистот, благоустрою та ін.

Випадків захоплення або пошкодження комунальної техніки у громаді не було. Під час бойових дій виникли незначні пошкодження майна комунальних підприємств, які у короткі терміни вдалося усунути.

Одним із актуальних питань є питання забезпечення населення питною водою окремих населених пунктів. Добування води з підземних джерел потребує впорядкування користування надрами, земельними ділянками, вирішення питань власності або користування на джерела водопостачання. В середньому на потреби водозабезпечення щорічно використовуються понад 500,0 тис. м куб води. Найбільшими споживачами води є підприємства житлово-комунального господарства, промисловості та сільського господарства.

2.4. Інформація щодо необхідності підготовки території

2.4.1. Здійснення розмінування

У зв'язку з веденням активних бойових дій в період 2022 року на території громади існує велика ймовірність залишків вибухонебезпечних предметів та нерозірваних боєприпасів, що може становити загрозу для життя та здоров'я людей, схоронності сільськогосподарської техніки при проведенні польових робіт.

Найбільшу загрозу та потребу проведення робіт з розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів, що залишилися на полях, відчують наступні агропідприємства, які працюють на території громади:

- ТОВ «Укр Агро Успіх» (село Бакланова Муравійка, ділянка орієнтовною площею 96 га., координати місцезнаходження (широта 51.41524957820847, довгота 31.42921476859243);

- ФГ «Полісся-Агро 2009» (село Бакланова Муравійка, кадастрові номери земельних ділянок: 7422780500:07:003:0161, площею 2 га., 7422780500:07:003:0162, площею 2 га., 7422780500:07:003:0163, площею 2 га.);

- ТОВ «Гетьманське» (село Грабівка, ділянка орієнтовною площею 239 га, розташована на північний-захід від населеного пункту, поля під номерами 175-7412 та 174-14173).

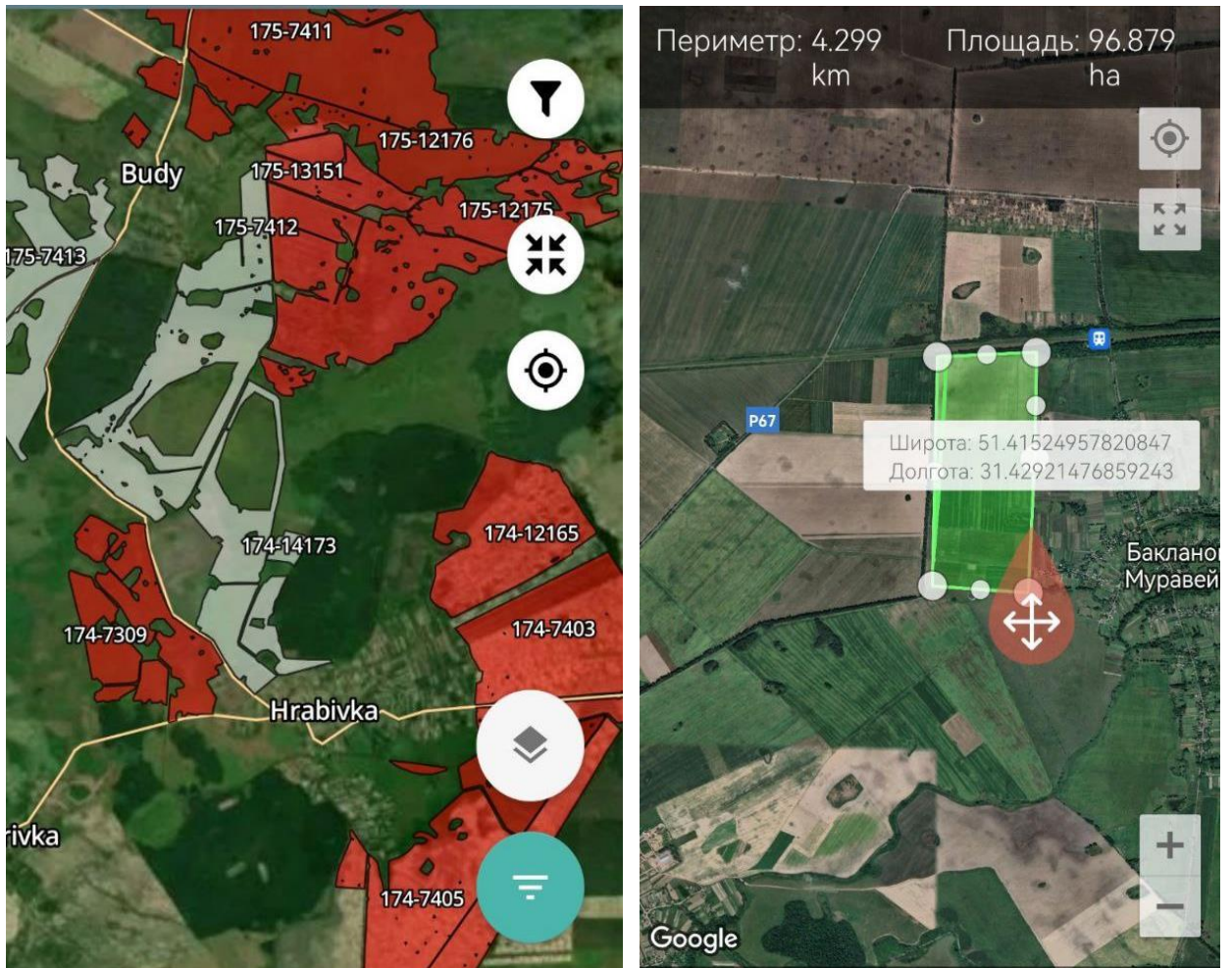

Рисунок 25. Картохеми полів ТОВ «Укр Агро Успіх» та ТОВ «Гетьманське», потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами

Рисунок 26. Картохеми полів ФГ «Полісся-Агро 2009», потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами

2.4.2. Здійснення демонтажу зруйнованих будівель та споруд

У ході ведення бойових дій було повністю зруйновано 40 житлових будинків мешканців сіл Грабівка, Бакланова Муравійка та Дроздівка, які не підлягають відновленню й потребують демонтажу. Частина з них уже демонтована.

№	Населений пункт	Вулиця	№ будинку
1	Грабівка	Б. Хмельницького	28
2	Грабівка	Б. Хмельницького	10
3	Грабівка	Б. Хмельницького	91
4	Грабівка	Садова	9
5	Грабівка	пров. Садовий	6
6	Грабівка	вул. Лісова	3
7	Грабівка	вул. Лісова	6
8	Грабівка	вул. Лісова	30
9	Грабівка	вул. Лісова	9
10	Грабівка	вул. Лісова	7
11	Грабівка	вул. Лісова	5
12	Грабівка	вул. Лісова	18
13	Грабівка	вул. Лісова	26
14	Грабівка	вул. 8 Березня	4
15	Грабівка	вул. Перемоги	11
16	Грабівка	вул. Шевченка	9
17	Грабівка	вул. Квітнева	32
18	Бакланова Муравійка	пров. Луговий	15
19	Бакланова Муравійка	Центральна	2
20	Бакланова Муравійка	Центральна	60
21	Бакланова Муравійка	Центральна	63
22	Бакланова Муравійка	Зелений	1
23	Бакланова Муравійка	Зелений	8
24	Бакланова Муравійка	пров. Зелений	10
25	Бакланова Муравійка	Репехівка	6
26	Бакланова Муравійка	Репехівка	7
27	Бакланова Муравійка	Репехівка	29
28	Бакланова Муравійка	Репехівка	23
29	Бакланова Муравійка	Репехівка	25
30	Бакланова Муравійка	Репехівка	27
31	Бакланова Муравійка	Репехівка	36
32	Бакланова Муравійка	Репехівка	31
33	Бакланова Муравійка	Репехівка	34
34	Бакланова Муравійка	Українська	3
35	Бакланова Муравійка	Українська	18
36	Бакланова Муравійка	пров. Вишневий	4
37	Бакланова Муравійка	Ковалівка	15
38	Бакланова Муравійка	Ковалівка	18
39	Бакланова Муравійка	Ковалівка	33а
40	Дроздівка	Шевченка	37а

			кв.1
			кв.2
			кв.3
			кв.4

Таблиця 18. Житлові будинки, що потребують демонтажу

Прим. Частина будинків станом на кінець 2023 року уже демонтована

Демонтажу також потребують 3 об'єкти соціальної сфери: будівля Грабівського будинку фольклору, будівля Дроздівської шкільної майстерні та будівля дільниці ветеринарної медицини в с. Дроздівка.

2.4.3. Потреба рекультивації земель

У ході ведення бойових дій було завдано шкоди сільськогосподарським угіддям. За попередніми даними рекультивації потребує 341 га сільгоспугідь.

2.5. Інформація про шкоду, заподіяну бойовими діями, терористичними актами, диверсіями, надзвичайними ситуаціями

2.5.1. Об'єктам житлової нерухомості та об'єктам громадського призначення

Таблиця 19.

Житловий фонд Куликівської громади

№ п/п	Населенні пункти ОТГ	Кількість будівель житлового фонду, Одиниць	Загальна площа житлового фонду, тис. кв.м.	Площа приміщень загального користування (у тому числі допоміжних), тис. кв.м.
1.	селище Куликівка	1874	115250	81413
2.	с.Авдіївка	325	18599	11276
3.	с.Бакланова Муравійка	397	21643	14916
4.	с.Вересоч	762	35708	25025
5.	с.Веселе	70	2526	1514
6.	с.Вершинова Муравійка	353	17709	13703
7.	с.Кошарище	48	1939	1513
8.	с.Виблі	545	32748	24910
9.	с.Горбове	600	34903	24701
10.	с.Глузди	59	3198	2580
11.	с.Уборки	50	2820	1758
12.	с.Грабівка	312	17804	12098
13.	с.Дрімалівка	492	29352	15352
14.	с.Будище	62	3253	1928

15.	с.Дроздівка	634	34770	23872
16.	с.Жуківка	642	36434	31871
17.	с. Пенязівка	75	3820	2309
18.	с.Кладьківка	507	25093	18641
19.	с.Ковчин	562	34857	24963
20.	с.Українське	22	1211	995
21.	с.Орлівка	601	32247	23375
22.	с.Салтикова Дівиця	743	40460	30962
23.	с.Хибалівка	446	23865	13156
	Усього:	10181	570209	402815

У ході ведення бойових дій у березні 2022 року житловий фонд територіальної громади скоротився на 0,4% і на 01.01.2023 становив 567 тис. кв.м загальної площі.

759 жителів громади втратили житло через пошкодження або руйнування.

У травні 2022 року розпорядженням Куликівського селищного голови було створено комісію з організації обстеження зруйнованих та пошкоджених об'єктів, якою склалися акти пошкоджень і руйнувань житла для того, щоб в подальшому жителі сіл мали змогу отримати компенсації від держави за втрачене або пошкоджене житло. Дані обстежень заносяться в державний реєстр пошкодженого і знищеного майна. Всього з початку роботи комісії було проведено понад 380 обстежень, складено 366 актів, у тому числі на житлові будинки - 343. На даний час в Реєстр пошкодженого та знищеного майна (РПЗМ) внесено 90% документів на орієнтовну суму збитків понад 300,0 млн гривень. Ці дані потребують уточнень і завершення внесення документів у РПЗМ.

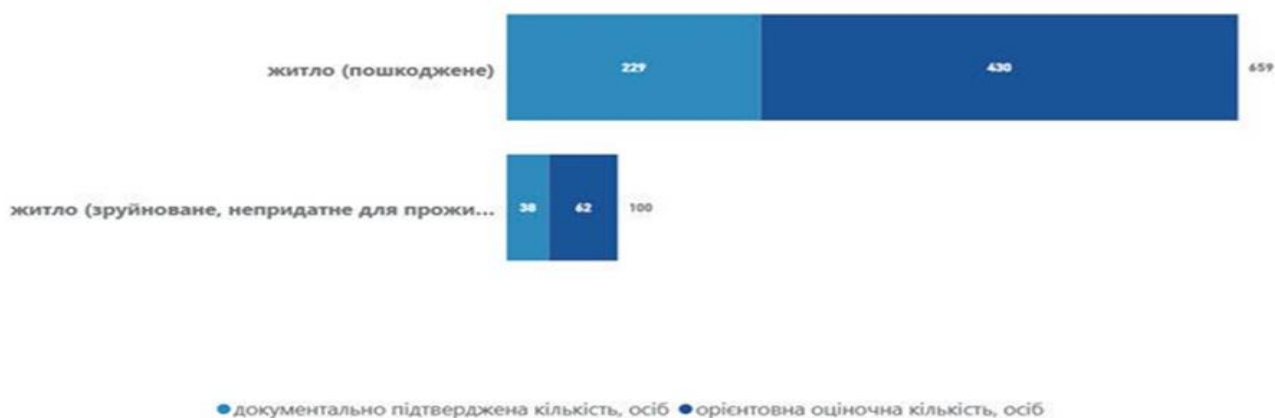

Рисунок 27. Кількість осіб, які втратили доступ до: житло (зруйноване, непридатне для проживання), житло (пошкоджене)

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Рисунок 28. Кількість осіб, які втратили доступ до: житло (зруйноване, непридатне для проживання), житло (пошкоджене)

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Перелік пошкоджених та зруйнованих житлових будинків у вигляді витягу з РПЗМ додається (**додаток 1**).

Селищна рада активно працювала з благодійними фондами та організаціями для допомоги постраждалим, а саме:

- Міжнародним Комітетом Червоного Хреста надано будівельні матеріали: обрізні пиломатеріали, дошка обрізна, рейки, рулони брезенту, монтажну піну, дизельний електричний генератор, листи ОСБ;
- Благодійною організацією «Благодійний фонд «Рокада» надано 100 комплектів будматеріалів (1 комплект: 12 метрів плівки, балончик, завінювати щілини у вікнах, 20 саморізів, 35 штук цвяхів великих і 50 грамів маленьких, 20 шалівок, 20 планок, лист ОСБ);
- Чеською гуманітарною організацією «Людина в біді» (People in Need) надано 2310 листів шиферу;
- Міжнародною організацією з міграції (МОМ) надані будівельні набори: дошка, брусок, брезент, фанера, цвяхи, молотки на загальну суму 994,2 тис. грн. Також надавалась допомога ВПО та сім'ям, які залишились без житла;
- Польським фондом ALIGHT було профінансовано 12500,0 дол. США на придбання цегли;
- Естонський футбольний клуб «Лоотос», бізнес-клуб «Ротарі», «Інкубакційний центр» Ряпина надали громаді будівельний інвентар та матеріали.

У березні 2023 року Куликівська селищна рада розпочала роботу над підготовкою до встановлення у постраждалих селах модульних будинків для родин, які втратили житло. Програму реалізував міжнародний благодійний фонд «Молодь з місією». Роботи виконували іноземні волонтери. Для цього громада за участі активних громадян та із залученням комунальної техніки організувала прибирання та підготовку території. Спільними зусиллями було встановлено 30 модульних будинків.

2.5.2. Об'єктам виробничого комплексу

Через повномасштабне російське вторгнення багато підприємств громади змушені були змінити звичайні умови роботи та пристосовуватися до роботи в умовах війни.

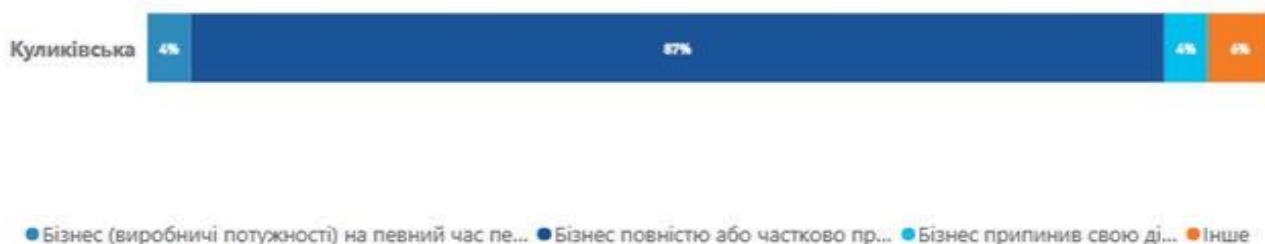

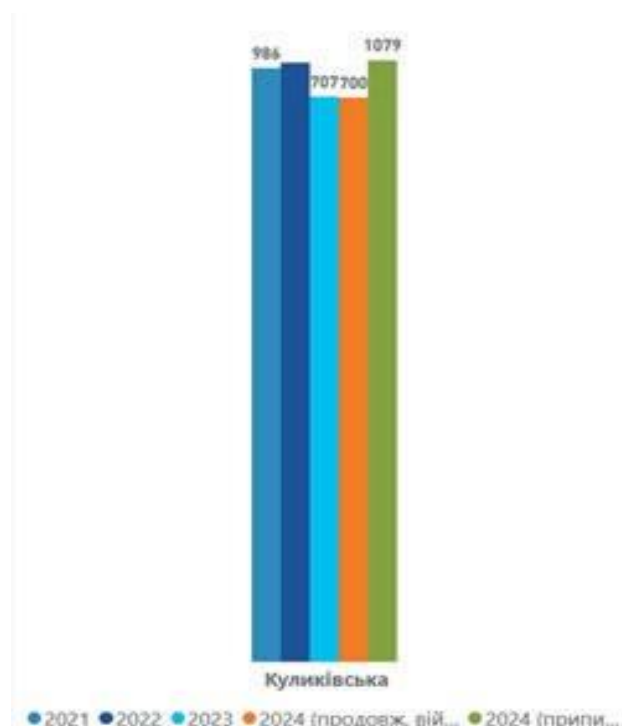
Рисунок 29. Вплив війни на господарську діяльність підприємств громади

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

У рамках підготовки цієї Програми в лютому-березні 2023 року було проведене онлайн анкетування представників бізнесу. Всього було заповнено 46 анкет. За результатами опитування, 87% підприємств – повністю або частково продовжують працювати на території громади, 4% бізнесу припинили свою діяльність з 24.02.2022, 4% підприємств змушені були переміщувати свої виробничі потужності за межі громади, але вже повернулися назад у громаду. Зазнали руйнувань основні засоби приватних підприємств СФГ «Колос», ПБП «Вимал», ВТП «Джі-Ен-Ел» та ін. Загалом через війну пошкоджено 41% активів підприємств.

Крім того, як свідчить проведене опитування, чисельність працівників до та після війни скоротилося на 30%, а план на 2024 рік демонструє їх збільшення, якщо закінчиться війна.

Наслідками негативного впливу війни для підприємств громади стала втрата ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів постачання матеріалів та комплектуючих. Також 45,5% підприємств вважають, що екологічні проблеми пов'язані із забрудненням повітря та замінуванням земель вплинули на стан їх бізнесів.

У період ведення бойових дій у березні 2022 року збитків від пошкодженого майна зазнали 7 підприємств, що ведуть свою діяльність на території Куликівської громади, а саме: СЕЛЯНСЬКЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "КОЛОС", ПРИВАТНЕ ВИРОБНИЧО-ТОРГІВЕЛЬНЕ ПРИВАТНЕ «ДЖІ-ЕН-ЕЛ», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БАКЛАНОВА МУРАВІЙКА АГРО», ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО "ПОЛІССЯ - АГРО 2009", ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВИМАЛ-АГРО», ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗАВОД ПОКРІВЕЛЬНИХ І СТИНОВИХ МАТЕРІАЛІВ» та ФОП КУЛІНІЧ ВІТАЛІЙ ПАВЛОВИЧ.

Всього пошкоджено 11 об'єктів. Загальна орієнтовна сума збитків, завданих підприємствам, що розташовані на території Куликівської селищної територіальної громади, за попередніми оцінками, складає понад 100 млн грн.

Перелік пошкоджених та зруйнованих об'єктів бізнесу додається **(додаток 2)**.

Серед пошкоджених підприємств є 2 підприємства, діяльність яких зупинена без

перспективи швидкого відновлення, це - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БАКЛАНОВА МУРАВІЙКА АГРО» та ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЗАВОД ПОКРІВЕЛЬНИХ І СТИНОВИХ МАТЕРІАЛІВ».

Решта пошкоджених підприємств розпочали свою діяльність станом на 01.01.2023.

2.5.3. Об'єктам соціальної сфери

Освіта

Дошкільну освіту у Куликівській селищній територіальній громаді на 01.01.2022 забезпечували 11 закладів дошкільної освіти, які відвідувало 308 дітей. Планова потужність мережі дошкільних закладів перевищує наявну потребу територіальної громади.

Через зменшення кількості дітей у 2022 році було ліквідовано три дошкільних заклади. Вихованцям ліквідованих закладів забезпечено підвезення в інші дошкільні заклади.

Завантаженість дітей у закладах дошкільної освіти громади з розрахунку на 100 місць станом на 01.01.2023 становила 49 дітей.

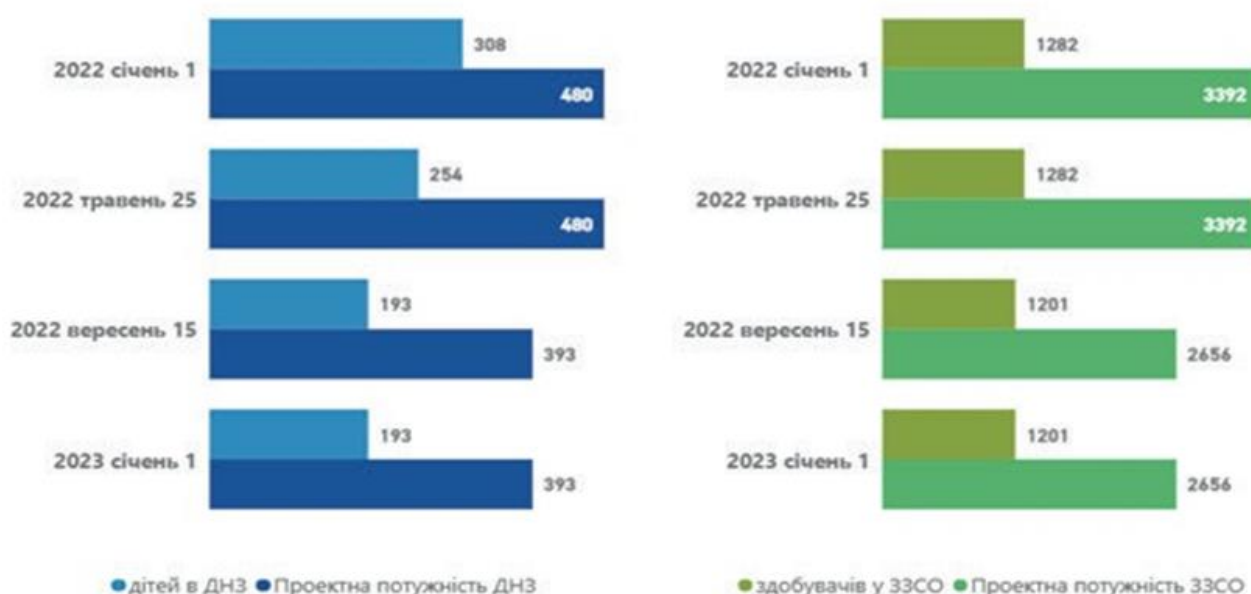

Рисунок 31. Завантаженість закладів дошкільної освіти та загальної середньої освіти, осіб

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Станом на 01.09.2023 діяльність усіх сільських закладів дошкільної освіти було призупинено. Єдиним діючим закладом дошкільної освіти у громаді наразі є Куликівський ЗДО «Ромашка».

З початком російської воєнної агресії у 7 закладах дошкільної освіти (Куликівський ЗДО, Дроздівський ЗДО, Ковчинський ЗДО, Горбівський ЗДО, Кладьківський ЗДО, Орлівський ЗДО, Авдіївський ЗДО) було організовано проживання внутрішньо переміщених осіб. Всього у закладах освіти за період військової агресії надано послуги з проживання 1345 внутрішньо переміщеним особам.

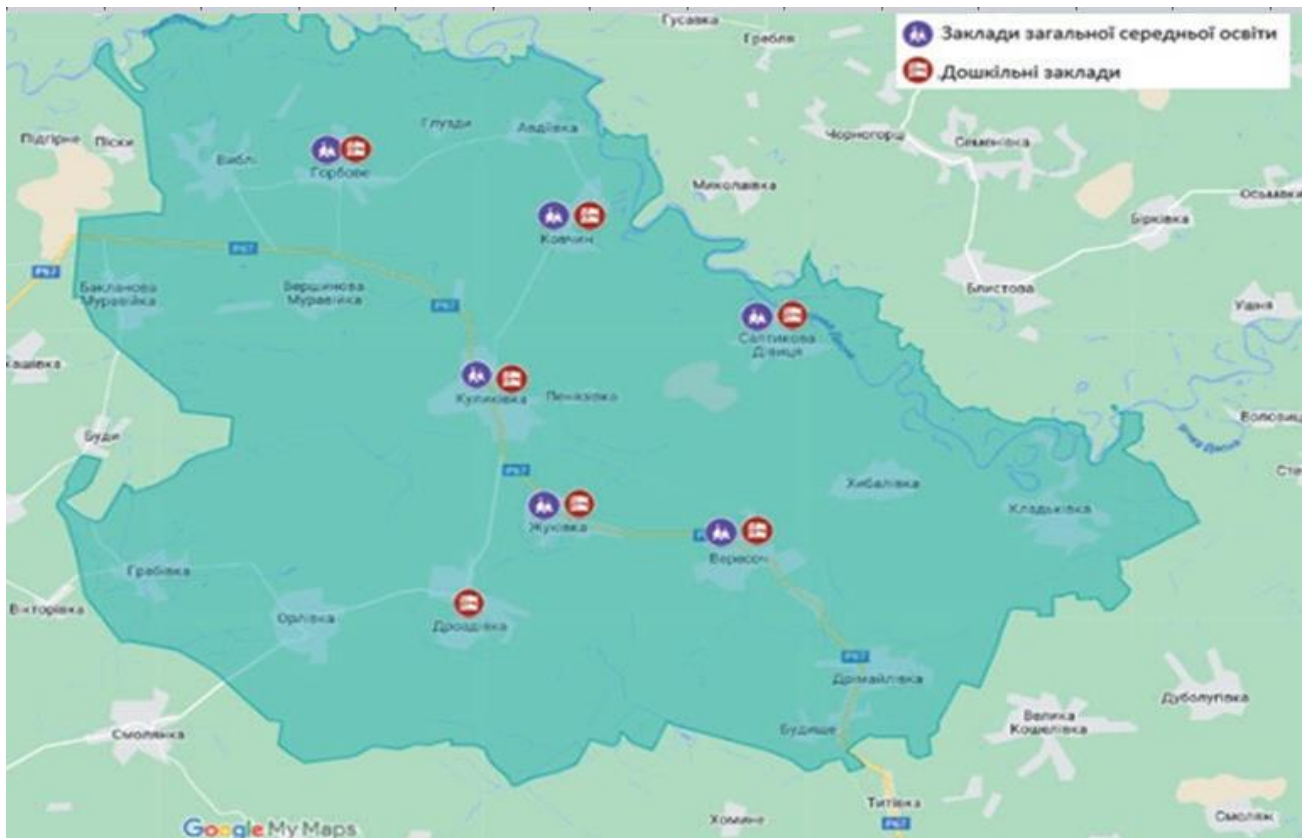

Рисунок 32. Розташування закладів загальної середньої освіти та дошкільних закладів

Потребу громади на здобуття початкової, базової та повної загальної середньої освіти на початок 2022 року забезпечувало 8 закладів загальної середньої освіти. В умовах воєнного стану та необхідності економії бюджетних коштів, проведено оптимізацію закладів освіти шляхом призупинення освітнього процесу та подальшої ліквідації 4 закладів: Виблівської гімназії, Дрімайлівської гімназії, Салтиково-Дівичького ліцею, Орлівського ліцею та 1 філії – «Жуківська гімназія» Куликівського ліцею.

	01.01.2022	25.05.2022	15.09.2022	01.01.2023	01.09.2023
Кількість закладів, одиниць	8	8	6	6	4
Кількість учнів у закладах, осіб	1282	1282	1201	1201	1106
Середня наповненість класів, осіб	13,5	13,5	15	15	17,2

Таблиця 20. Заклади загальної середньої освіти

У громаді стовідсотково забезпечено підвезенням дітей та педпрацівників до освітніх закладів. Протягом 2022 – 2023 років шкільний автопарк громади поповнився 5 новими автобусами, які було придбано за рахунок залишку освітньої субвенції та власних коштів громади. Всього шкільний автопарк складає 13 автобусів.

Для забезпечення безпекової ситуації в освітніх закладах громади було на короткий час призупинено освітній процес та оголошено канікули. Надалі освітній процес продовжився і у травні 2022 року, 67% учнів навчалися у дистанційному режимі. У вересні 2022 року 180 школярів розпочали новий навчальний рік в онлайн-режимі, 1021 учень – у змішаному. На початок поточного року кількість учнів, які навчаються онлайн зменшилася до 35,0%, а 65% учнів розпочали навчання у звичному режимі.

Станом на 01.01.2023 за межами громади перебувало 90 учнів та 1 вчитель, натомість 19 учнів

перемістилося у громаду як внутрішньо переміщені особи. Новий 2023/2024 навчальний рік за межами громади розпочали 46 учнів, 22 учні навчаються в закладах освіти Куликівської громади як ВПО.

На 01 вересня 2023 року кількість закладів середньої освіти по громаді становить 4 одиниці (Куликівський ліцей, Горбівський ліцей, Ковчинський ліцей імені Л.П.Деполович та Вересоцький ліцей), де навчається 1106 здобувачів освіти. Середня наповнюваність у класах складає 17,2 учнів.

У Куликівському ліцеї навчання відбувається за очною формою для учнів початкових класів та за дистанційною (онлайн) для учнів 5-11 класів. У решті ліцеїв учні здобувають освіту за змішаною формою навчання.

Станом на 01.09.2023 проведена певна робота щодо забезпечення учасників освітнього процесу необхідною кількістю місць в укриттях на випадок повітряної тривоги. Так, Ковчинський ліцей імені Л.П.Деполович та Вересоцький ліцей до початку нового навчального року були обладнані найпростішими укриттями. Підвали Куликівського та Горбівського ліцеїв до кінця бюджетного року будуть облаштовані під укриття за кошти державного бюджету та кошти грантового проекту.

Діючі приміщення закладів дошкільної освіти та загальної середньої освіти від бойових дій не постраждали. Дією вибухових хвиль та осколків було пошкоджено приміщення Орлівського ліцею (вікна, вхідна група) та знищено майстерню Дроздівського закладу загальної середньої освіти.

Охорона здоров'я

За даними НСЗУ, у 2024 році первинну медичну допомогу у громаді надають працівники КНП «Куликівський ЦПМСД» (7 лікарів ПМД) і КНП «Куликівська лікарня планового лікування» (2 лікарі ПМД).

У старостатах працюють 3 сільські лікарські амбулаторії та 12 фельдшерських пунктів.

Показники	01.01.2022	01.01.2023
Кількість лікарських амбулаторій, одиниць	5	4
Кількість інших закладів ПМД (ФП), одиниць	11	12
Кількість лікарів, які надають ПМД (сімейних лікарів, дільничних терапевтів, дільничних педіатрів), осіб	12	9
Кількість осіб, які уклали декларації про надання ПМД з надавачами ПМД, що розташовані в громаді, осіб	12886	12226

Таблиця 21. Заклади первинної медичної допомоги

Джерело: дані НСЗУ <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats>

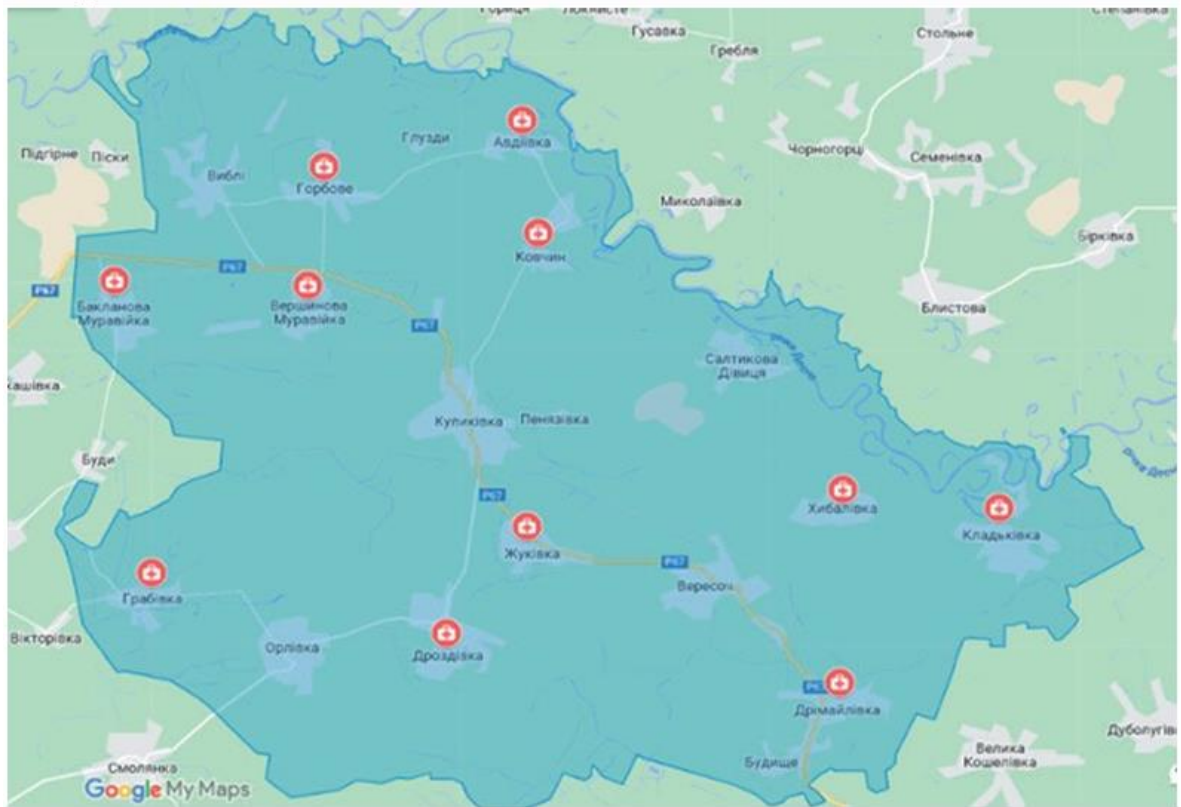

Рисунок 33. Розташування закладів первинної медичної допомоги

Хвороби системи кровообігу в загальній захворюваності дорослого населення займають майже 75 відсотків.

Щороку у громаді виявляється більше 30 хворих з вперше встановленим онкологічним захворюванням, більше 25 осіб щорічно помирає від онкопатології. На обліку перебуває більше 367 хворих з онкопатологією.

Туберкульоз залишається гострою і актуальною проблемою на Куликівщині. Упродовж останніх 15 років рівень захворюваності на туберкульоз в громаді виріс з 36 до 96 хворих на 100 тис. населення. Протягом минулого року виявлено 6 випадків захворювань на туберкульоз та 6 випадків – гепатит С. Високою залишається смертність від туберкульозу, щороку від туберкульозу помирає 2-3 хворих, смертність становить 10,3 – 17,3 на 100 тис. населення. У соціальній структурі захворюваності на першому місці знаходяться непрацюючі верстви населення та пенсіонери.

У 2022 році було зафіксовано 371 випадок захворювання на коронавірус. З метою запобігання поширенню хвороби проведено 1628 щеплень населенню. У 2022 році від хвороб органів дихання померло 12 осіб (2021 рік – 34 особи)

	2020	2021	2022
Померло - всього:	409	435	423
з них від хвороб системи кровообігу	306	332	316
від новоутворень	42	24	25
від хвороб органів травлення	15	5	4
від хвороб органів дихання	15	34	12
від деяких інфекційних хвороб	4	2	0
від туберкульозу	3	2	0
від хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	1	0	0
від зовнішніх причин захворюваності та смертності	15	24	49

Таблиця 22. Кількість померлих за причинами смерті, осіб за рік

Під час ведення бойових дій у березні 2022 року було пошкоджено 2 приміщення ФП – у селах Грабівка та Бакланова Муравійка. Дією вибухових хвиль та осколків снарядів було пошкоджено дахи, вікна, двері, внутрішнє оздоблення приміщень. В обох приміщеннях було проведено невідкладні ремонтні роботи з метою усунення подальшої руйнації будівель.

Культура і спорт

Культурне життя громади зосереджене в Центрі культурних послуг, який об'єднує в своєму складі 15 сільських клубних закладів, публічну бібліотеку з 16 сільськими філіями, центральною і дитячою бібліотеками та краєзнавчий народний музей.

З початку війни заклади культури займаються активно волонтерською роботою. З березня по серпень 2022 року на базі Центру культурних послуг функціонував пункт видачі гуманітарної допомоги, через який надходила вся гуманітарна допомога на місто Чернігів і окуповані території.

До закладів культурно-спортивного призначення відносяться комунальні заклади «Фізкультурно-спортивний центр «Колос» (проектна потужність – 500 осіб), «Позаміський дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Деснянка» (250 осіб) та стадіон Куликівського ліцею.

Під час ведення бойових дій у березні 2022 року було знищено приміщення Грабівського будинку фольклору, пошкоджено приміщення Бакланово-Муравійського та Вершиново-Муравійського сільських будинків культури (знищено вікна, пошкоджено дахи та внутрішнє оздоблення приміщень).

Фото 1. Зруйнована будівля Грабівського будинку фольклору

Фото 2. Зруйнована будівля Грабівського будинку фольклору

З метою надання культурних послуг населенню, у 2023 році були проведені роботи з відновлення Будинку фольклору у с. Грабівка в іншому нежитловому приміщенні, що тривалий час не використовувалося (приміщення колишньої контори КСП). З метою збереження будівель, проведено часткові ремонтні роботи у Вершиново-Муравійському та Бакланово-Муравійському сільських будинках культури. Роботи проводяться за кошти місцевого бюджету та кошти фінансових донорів.

Соціальний захист населення

У 2022 році кількість населення, яке потребує соціальної допомоги, закономірно збільшилась. Це, насамперед, внутрішньо переміщені особи, безробітні, особи, які втратили годувальників чи майно, багатодітні сім'ї.

Незважаючи на виклики воєнного часу – перебої зі зв'язком, відключення електроенергії, кібератаки, усім установам вдалося забезпечити надання послуг населенню та нормальну життєдіяльність громади, наскільки це дозволяла загальна ситуація в державі. Торік жителям громади надано різних видів державної допомоги на загальну суму 7,2 млн грн (у 2021 році - 1,9 млн грн). Державну допомогу отримали близько 2,0 тис. сімей/осіб.

	2021	2022
Громадяни, яких виявлено та які перебувають на обліку і потребують допомоги, осіб	1479	1916
у тому числі: похилого віку, особи з інвалідністю, хворі, що не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу	1319	1639
які перебувають у складній життєвій ситуації у зв'язку з безробіттям, стихійним лихом, катастрофою	324	250
внутрішньо переміщені особи	130	5365
члени сімей учасників АТО та/або ООС	517	449

Таблиця 23. Отримувачі адресної натуральної та грошової допомоги суб'єктів, що надають соціальні послуги, осіб на кінець року

В умовах війни найбільш вразливими категоріями, які потребують підтримки, залишаються особи похилого віку, багатодітні сім'ї, ВПО та особи з інвалідністю.

Особи похилого віку потребують надання соціальних послуг, які для мешканців громади до 2023 року (в тому числі й в період ведення бойових дій) здійснював Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг), де працював 81 працівник. У 2022 році 1916 особам надано соціальні послуги закладу (у 2021 році – 1479 особам). На обслуговуванні соціальних робітників лишаються громадяни поважного віку, які не мають дітей, особи з інвалідністю, не здатні самостійно себе обслуговувати.

У період ведення бойових дій у березні 2022 року будівля стаціонарного відділення Територіального центру (соціального обслуговування) була пошкоджена (вікна, шкафний ГРП та наземні теплові мережі).

Нажаль, у 2023 році стаціонарне відділення Територіального центру (соціального обслуговування) довелося закрити з метою економії бюджетних коштів. Усі літні люди, які перебували на обслуговуванні Терцентру, були переміщені до геріатричних пансіонатів м. Чернігова та області.

На сьогодні у громаді проживають 65 багатодітних сімей. Найчастіше вони звертаються до органів місцевого самоврядування за матеріальною допомогою та надання їм права безкоштовного проїзду, а у центр соціальних служб звертаються з проханням надати одяг та взуття.

З 01 листопада 2022 року Служба у справах дітей Куликівської селищної ради отримала додаткові повноваження щодо видачі/заміни посвідчень багатодітних сімей. На 01.01.2024 на обліку в Службі перебуває 55 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У громаді проживає 4 прийомні сім'ї, де виховується 8 дітей. Протягом року 9 дітям надано статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, 3 дітей – усиновлено, 6 дітей влаштовані під опіку/піклування, 1 дитина - тимчасово у сім'ю потенційних усиновителів.

На території Куликівської громади проживає 449 осіб з інвалідністю. Найчастіше вони звертаються з потребою у отриманні гуманітарної допомоги, забезпеченні засобів реабілітації та наданні соціального працівника.

Особлива увага приділялась допомозі внутрішньо переміщеним особам. З початку війни громада прийняла понад 6190 ВПО. У травні 2022 року при селищній раді було утворено гуманітарний штаб із забезпечення координації з питань надання благодійної (гуманітарної) допомоги. Організовано взаємодію з іншими територіальними громадами, волонтерами. Переселенці, які розмістилися на території громади звертаються в штаб за гуманітарною допомогою та допомогою у розміщенні. Крім того, на обліку в центрі зайнятості перебуває дві ВПО, які шукають роботу.

Під час бойових дій у березні 2022 року було пошкоджено 3 адміністративні будівлі старостинських округів: 2 – Орлівського та 1 – Бакланово-Муравійського (вікна, дах, внутрішнє оздоблення).

Вцілому під час російської агресії було пошкоджено комунальних об'єктів соціальної сфери на загальну суму понад 10,0 млн гривень.

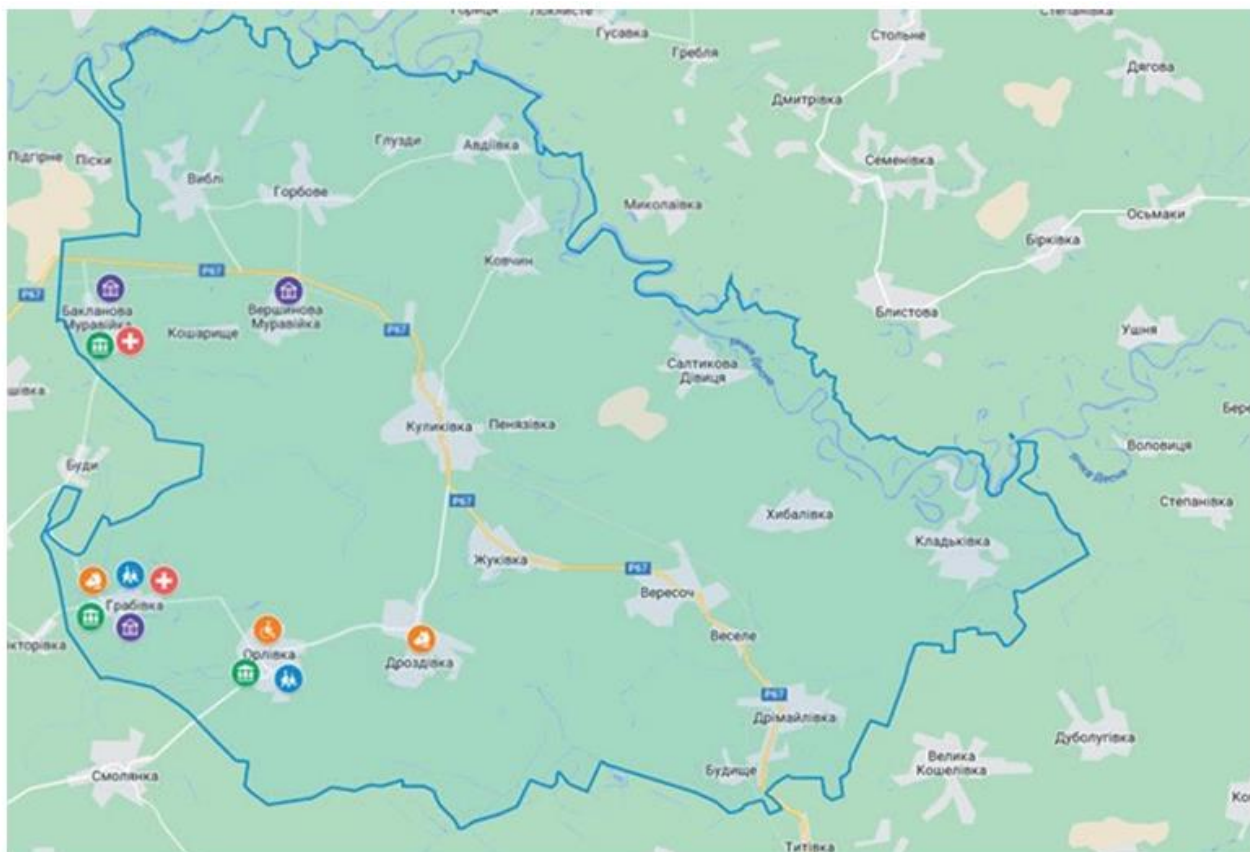

Рисунок 34. Мапа пошкоджених об'єктів соціальної інфраструктури та громадського призначення

Джерело: селищна рада та власні опрацювання

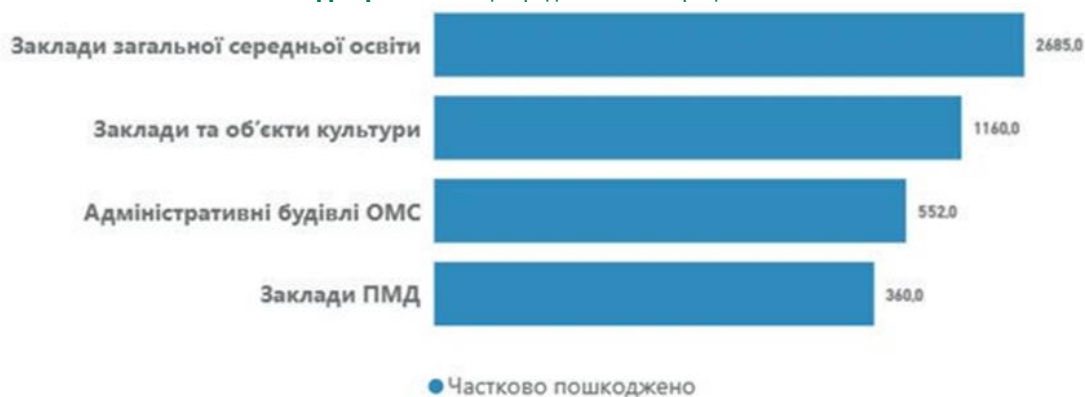

Рисунок 35. Обсяг пошкоджень/руйнувань об'єктів інфраструктури громади, м²

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Перелік пошкоджених та зруйнованих будівель соціальної сфери додається (**додаток 3**).

2.5.4. Об'єктам культурної спадщини

Під час повітряного удару ворожого безпілотної у березні 2022 року було пошкоджено історико-культурну споруду в с. Дроздівка – храм святого Великомученика Григорія XIX ст., одну із найдавніших культових споруд Куликівщини. Пошкоджено дах та вікна.

2.5.5. Об'єктам житлово-комунального господарства

У переліку пошкоджених об'єктів відсутні об'єкти ЖКГ.

2.5.6. Об'єктам інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, об'єктів водогосподарської інфраструктури

У переліку пошкоджених об'єктів відсутні об'єкти інженерних мереж.

Комунальні підприємства безперервно надавали послуги з водопостачання та водовідведення, вивозу твердих побутових відходів, вивозу нечистот, благоустрою та ін. КП «Куликівське ВУЖКГ» надало послуг з водопостачання 2153 споживачам, водовідведення - 470, вивіз сміття - 2098. Найменше житлові будинки у громаді забезпечені централізованим опаленням та водопостачанням. Найбільша частка помешкань забезпечених газопостачанням (59%).

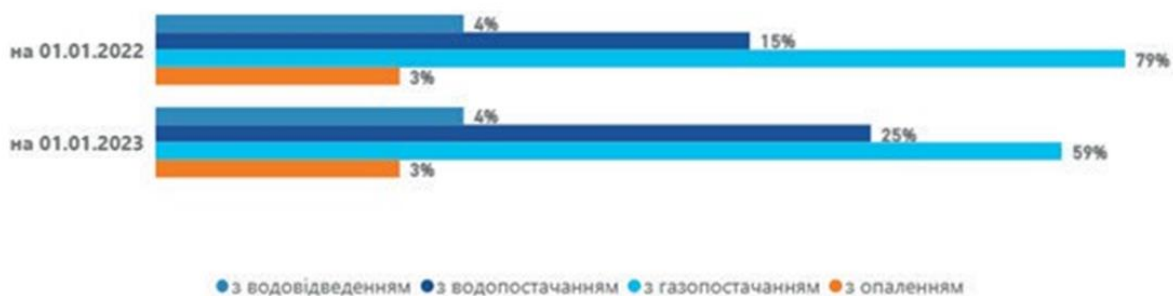

Рисунок 36. Частка помешкань/житлових одиниць, що під'єднані до інфраструктури, %

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

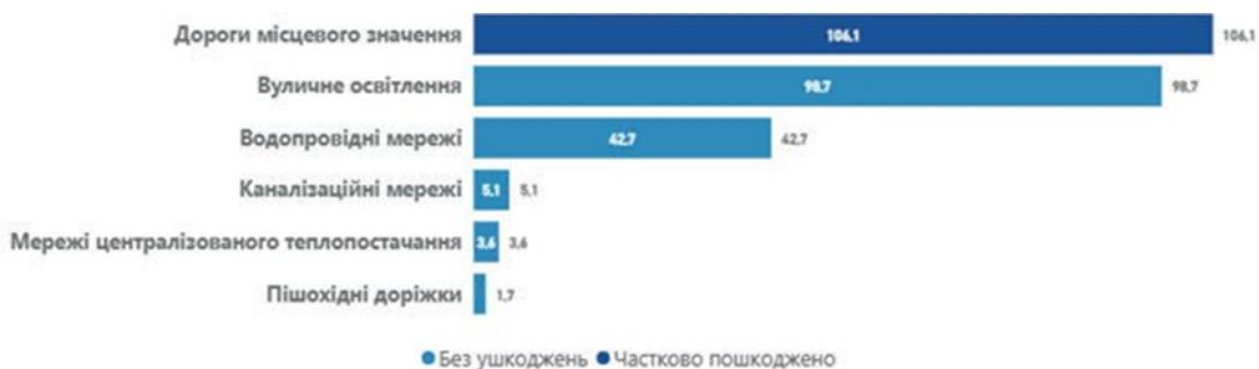

Рисунок 37. Обсяги пошкоджень/руйнувань інженерних мереж, км

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

У 2022 році комунальному підприємству «Куликівське ВУЖКГ» було передано на праві повного господарського відання артезіанську свердловину, розташовану в с. Горбове, два генератори потужністю 3,5 та 8 кВт та для безперебійної роботи об'єктів водопостачання та водовідведення, при аварійних відключення наЛЕП, генератор потужністю 32 кВт.

КП «Ковчин» Куликівської селищної ради забезпечує послугами з водопостачання 327 споживачів.

Громада отримала від спеціальної програми підтримки України «Міцні регіони» / Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH мобільну автономну установку очистки поверхневої води, ємності харчові та ємності для питної води.

Існує проблема з покриттям території населених пунктів громади мобільним зв'язком та мережею Інтернет.

У громаді налічується 265 сільських комунальних доріг довжиною 295,5 км, у тому числі: доріг з твердим покриттям – 197,8 км (67%), ґрунтових – 97,7 км (33%).

Внаслідок російської військової агресії пошкоджено близько 35 км комунальних доріг, 30 км доріг

загального користування місцевого значення та 33 км доріг державного значення. Основні пошкодження відбулися внаслідок руху танків та іншої важкої військової техніки, окремі ділянки доріг уражені вибуховими боєприпасами. Потребує ремонту дорога при під'їзді до села Грабівка, яка була пошкоджена авіабомбою.

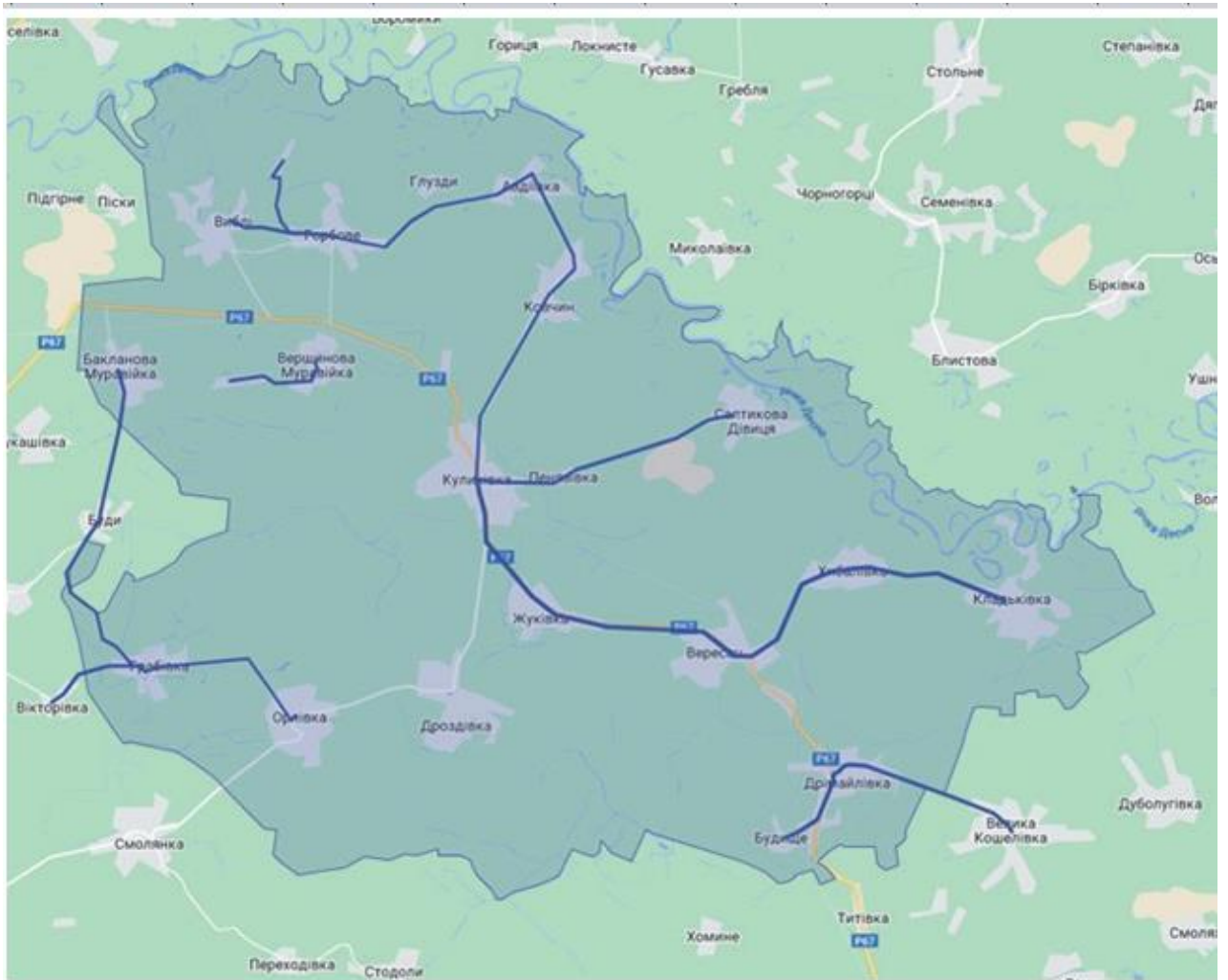

Рисунок 38. Мапа пошкоджених доріг загального користування місцевого та державного значення (на мапі синім кольором позначені пошкоджені внаслідок бойових дій ділянки доріг)

Рисунок 39. Обсяги пошкоджень/руйнувань інженерних мереж, %

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards/>

Уся мережа доріг громади після завданих пошкоджень потребує капітального ремонту та значних капіталовкладень. Рішенням Куликівської селищної ради від 21.12.23 № 1066 затверджено Програму фінансування ремонту та утримання доріг комунальної власності Куликівської селищної територіальної громади на 2024 рік.

2.5.7. Навколишньому природному середовищу та природним ресурсам

Територія громади була забруднена вибуховими боєприпасами. На сьогодні розмінування завершено, але залишаються необстежені території, де ще не повернулися місцеві мешканці. Також потенційно забрудненими мінами та вибуховими речовинами залишаються ліси та поля. Використання земель, пошкоджених внаслідок бойових дій, буде ускладнене необхідністю їх рекультивациї.

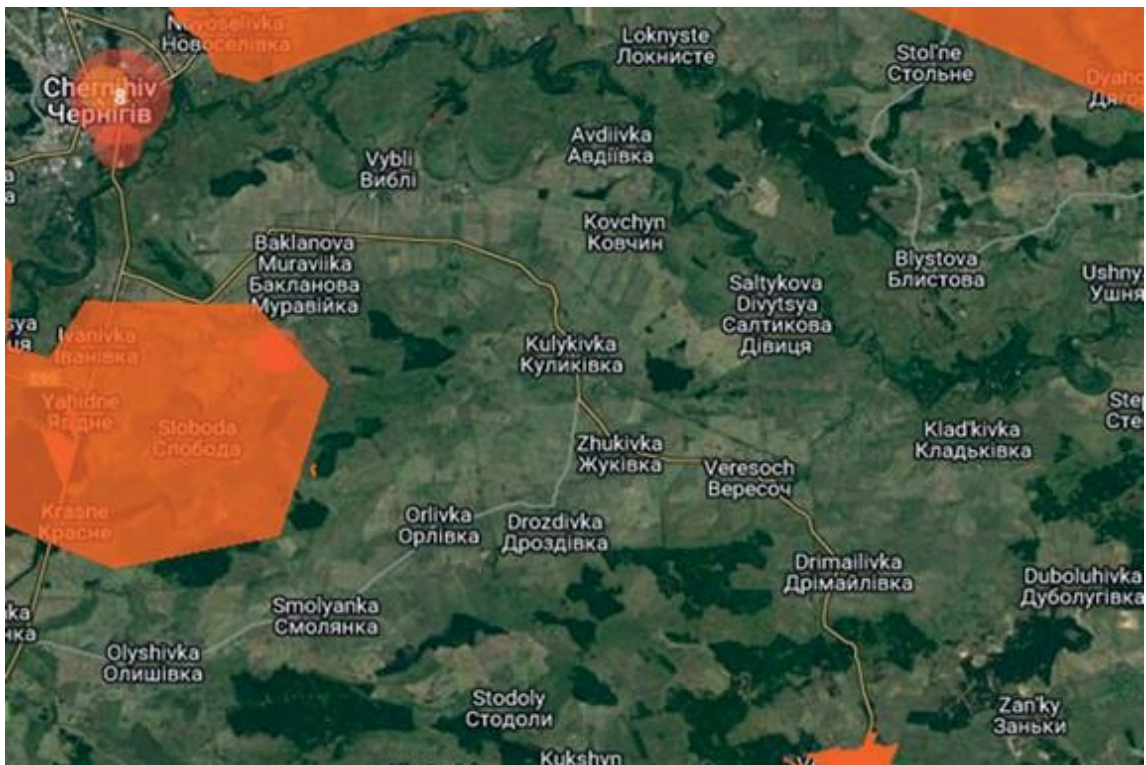

Рисунок 40. Мапа забруднених/замінованих територій

Джерело: <https://mine.dsns.gov.ua/>

Із природоохоронних територій найбільше постраждав заказник «Будівське» поблизу с. Грабівка, де тривали активні бойові дії. Більшість багаторічних зелених насаджень знищені або пошкоджені, територія потребує розмінування.

Із кожним вибухом в атмосферне повітря здійснюються викиди небезпечних речовин, таких як свинець, саж, вуглець й інших шкідливих речовин. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець. При потраплянні у ґрунт вони забруднюють воду, а згодом отруюють людей і тварин.

Неможливо визначити заподіяну шкоду повітрю, водним ресурсам та екосистемі річок (риба, водорості) внаслідок бойових дій. Перевірка повітря здійснюється на вміст лише певних шкідливих речовин, а нетипові забруднювальні речовини, що виділяються від вибухів бомб чи ракет не відстежуються

2.5.8. Захисним спорудам цивільного захисту

У переліку пошкоджених об'єктів відсутні споруди цивільного захисту.

Натомість, у 2022-2023 роках розпочато капітальні ремонти укриттів у Куликівському закладі дошкільної освіти «Ромашка» та Куликівському ліцеї (початкова школа). Роботи проводились за кошти польських благодійних фондів, за фінансової підтримки

муніципалітету чеського міста Славков, кошти депутата Чернігівської обласної ради Віктора Труша та місцевого бюджету.

Колись захаращене старими партами та іншими речами підвальне приміщення Куликівського ліцею перетворилося на сучасний яскравий функціональний простір.

Змонтовано систему опалення та вентиляції, збудовано аварійний вихід, проведено мережу освітлення. Утеплювали, облицювали та пофарбували у яскраві кольори стіни укриття, облаштували санвузли, підсобне приміщення для зберігання запасу води, їжі, медикаментів та інших необхідних речей. Укриття вмешлювали зручними стільцями, встановили рукомийник, біотуалети, кулер для питної води, вогнегасники, сучасну плазму.

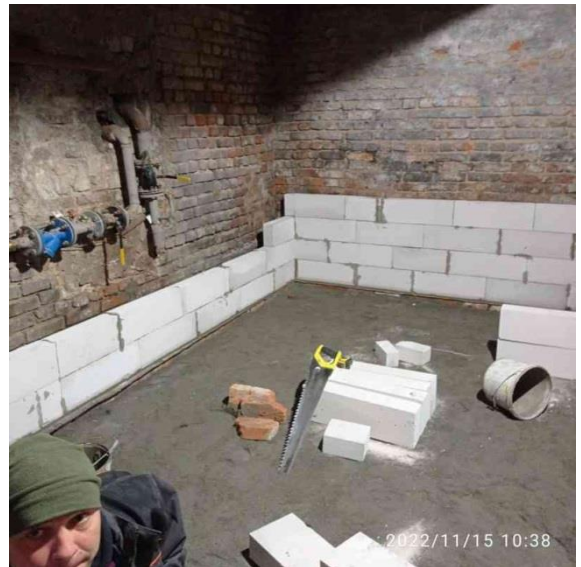

Фото 3-6. Укриття Куликівського ліцею

Фото 7-14. Укриття Куликівського ЗДО «Ромашка»

Крім того, за кошти місцевого бюджету розроблено проектно-кошторисну документацію на ремонт укриття основного приміщення Куликівського ліцею «Капітальний ремонт приміщень підвалу Куликівського ліцею для облаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) за адресою: 16300, вулиця Шевченка,4, селище Куликівка Чернігівського району Чернігівської області». Загальна вартість проекту – 11 млн грн, з них 7 млн 700 тис. грн – кошти державної субвенції, 3 млн 300 тис. грн – видатки місцевого бюджету.

За кошти грантодавців (2 млн 200 тис. грн) та місцевого бюджету (3,2 млн грн) планується також до кінця бюджетного року переобладнати підвал Горбівського ліцею під найпростіше укриття цивільного захисту.

Ключові висновки по розділу II

Куликівська селищна територіальна громада внаслідок активних бойових дій отримала пошкодження автомобільних доріг, будівель фельдшерських пунктів, закладів освіти, культури, соціального захисту, адміністративних будівель та більше 360 приватних будинків, які були частково або повністю зруйновано. Усі об'єкти можуть бути відновлені шляхом ремонту чи реконструкції.

Значні втрати нанесені майну мешканців громади (зокрема житлу – 759 осіб) та підприємств приватної форми власності (11 об'єктів). Орієнтовна сума завданих збитків становить понад 300,0 млн. гривень (уточнюється).

Уся мережа доріг громади після завданих пошкоджень потребує капітального ремонту та значних капіталовкладень. Куликівською селищною радою проведено мінімальний ямковий ремонт дорожнього асфальтованого покриття доріг комунальної власності та капітальний ремонт окремих доріг на суму 18 млн. грн.

Під час російської агресії було пошкоджено заклади освіти, культури, медичної допомоги та адміністративні будівлі на загальну суму понад 10,0 млн гривень. У більшій частині закладів соціальної інфраструктури та громадського призначення відновлення та ремонт не проводився.

У період ведення бойових дій збитків від пошкодженого майна зазнали 7 підприємств, що ведуть свою діяльність на території Куликівської громади. Загальна орієнтовна сума збитків, завданих підприємствам, за попередніми оцінками складає понад 100 млн грн.

У ході ведення бойових дій було завдано шкоди сільськогосподарським угіддям. За попередніми даними рекультивативі потребує 341 га сільгоспугідь.

РОЗДІЛ III.

СЕКТОРАЛЬНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ

3.1. SWOT-аналіз Куликівської селищної територіальної громади

На основі проведеного аналізу основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку громади, оцінки природно-ресурсного, виробничого, інноваційного, фінансового і людського потенціалу визначено сильні і слабкі (внутрішні) чинники та можливі зовнішні впливи (можливості і загрози).

Таблиця 24.

Внутрішні та зовнішні чинники, що сприяють/не сприяють розвитку громади

Внутрішні чинники	
Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1. Географічне розміщення на кордоні територіальних громад, на найоптимальнішій відстані від міст Чернігова та Ніжина.</p> <p>2. Наявність потужних промислових підприємств агропереробки.</p> <p>3. Наявність природних ресурсів (земельних, водних, лісових).</p> <p>4. Наявність об'єктів, доступних для інвестування.</p> <p>5. Наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу та інвестування.</p> <p>6. Наявність професійно-технічного навчального закладу.</p> <p>7. Низьке екологічне навантаження, наявність природоохоронних територій.</p> <p>8. Творчі колективи популяризують громаду в Україні і за кордоном.</p> <p>9. Наявність підприємців, які швидко адаптуються в нових економічних умовах.</p> <p>10. Унікальна історико-культурна матеріальна та нематеріальна спадщина.</p>	<p>1. Складна демографічна ситуація. Смертність суттєво перевищує народжуваність.</p> <p>2. Високий рівень безробіття.</p> <p>3. Низький рівень оплати праці.</p> <p>4. Низький рівень іноземних інвестицій.</p> <p>5. Мала частка малих підприємств у структурі економіки громади.</p> <p>6. Вкрай поганий стан доріг. Окремі дороги внаслідок ведення бойових дій знаходяться в критичному стані.</p> <p>7. Значні руйнації житла, об'єктів соціальної сфери та бізнесу внаслідок ведення бойових дій.</p> <p>8. Наявність будівельних відходів, що утворились після ведення бойових дій в селах Грабівка та Бакланова Муравійка.</p> <p>9. Наявність замінованих територій.</p> <p>10. Забруднення територій вибуховим пилом, паливно-мастильними матеріалами.</p> <p>11. У ході бойових дій пошкоджені лісосмуги, грабовий ліс – один з найбільших заказників громади.</p> <p>12. Слабка інформатизація сіл, відсутність центрів відкритого доступу до Інтернету.</p>

	<p>13. Низький рівень громадської активності.</p> <p>14. Відсутність інфраструктури підтримки бізнесу.</p> <p>15. Значна зношеність основних виробничих потужностей.</p> <p>16. Незавершена реконструкція очисних споруд у селищі Куликівка.</p> <p>17. Не належне забезпечення питною водою в окремих населених пунктах громади.</p> <p>18. Періодично повені завдають шкоди жителям придеснянських сіл та аграріям, що обробляють землю.</p>
Зовнішні чинники	
Можливості	Загрози
<p>1. Зростання попиту на продовольчі товари та екологічно чисту продукцію на світовому ринку стимулюватиме розвиток АПК.</p> <p>2. Розширення присутності підприємств-експортерів громади на міжнародних торговельних ринках.</p> <p>3. Продовження реформ в Україні, які сприятимуть покращенню бізнес-клімату.</p> <p>4. Зростання популярності сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму серед населення України та Європи.</p> <p>5. Продовження євроінтеграційних процесів, що сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів до України.</p> <p>6. Активізація діяльності в Україні проектів міжнародної технічної допомоги, які підтримують територіальні громади.</p> <p>7. Бюджетна підтримка громади державою (субвенції, дотації).</p>	<p>1. Продовження або замороження війни в Україні.</p> <p>2. Відплив за межі громади кваліфікованих кадрів.</p> <p>3. Зниження рівня ґрунтових вод, що призводить до проблем водопостачання у селах громади.</p> <p>4. Перекладання на місцеве самоврядування державних фінансових зобов'язань щодо забезпечення соціальних стандартів.</p> <p>5. Нестабільна державна політика, згорання реформ.</p>

SWOT-матриця Куликівської селищної територіальної громади

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для Куликівської громади. Суцільна лінія символізує сильний взаємозв'язок, пунктирна – слабкий.

Порівняльні переваги

За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками, а саме сильними сторонами та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні сторони, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку.

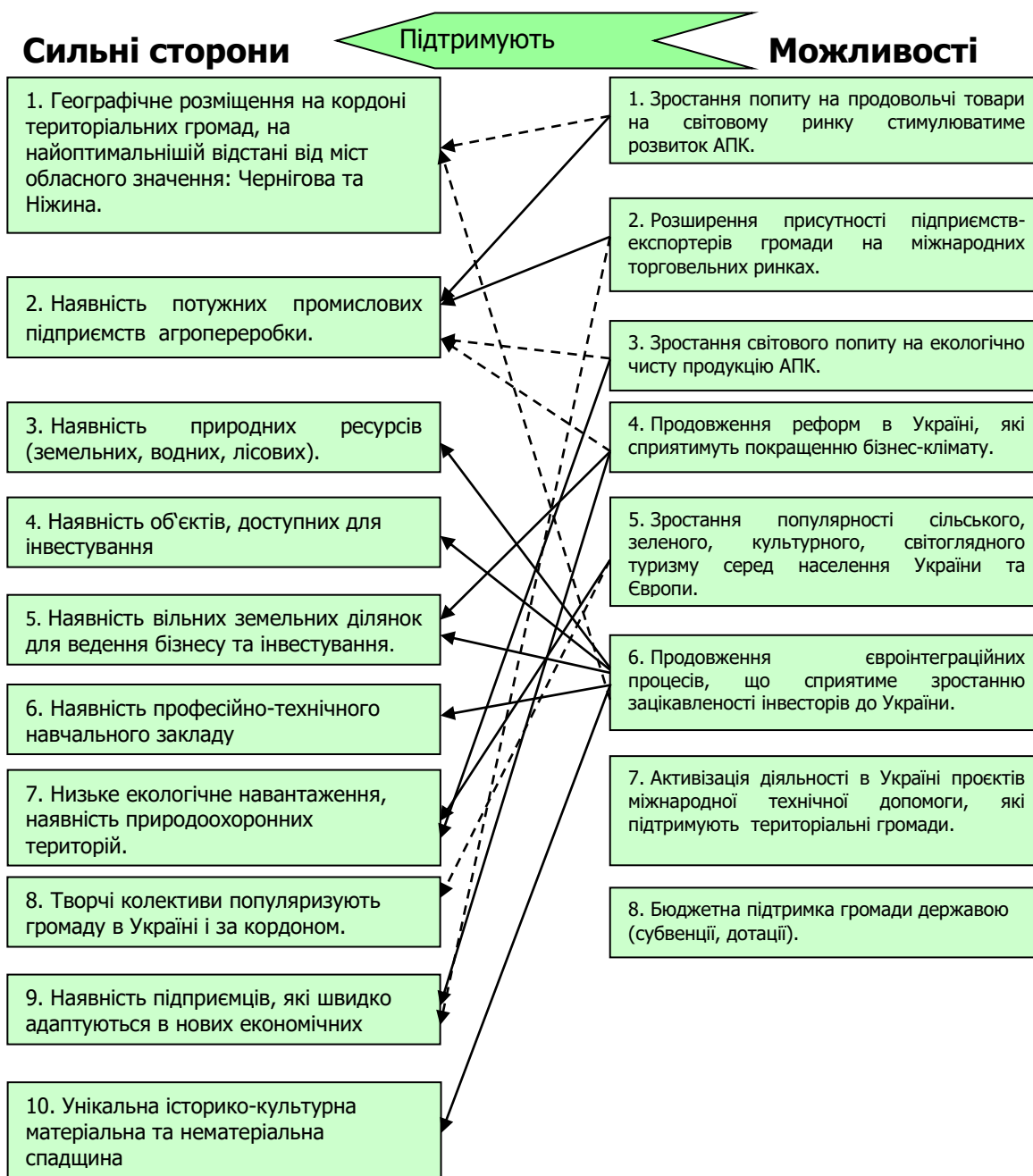

Рисунок 41. SWOT-матриця громади: сильні сторони і можливості

Порівняльні переваги

Виклики

У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість.

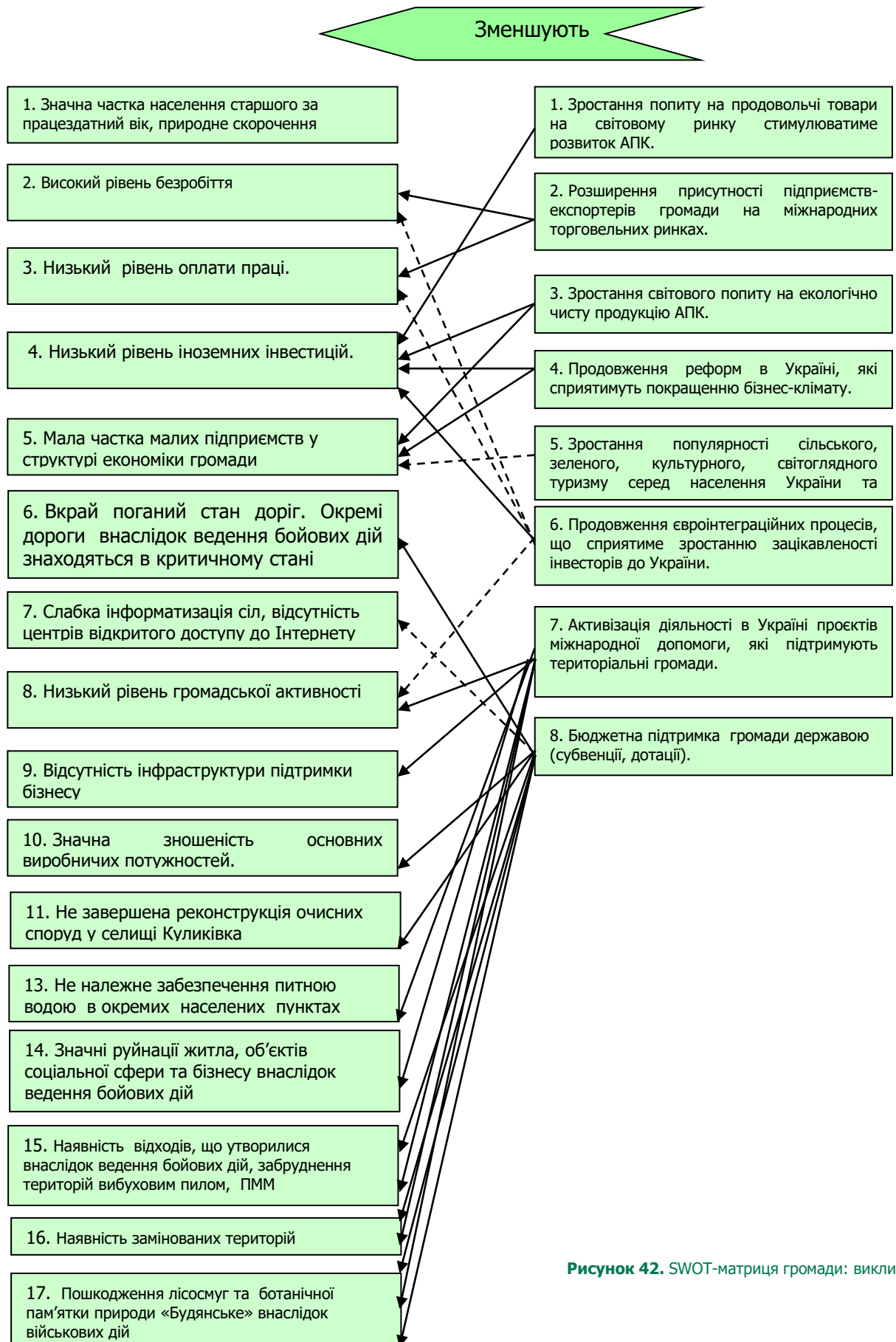

Рисунок 42. SWOT-матриця громади: виклики

Ризики

Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади.

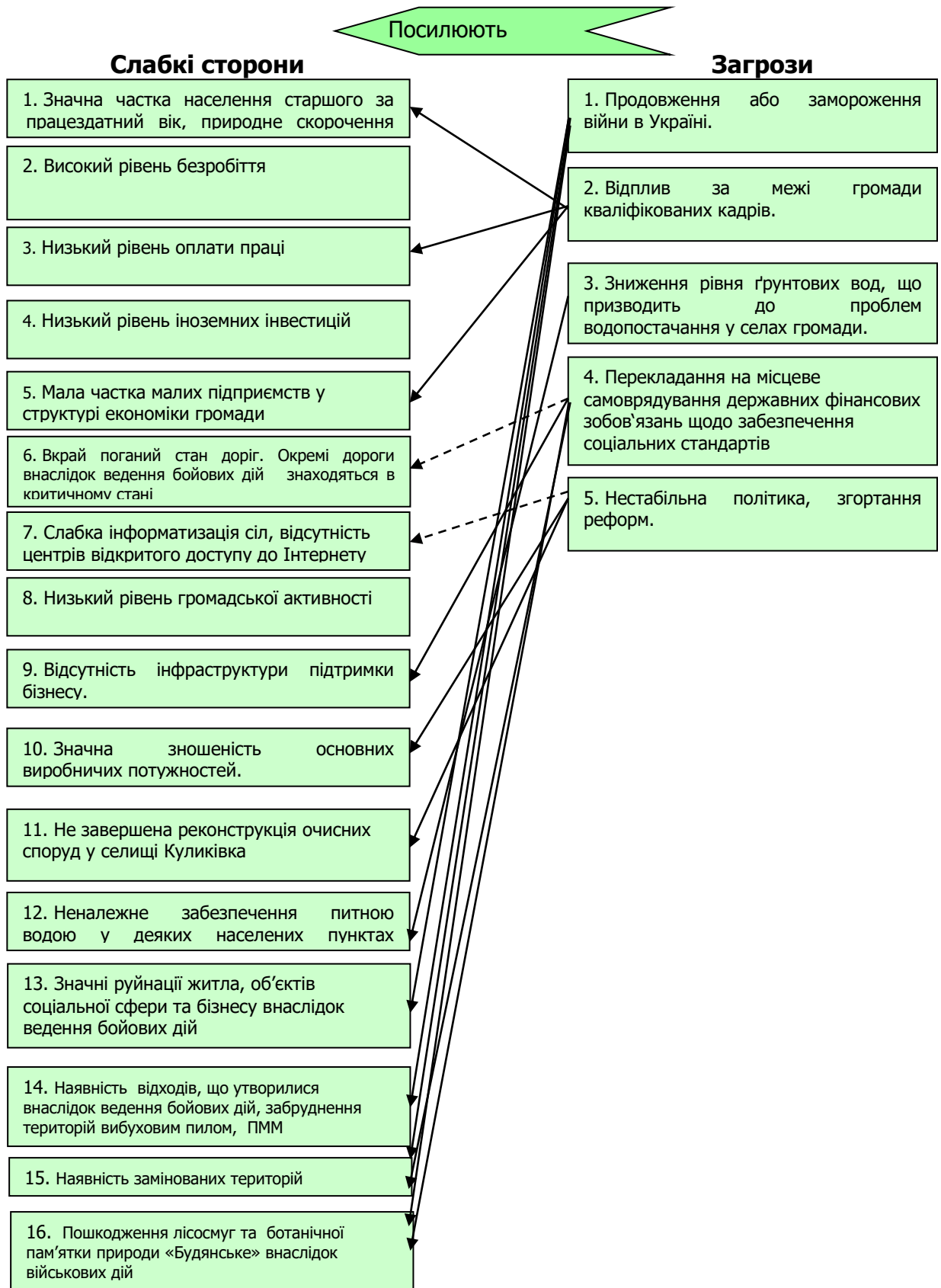

Рисунок 43. SWOT-матриця громади: ризик

Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

Порівняльні переваги, виклики і ризики Куликівської селищної територіальної громади

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

Закінчення війни та прогнозоване продовження євроінтеграційних процесів та реформ в Україні сприятимуть зростанню зацікавленості інвесторів до України. З урахуванням таких сильних сторін Куликівської селищної територіальної громади як наявність природних ресурсів (земельних, водних, лісових), об'єктів, доступних для інвестування, наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу та інвестування, наявність професійно-технічного навчального закладу, такі можливості стимулюватимуть підтримку існуючих та створення за рахунок інвесторів нових підприємств, що призведе до зростання рівня зайнятості та рівня доходів населення.

Серед населення України та Європи зростає популярність сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму, чим може скористатися Куликівська селищна територіальна громада, яка має великі природоохоронні території, унікальну історико-культурну матеріальну й нематеріальну спадщину та культурні традиції.

Зростання попиту на продовольчі та екологічно чисті товари на світовому ринку стимулюватиме розвиток наявних у громаді підприємств виробників та переробників агропродукції, а також харчової промисловості.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

Погане забезпечення питною водою, застарілі очисні споруди, неналежна якість дорожнього покриття між населеними пунктами, розбиті дороги в ході ведення бойових дій, руйнації житла та об'єктів соціальної сфери й бізнесу, забруднення території громади вибуховим пилом, ПММ та будівельними відходами, заміновані території, слабка інформатизація сіл в середньостроковій перспективі можуть бути частково усунуті завдяки бюджетній підтримці держави, що надається для територіальних громад, а також фінансовими ресурсами міжнародної підтримки.

Активність громади у залученні ресурсів проектів міжнародної допомоги, які розпочинають діяльність у сфері підтримки територіальних громад в Україні, можуть сприяти створенню інфраструктури підтримки бізнесу та підвищенню рівня громадської активності.

Кількість малих підприємств може збільшитися за рахунок покращення бізнес-клімату в Україні і в громаді та, опосередковано, – зростання популярності сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

Основні ризики нестиме продовження або замороження війни в Україні.

Відплив за межі громади кваліфікованих кадрів обмежуватиме розвиток існуючих підприємств та залучення іноземних інвесторів, а також матиме негативні наслідки для зростання демографічного навантаження особами старшого віку, чим спричинятиме додаткові витрати місцевого бюджету.

Зниження рівня ґрунтових вод призводить до проблем водопостачання у селах громади.

Нестабільність державної політики та можливе згорання реформ призведуть до перекладання на ОМС державних фінансових зобов'язань щодо забезпечення соціальних стандартів.

3.2. Сценарії розвитку Куликівської громади

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Основними сценаріями розвитку є: позитивний (оптимістичний), негативний (песимістичний) та реалістичний.

Позитивний сценарій розвитку

Позитивний (оптимістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішньо національні та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.

Базові припущення позитивного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Внаслідок перемоги ЗСУ чи тиску Заходу на Росію війна в Україні припиняється.
2. Видатки на оборону країни та підтримки ЗСУ стабілізуються.
3. Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, децентралізація та ін.
4. Гривня стабільна.
5. Інвестиційна привабливість країни покращується.
6. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги.
7. Ефективно працює ДФРР.
8. Регіон активно відновлюється та розвивається.

Базові припущення позитивного сценарію – місцевий рівень:

1. Громада відновлюється, формує власну ідентичність та розвиває територію згідно Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади.
3. У громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат – громада стає привабливою для інвесторів.
4. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах глибокої переробки с/г продукції.
5. Мережа освітніх закладів громади та регіону забезпечує пропозицію робочої сили відповідно до потреб ринку праці.
6. Громада є активним учасником та реципієнтом ресурсів проєктів міжнародної допомоги.
7. Громада ефективно використовує державні субвенції.

Результат позитивного сценарію:

Громада поступово формує свій новий імідж як інвестиційно привабливої території, залучає стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі економіки та сільського господарства.

Існуючі виробництва на території Куликівської селищної територіальної громади модернізуються та збільшують обсяги виробництва промислової продукції. Громада здійснює інвентаризацію земель та постійно оновлює портфоліо привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.

Навколо стратегічних інвесторів активізується малий і середній бізнес, заповнюючи логістично-послугову нішу.

Зростає рівень доходів населення, що пожвавлює внутрішній ринок.

Проєкти розвитку в рамках реалізації Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади активізують економічне життя на сільських

територіях, формуючи «точки» економічного зростання, зокрема, це розвиток кооперативного руху, створення неаграрних видів бізнесу тощо.

Активне залучення державних субвенції та коштів з ДФРР, ресурсів проєктів міжнародної допомоги разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять значно підвищити рівень комфорту та покращити стан доріг в громаді.

Негативний сценарій розвитку

Негативний (песимістичний) сценарій розвитку формується за умови ряду припущень, які передбачають, що баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.

Базові припущення негативного сценарію – національний рівень:

1. Війна в Україні продовжується.
2. Зростають видатки Бюджету на утримання армії.
3. Децентралізація проходить мляво, основні заходи відкладаються.
4. Гривня підтримується виключно міжнародними кредитами та, відповідно, інтервенціями НБУ на валютному ринку, продовжується неконтрольована інфляція.
5. Інвестиційна привабливість України залишається низькою, рівень залучення інвестицій не зростає.
6. Податковий тиск на підприємців залишається високий.
7. В умовах суттєвої корекції тарифів на газ та електроенергію підвищується вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводить до поглиблення кризи в ЖКГ.
8. Продовжується відтік працездатного населення та молоді за межі країни.
9. Зменшується міжнародна підтримка України.

Базові припущення негативного сценарію – місцевий рівень:

1. Відновлення громади відбувається мляво або зовсім не відбувається.
2. Ідентичність громади на стадії формування, пізнаваність в регіоні та Україні незначна.
3. Структура економіки громади виразно диференційована на економіку селища і економіку решти територій.
4. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді залишаються на тому ж рівні.
5. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
6. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади не покращується.
7. Продовжується відтік працездатного населення та молоді за межі громади, країни.

Результат негативного сценарію:

Демографічна ситуація на найближчі роки залишається критичною, особливо погіршуючись в сільських територіях громади, при цьому вікова структура населення змінюється в бік скорочення працездатного населення та його «старіння», що, відповідно, призводить до зростання навантаження на працездатне населення.

Промисловий потенціал Куликівської селищної територіальної громади повільно скорочується без відчутних інвестицій в модернізацію підприємств, що відбивається на рівні доходів населення громади.

Внаслідок скорочення робочих місць в реальному секторі більшість населення живе за рахунок торгівлі, надання послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат.

Сільські території продовжують занепадати через відсутність місць праці та реальних джерел доходів сільського населення.

Реальний сектор економіки повільно скорочується.

Реалістичний сценарій розвитку

Реалістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких картина майбутнього виглядає так, як і тепер або реалізуються найбільш вірогідні тенденції.

Базові припущення реалізаційного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Війна в Україні заморожується.
2. Видатки на оборону країни та підтримки ЗСУ частково стабілізуються, проте залишаються достатньо високими.
3. Системні реформи: судова, податкова, децентралізація та ін. – прогальмовуються.
4. Гривня не достатньо стабільна.
5. Інвестиційна привабливість країни не достатня.
6. Тарифи на комунальні послуги залишаються високими.
7. Регіон розвивається по інерції.

Базові припущення реалістичного сценарію – місцевий рівень:

1. У громаді реалізуються найбільш вірогідні тенденції, відбувається поступове відновлення згідно Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади.
3. У громаді більш-менш стабільний підприємницький та інвестиційний клімат, проте громада є не достатньо привабливою для інвесторів.
4. Найбільш вірогідними вбачаються інвестиційні пропозиції у сферах глибокої переробки с/г продукції.
5. Громада є активним учасником та реципієнтом Державного Фонду регіонального розвитку, ресурсів проєктів міжнародної допомоги.
6. Громада ефективно використовує державні субвенції та дотації.

Результат реалістичного сценарію:

Громада поступово формує свій імідж як інвестиційно привабливої території, залучає стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі економіки та сільського господарства.

Існуючі виробництва на території Куликівської селищної територіальної громади поступово модернізуються та збільшують обсяги виробництва промислової продукції. Громада здійснює інвентаризацію земель та постійно оновлює портфоліо привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.

Серед інвестиційних пропозицій найбільш популярними є інвестиції у сферах глибокої переробки с/г продукції.

Доходи населення є відносно стабільними, що тримає внутрішній ринок.

Проєкти розвитку в рамках реалізації Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади активізують економічне життя на сільських територіях, формуючи «точки» економічного зростання, зокрема, це розвиток кооперативного руху, створення неаграрних видів бізнесу тощо.

Активне використання державних субвенцій, дотацій та ресурсів проєктів міжнародної допомоги разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять підвищити рівень комфорту та покращити стан доріг в громаді.

3.3. Бачення розвитку громади, пріоритетні напрями відновлення та розвитку

Опис бачення розвитку громади після завершення відновлення

Для формування бачення розвитку громади після завершення відновлення важливо зрозуміти ключові зміни, які сталися в громаді після лютого 2022 року та порівняти їх з довоєнним станом громади.

Економіка Куликівської громади має аграрно-промислову спеціалізацію. Промисловий комплекс формують два підприємства, які виробляють продукти харчування, мають власні торгові марки: «Ратибор II» (ковбасні вироби) та «Куликівка» (молочна та кисломолочна продукція, сухе молоко). Ось ці підприємства не тільки славили громаду в мирний час, а й з перших днів війни активно допомагали Чернігову подолати продовольчу кризу, постачаючи в місто свою продукцію.

Основні сільськогосподарські культури, що вирощуються у громаді - зернові та технічні культури. Для Куликівської громади проблема зайнятості залишається актуальною протягом довгого часу. З однієї сторони, відсутні вакансії, не створюються нові робочі місця, з іншої сторони – серед місцевих жителів бракує фахових спеціалістів. Наприклад, СФГ «Колос» возять людей на роботу з м.Чернігів. Крім того, в громаді призупинили або скоротили свою діяльність декілька підприємств, установ та організацій, що спричинило більшу чисельність безробітних.

Переважна більшість сільського населення живуть за рахунок власного господарства.

До повномасштабного вторгнення в громаді почала активно розвиватися рекреаційна галузь. Громада приділяла увагу наданню якісних соціальних, медичних, освітніх, адміністративних та культурних послуг.

У громаді є зареєстровані громадські організації, проте лише декілька з них активно включаються в життя спільноти, долучаються до реалізації різних проєктів. У 2019 році в громаді започаткували бюджет участі. Зараз триває робота над створенням молодіжної ради як дорадчого органу. З перших днів повномасштабного вторгнення активність громадських організацій та благодійних фондів збільшилася, організації об'єдналися між собою.

Внаслідок бойових дій екологічна ситуація в громаді погіршилася: передусім йдеться про стан ґрунтів та повітря, з'явилася велика кількість вибухонебезпечних та будівельних відходів.

З урахуванням обговорених на засіданні параметрів «базового» стану громади, членам робочої групи було запропоновано описати бажані характеристики громади у майбутньому (через 5-10 років).

На підставі цих відповідей було узагальнено таке **бачення громади після відновлення**: Куликівська селищна територіальна громада – це громада, яка забезпечує високу якість життя населення, ефективно використовує наявні ресурси та створює умови для самореалізації кожного члена громади, здійснює максимальне сприяння підприємницьким ініціативам, вибудовує партнерські відносини із державою, сусідніми громадами та міжнародними партнерами.

Куликівська селищна територіальна громада - це спільнота, де комфортно і безпечно жити, навчатися, працювати. Тут молодь має можливість розкрити свій підприємницький потенціал, зокрема в сучасних аграрних технологіях. Це екологічно чиста територія для родинного відпочинку та проведення дозвілля.

Куликівщина – це столиця продуктової безпеки Чернігово-Сіверщини та надійний продовольчий тил Чернігова.

Пріоритетні цілі та напрямки відновлення і розвитку

На основі сформованого бачення розвитку громади після завершення відновлення та результатів діагностики, учасники робочої групи визначили три основні цілі відновлення та розвитку Куликівської громади:

I. Підвищення економічної спроможності громади.

II. Розвиток інфраструктури території громади.

III. Забезпечення гармонійного розвитку та підвищення якості життя населення громади.

На підставі аналізу, визначених Постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2022 № 1159 «Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них», пріоритетних напрямків відновлення та розвитку, було обрано 5 актуальних напрямків для Куликівської громади:

- 1) відновлення і розбудова критичної інфраструктури;
- 2) відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення;
- 3) охорона навколишнього природного середовища, відтворення та стале використання природних ресурсів, забезпечення екобезпеки;
- 4) відновлення та розвиток економіки;
- 5) розбудова системи інституцій для забезпечення відновлення та розвитку.

В результаті консультацій із зацікавленими сторонами, напрацювань членів робочої групи з підготовки Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади ідентифіковано 93 проєктні ідеї:

Напрямок відновлення	Кількість ідей проєктів за етапами відновлення		
	«Невідкладне реагування» (проєкти найвищого пріоритету)	«Відновлення» (проєкти високого пріоритету)	«Розвиток»
Напрямок №1: відновлення і розбудова критичної інфраструктури	3	0	X
Напрямок №2: відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення	3	6	52
Напрямок №3: охорона навколишнього природного середовища, відтворення та стале використання природнихресурсів, забезпечення екобезпеки	X	2	17
Напрямок №4: відновлення та розвиток економіки	X	1	6
Напрямок №5: розбудова системи інституцій для забезпечення відновлення та розвитку	X	0	3
Всього	6	9	78

Таблиця 25. Кількість ідей проєктів за напрямками відновлення і розвитку та етапами

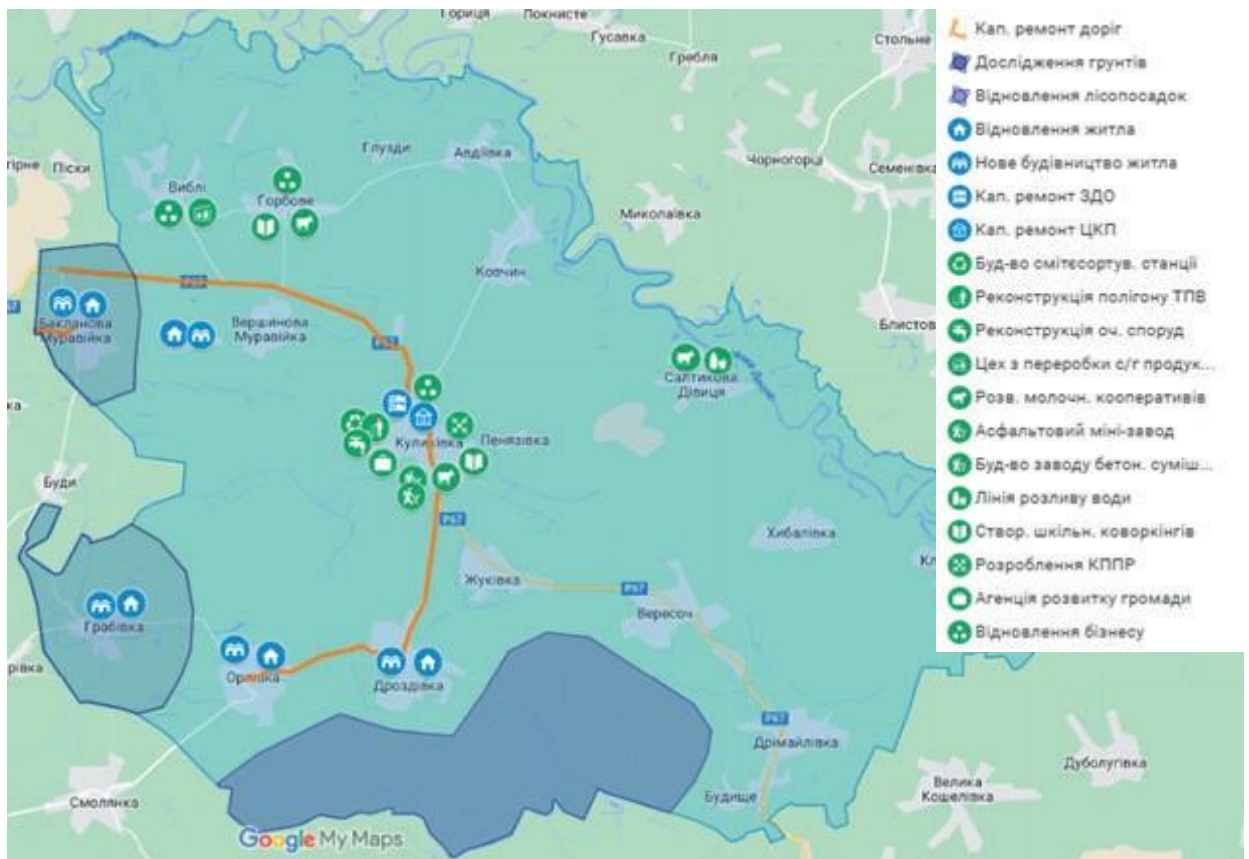

Рисунок 44. Мапа проєктів відновлення та розвитку

Рисунок 45. Мапа формування основних кластерів в ході відновлення та розвитку громади

Для оцінювання представлених ідей проєктів місцевого розвитку та визначення пріоритетності кожної з них на засіданні робочої групи були сформовані відповідні критерії оцінки, зокрема:

1. Розв'язання найбільш гострих життєвих проблем, забезпечення базових потреб та умов життя.
2. Створення нових робочих місць або сприяння зайнятості мешканців громади.
3. Комфорт і зручність для мешканців.
4. Вплив на навколишнє природне середовище.
5. Збільшення доходів до місцевого бюджету та власних доходів домогосподарств.

3.4. Завдання і проєкти етапу «Невідкладне реагування» (проєкти найвищого пріоритету)

Цей етап Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади передбачає виконання завдань, пов'язаних із терміновим реагуванням на гуманітарні потреби, забезпеченням критично важливих для збереження життя функцій, відновленням та підтримкою стабільного функціонування критичної інфраструктури громади.

Як зазначено у розділах I та II, частина завдань невідкладного реагування у Куликівській громаді вже виконана, а саме: забезпечено постачання продуктів харчування, питної води, облаштовано центри колективного проживання ВПО, проведені ремонтні роботи об'єктів критичної та соціальної інфраструктури.

Разом з тим, залишається актуальним завдання щодо реконструкції ділянок автомобільних доріг, важливих для руху громадського транспорту, шкільних автобусів, автомобілів рятувальних служб та, ін. цілей.

У рамках даного етапу на засідання робочої групи було винесено 5 ідей проєктів за 1 та 2 пріоритетними напрямками відновлення і розвитку.

Члени робочої групи здійснили оцінювання ідей проєктів за встановленими критеріями, що дозволило визначити першочерговість реалізації кожної з них.

Назва ідеї проєкту	Критерії для оцінювання ідей проєктів (де «+» - позитивний вплив, «0» - нейтральний вплив, «-» - негативний вплив)				
	Критична важливість для життя мешканців	Нові робочі місця	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств
Напрямок №1: відновлення і розбудова критичної інфраструктури					
Капітальний ремонт доріг загального користування місцевого значення Р-67 Бакланова Муравійка – Орлівка (О250528)	+	0	+	+	+
Капітальний ремонт дороги загального користування державного значення Т-25-01 на ділянці від селища Куликівка до с.Орлівка	+	0	+	+	+
Капітальний ремонт комунальної дороги з твердим покриттям по вул.Репехівка с.Бакланова Муравійка	+	0	+	+	+

Напрямок №2: відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення

Капітальний ремонт приміщень підвалу Куликівського ліцею для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по вул. Шевченка, 4, селище Куликівка	+	0	+	0	+
Капітальний ремонт приміщень підвалу Горбівського ліцею для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по вул. Миру, 80, с. Горбове	+	0	+	0	+
Капітальний ремонт приміщень підвалу Вересоцької гімназії для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по вул. Перемоги, 44, с. Вересоч	+	0	+	0	+

Таблиця 26. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Невідкладне реагування»

Пріоритетним напрямком було обрано відновлення і розбудову критичної інфраструктури. За результатами оцінювання 3 ідеї, що передбачають капітальний ремонт пошкоджених ділянок автомобільних доріг за маршрутом селище Куликівка - с.Дроздівка - с.Орлівка - с.Грабівка - с.Бакланова Муравійка, перші 2 були визначені як пріоритетні для етапу «Невідкладне реагування».

Пропоновані ділянки автомобільних доріг були зношені ще до лютого 2022 року, а внаслідок російської військової агресії зазнали ще більших руйнувань. Щодня цими дорогами курсують авто рятувальних служб (зокрема «швидка допомога»), шкільні автобуси, громадський та приватний транспорт. Також ці дороги з'єднують адміністративний центр громади з трьома населеними пунктами, в яких проживають 1,8 тис. мешканців (13% від загальної чисельності населення громади), та які найбільше зазнали руйнувань.

Для реалізації обраних проєктів необхідно розробити ПКД для кожного з них. За оцінками членів робочої групи, орієнтовна вартість «Капітального ремонту доріг загального користування державного значення Р-67, Бакланова Муравійка – Орлівка» становить близько 52 млн грн, «Капітального ремонту дороги загального користування державного значення Т-25-01 на ділянці від селища Куликівка до с.Орлівка» – близько 67 млн грн. Разом – близько 119 млн грн.

3.5. Завдання і проєкти етапу «Відновлення» (проєкти високого пріоритету)

Цей етап передбачає виконання комплексу завдань, спрямованих на відновлення об'єктів житлового та громадського призначення, соціальної інфраструктури до такого стану, що дозволяє відновити надання публічних послуг в обсязі, який надавався до повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Це сприятиме поверненню в громаду мешканців, які виїхали за кордон або інші території в Україні, а також створенню умов для місцевого економічного розвитку.

Завдання даного етапу:

- відновлення об'єктів житлової та соціальної інфраструктури;
- розвиток інфраструктури та поліпшення об'єктів комунального господарства, впровадження заходів енергозбереження й енергоефективності.

У рамках даного етапу на засідання робочої групи були винесені 9 ідей проєктів за 3 пріоритетними напрямками відновлення та розвитку. Перші 2 ідеї проєктів спрямовані на забезпечення потреб в житлі для мешканців громади та ВПО. З огляду на це, варто звернути увагу, що відповідно до Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр

майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» компенсація за знищений об'єкт нерухомого майна надається шляхом:

1) надання грошових коштів шляхом їх перерахування на поточний рахунок отримувача компенсації із спеціальним режимом використання для фінансування будівництва будинку садибного типу, садового або дачного будинку. Такий рахунок відкривається на ім'я отримувача компенсації. Порядок відкриття та ведення таких рахунків визначається Національним банком України;

2) фінансування придбання квартири, іншого житлового приміщення, будинку садибного типу, садового або дачного будинку (у тому числі фінансування придбання такого приміщення/будинку, що буде споруджений у майбутньому, або інвестування/фінансування його будівництва) з використанням житлового сертифіката.

Власники пошкоджених або зруйнованих приватних житлових будинків та квартир обиратимуть прийнятну для себе модель компенсації житла. Ці фактори потрібно враховувати при плануванні будь-яких проєктів, спрямованих на відновлення зруйнованого або пошкодженого житла.

Члени робочої групи з розробки Програми здійснили оцінювання ідей проєктів за встановленими критеріями, що дозволило визначити першочерговість реалізації кожної з них.

Назва ідеї проєкту	Критерії для оцінювання ідей проєктів (де «+» - позитивний вплив, «0» - нейтральний вплив, «-» - негативний вплив)				
	Критична важливість для життя мешканців	Нові робочі місця	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств

Напрямок №2: відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення

Відновлення приватних житлових будинків, які зазнали пошкоджень	+	0	+	+	+
Нове будівництво багатоквартирних та приватних житлових будинків	+	0	+	0	+
Реконструкція системи автоматичної пожежної сигналізації, система оповіщення про пожежу та управління евакуації людей у Куликівському ліцеї за адресою: 16300, Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Шевченка, 4" (з коригуванням ПКД)	+	0	+	+	+
Реконструкція частини приміщення будівлі Куликівського ліцею для влаштування спортивного залу за адресою: вул. Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівського району, Чернігівської області	+	0	+	0	+
Капітальний ремонт покрівлі і фасаду із заходами теплодернізації Комунального закладу «Куликівський заклад дошкільної освіти «Ромашка» із застосуванням енергозберігаючих технологій по термомодернізації будівлі за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	+	0	+	+	0

Капітальний ремонт частини вестибюлю та утеплення фасаду головного входу комунального закладу «Центр культурних послуг» Куликівської селищної ради	+	0	+	+	0
--	---	---	---	---	---

Напрямок №3: охорона навколишнього природного середовища, відтворення та стале використання природних ресурсів, забезпечення екобезпеки

Дослідження наслідків бойових дій для ґрунтів, дослідження практик з відновлення земель	0	0	+	+	-
Відновлення лісопосадок, пошкоджених внаслідок бойових дій	0	0	+	+	0

Напрямок №4: відновлення та розвиток економіки

Відновлення/ реконструкція виробничих та складських приміщень підприємств, які постраждали внаслідок бойових дій (СФГ «Колос», ПБП «Вимал», ВТП «Джі-Ен-Ел», ін.)	0	+	0	+	+
---	---	---	---	---	---

Таблиця 27. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Відновлення»

Пріоритетною ідеєю проєкту за етапом «Відновлення» обрано відновлення приватних житлових будинків, які зазнали пошкоджень.

3.6. Завдання і проєкти етапу «Розвиток»

Цей етап передбачає виконання завдань, спрямованих на довгострокові результати, економічний та сталий розвиток громади.

Завдання даного етапу:

- заохочення с/г кооперації;
- стимулювання збільшення ланцюжків доданої вартості у с/г виробництві;
- налагодження системи поводження з ТПВ у громаді;
- вдосконалення системи централізованого водопостачання та водовідведення.

У рамках даного етапу на засіданні робочої групи з підготовки Програми було винесено 78 ідей проєктів за 3 пріоритетними напрямками відновлення і розвитку.

Члени робочої групи з підготовки Програми здійснили оцінювання ідей проєктів за встановленими критеріями, що дозволило визначити першочерговість реалізації кожної з них.

Назва ідеї проекту	Критерії для оцінювання ідей проектів (де «+» - позитивний вплив, «0» - нейтральний вплив, «-» - негативний вплив)				
	Критична важливість для життя мешканців	Нові робочі місця	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств

Напрямок №2: відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення

Реконструкція харчоблоку та їдальні Куликівського ліцею за адресою: 16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка Чернігівського району, Чернігівської області	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт спортивного залу Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області по вулиці Шевченка,4, селище Куликівка	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт та створення навчального простору для дітей з особливими освітніми потребами, медичним кабінетом та пандусом в Куликівському ліцеї Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул.Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт стадіону Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул. Шевченка,4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт кімнати психологічного розвантаження в приміщенні корпусу Б-2 Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області для дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт та створення мотивуючого простору з меблюванням рекреаційних приміщень для учасників освітнього процесу Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт приміщень та інженерних мереж загального користування корпусу Б-2 Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300,	0	0	+	0	+

вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область					
Капітальний ремонт шкільного приміщення під створення розвиткового простору COLO Clubs для учнів Куликівського ліцею за адресою: 16300, вулиця Шевченка, 4 , селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Реконструкція майстерні Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт навчальних класів для учасників освітнього процесу Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул.Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	-	0	+
Реконструкція та тепломодернізація структурного підрозділу позашкільної освіти «Центр позашкільної освіти» Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул. Шевченка, 4 а, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	0	0	+	0	+
Будівництво гаражів для шкільних автобусів Куликівського ліцею	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт з облаштування дитячого спортивного залу/кімнати з рукопашного бою	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт благоустрою території Комунального закладу «Куликівський ДНЗ «Ромашка» за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт приміщення з розвитковим та інклюзивним простором Комунального закладу «Куликівський ДНЗ «Ромашка» за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	0	0	+	0	+
Ремонт даху будівлі філії «Горбівський сільський будинок культури» комунального закладу «Центр культурних послуг» Куликівської селищної ради із заміною вікон в приміщенні	0	0	+	0	+
Створення/облаштування та відкриття музею	0	0	+	0	+
Реконструкція будівлі комунального закладу "Куликівська мистецька школа" Куликівської селищної ради із застосуванням енергозберігаючих	0	0	+	0	+

технологій і матеріалів за адресою: селище Куликівка, 1-ий провулок Миру, будинок 6-А					
Капітальний ремонт навчальних кабінетів з створенням мистецького простору КЗ «Куликівська мистецька школа»	0	0	+	0	+
Встановлення рекламно-туристично-інформаційної інтерактивної панелі для реклами та зручного інноваційного орієнтиру по туристичних місцях	0	0	+	0	+
Створення промо-матеріалів про туристичну привабливість громади (виготовлення роликів та друкованої продукції»	0	0	+	0	+
Встановлення мультимедійного інформаційного боксу у приміщені Туристичного клубу «Вогнище» для промоції громади з інформацією про туристичні та історичні дистианації	0	0	+	0	+
Забезпечення безбар'єрного доступу до закладів соціальної сфери	0	0	+	0	+
Створення денного центру для перебування дітей	0	+	+	0	+
Впровадження нових соціальних послуг	0	+	+	0	+
Створення ветеранських хабів	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт (тепломодернізація) будівлі амбулаторії поліклінічного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,18	0	0	+	0	+
Реконструкція (тепломодернізація) будівлі терапевтичного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,16	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт (тепломодернізація) будівлі хірургічного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,18	0	0	+	0	+
Придбання автомобіля невідкладної медичної допомоги з ношами для обслуговування паліативних хворих	0	+	+	0	+
Придбання житла для молодих спеціалістів-лікарів	0	+	+	0	+
Зелена відбудова інфраструктури «Лікарня на сонячних електростанціях»	0	0	+	0	+
Встановлення дитячих ігрових майданчиків у населених пунктах громади	+	0	+	0	+
Заміна/оновлення системи вуличного освітлення на сонячних панелях у громаді	+	0	+	0	+

Безпечна громада для всіх (встановлення вказівників населених пунктів та вулиць громади, білбордів для інформування населення, відео спостереження, встановлення інформаційно-цифрового екрану, та у кожному старостаті МАСЦО у громаді, і т.п»	+	0	+	0	+
Благоустрій населених пунктів (придбання косарок, вишки, екскаватора та іншої техніки)	0	0	+	0	+
Покращення енергоефективності КП «Куликівське ВУЖКГ», встановлення сонячних панелей для безперешкодного надання послуг водопостачання та водовідведення	0	0	+	0	+
Придбання прочисної електромеханічної машини Rothenberger R750 з комплектом спіралей до неї для прочистки каналізаційних труб	0	0	+	0	+
Збільшення автопарку КП «Куликівське ВУЖКГ» придбання двох автомобілів Peugeot Boxer з метою функціонування в громаді ритуальної служби	0	+	+	0	+
Капітальний ремонт дороги загального користування Р-67, Виблі-Авдіївка-Куликівка з кодом О250527	+	0	+	+	+
Капітальний ремонт дороги загального користування місцевого значення Дрімайлівка-Будище з кодом С250547	+	0	+	+	+
Капітальний та поточний ремонт комунальних доріг відповідно місцевої Програми фінансування ремонту та утримання доріг комунальної власності Куликівської селищної територіальної громади	+	0	+	+	+
Покращення мережі Інтернет та стільникового зв'язку в сільських населених пунктах громади	0	0	+	0	+
Створення комунального автопарку з метою сполучення віддалених населених пунктів з центром громади	0	0	+	0	+
Капітальний ремонт стадіону по вул. Артамонова, 1 в селищі Куликівка	0	0	+	0	+
Створення спортивно-паркової зони на території стадіону та прилеглого до нього парку в селищі Куликівка	0	0	+	0	+
Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу в селищі Куликівка	0	0	+	0	+
Створення сучасного простору для торгівлі (ринку) для забезпечення реалізації продукції місцевих товаровиробників	0	0	+	0	+
Реконструкція вуличного освітлення із застосуванням альтернативних видів освітлення	0	0	+	0	+
Благоустрій сільських парків з облаштуванням рекреаційних зон	0	0	+	0	+

Напря́м №3: охоро́на на́вколишнього приро́дного сере́довища, відтво́рення та ста́ле вико́ристання приро́дних ре́сурсів, забезпе́чення екобе́зпеки

Реконструкція очисних споруд в селищі Куликівка Чернігівської області (з коригуванням ПКД)	0	0	+	+	0
Реконструкція каналізаційно-насосної станції в селищі Куликівка	0	+	+	+	0
Будівництво локальних очисних споруд на об'єктах комунальної власності (заклади освіти, об'єкти відпочинку)	0	0	+	+	+
Закриття та рекультивация місць видалення відходів у населених пунктах громади	0	+	+	+	+
Будівництво та обладнання місць управління відходами (сортувальних станцій для відходів та майданчиків біокомпостування)	0	+	+	+	+
Встановлення автоматизованої лінії з рециклінгу та відновлення відходів (пластик)	0	0	+	0	+
Забезпечення управління поводження з твердими побутовими відходами (придбання контейнерів для роздільного збирання побутових відходів та спецтехніки для вивозу відходів і т.п)	0	+	+	+	+
Ліквідація несанкціонованих місць видалення побутових відходів на території громади	0	0	+	+	+
Реконструкція існуючих та будівництво нових централізованих водопровідних мереж в населених пунктах громади, включно з вежами Рожновського або станціями знезалізнення води	0	0	+	+	+
Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що перебувають під охороною Куликівської селищної ради (21 об'єкт, загальною площею 5326,6 га), а саме: - ландшафтні заказники місцевого значення: «Демінка» (1431,0 га), «Ковчинський» (252,2 га), «Задеснянський» (940,0 га); - гідрологічні заказники: «Куп'євате-Тимошенкове» (143,0 га), «Янчево-Козарівщина» (1283,0 га), «Будівське» (12,0 га), «Горицький» (114,0 га), «Гусине» (24,0 га), «Ожинське» (10,0 га); - ботанічні заказники – «Пасіка-І» (360,0 га), «Селецьке» (310,0 га), «Гусине» (24,0 га); - лісові – «Лосево» (10,7 га), «Селещина» (35,6 га), «Устимівщина» (24,3 га);	0	0	+	-	+

- пам'ятки природи: ботанічні – «Будянське» (5,0 га), «Гульбище-I» (3,0 га), «Гульбище-II» (1,5 га), «Устимівщина» (6,2 га); гідрологічні – «Заплавні озера» (76,0 га), «Озеро «Тиха Десна» (8,1 га) та заповідне урочище «Чернещина» (271,0 га) - ландшафтне облаштування озера «Сільське»					
Виготовлення та встановлення (оновлення) інформаційно-охоронних знаків встановленого зразка в місцях входу (в'їзду) на території об'єктів природо-заповідного фонду, що перебувають під охороною Куликівської селищної ради	0	0	+	+	0
Інвентаризація земель водного фонду в межах Куликівської селищної територіальної громади	0	0	0	0	+
Розробка проєктів землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг в межах Куликівської селищної територіальної громади	0	0	0	0	+
Оформлення самозалісених земельних ділянок та лісосмуг та заліснення прибережних захисних смуг	0	0	+	+	0
Відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану ставка в с.Жуківка та благоустрій прилеглої території	0	+	+	+	+
Заходи щодо відновлення та підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річки Вересоч та ставка Сільське	0	0	0	+	+
Відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Десна	0	0	+	+	0

Напрямок №4: відновлення та розвиток економіки

Відкриття цеху (кооператив) з переробки сільськогосподарської продукції (яблука, груші, малина, смородина, вишні, абрикос)	0	+	0	+/-	+
Підтримка розвитку молочних кооперативів	0	+	0	0	+
Придбання обладнання для мобільного асфальтового міні-заводу (КП)	0	+	0	0	+
Будівництво заводу (КП) з виробництва бетонних сумішей для будівництва доріг з твердим покриттям	0	+	0	-	+
Будівництво приватного заводу з виготовлення солодких напоїв	0	+	0	0	+
Встановлення лінії з розливу артезіанської питної води (КП)	0	+	0	0	+

Розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Куликівської селищної територіальної громади з картографічною основою масштабу 1:10000 включно з генеральними планами населених пунктів громади	0	+/-	0	- / 0	+
Створення відкритих шкільних коворкінгів	0	+/-	+	0 / +	+
Створення агенції розвитку Куликівської селищної територіальної громади	0	+	0	- / 0	+

Таблиця 28. Оцінювання ідей проєктів за етапом «Розвиток»

Пріоритетною ідеєю проєкту за етапом «Розвиток» обрано «Розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Куликівської селищної територіальної громади з картографічною основою масштабу 1:10000 включно з генеральними планами населених пунктів громади». Комплексний план просторового розвитку території громади поєднує в собі 10 видів містобудівної та землевпорядної документації. Він призначений для перспективного планування та функціонального зонування всієї території громади, встановлення обмежень на використання певних територій, забезпечення населених пунктів громади генеральними планами з подальшою їх деталізацією шляхом розроблення детальних планів замовниками будівництва. Комплексний план розробляється на основі аналізу всіх ресурсів, якими володіє громада (в т.ч. проводиться інвентаризація земель, оцифровуються всі дані тощо). Орієнтовна вартість проєкту – 16,350 млн. грн.

За напрямом №5 ідея проєкту – «Створення відкритих шкільних коворкінгів», яка передбачає створення на базі шкільних майстерень коворкінгів для розкриття творчого, проєктно-технологічного, підприємницького потенціалу школярів. Коворкінги будуть оснащені сучасним обладнанням, на якому відбуватимуться уроки трудового навчання (за новою навчальною програмою), основ підприємництва, гурткові заняття. Важливо, що вони будуть відкриті у вечірній час та навихідних, щоб тут змогли працювати не лише учні та учениці, а й дорослі, зокрема і з числа ВПО. Частина виробів та продукції будуть реалізовувати, щоб заробити «кишенькові» або ж «перший капітал» для відкриття власної справи. Очікується, що відкриті шкільні коворкінги матимуть вплив на розвиток громади та зміцнення місцевої економіки.

Низка ідей проєктів, спрямованих на виконання завдань етапу «Розвиток», потребують додаткових консультацій із зацікавленими сторонами та авторами ідей.

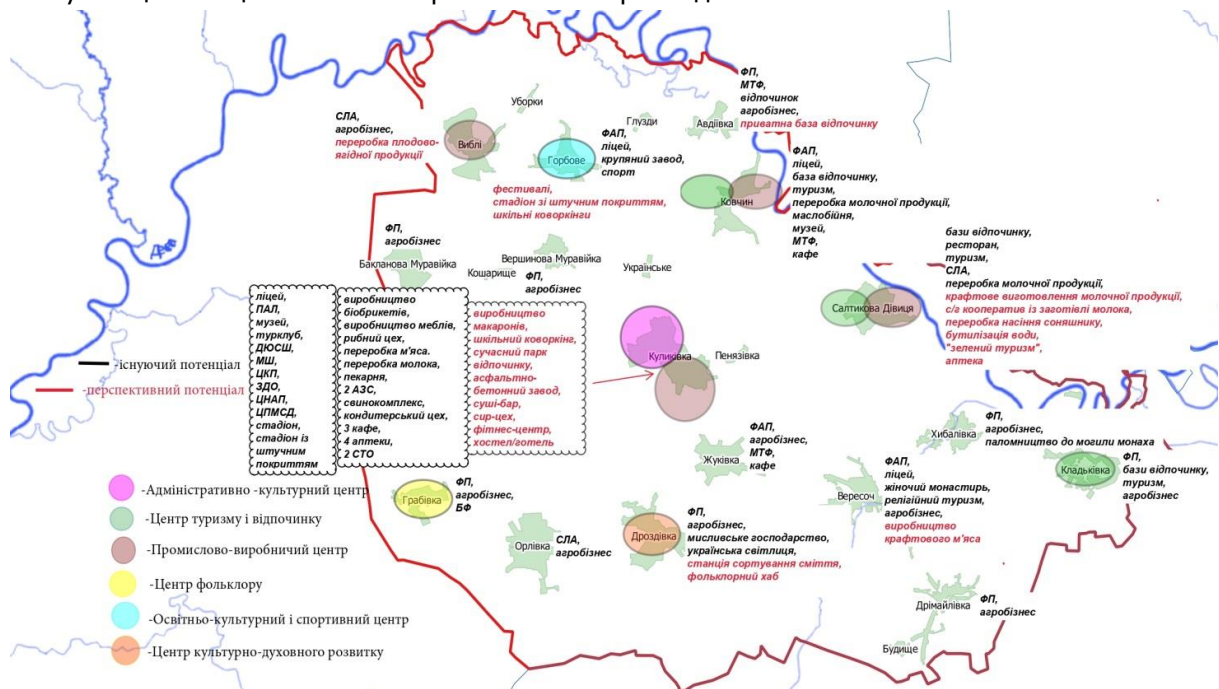

Рисунок 46. Мапа можливих центрів економічного зростання

Ключові висновки до розділу III

На основі SWOT-аналізу та побудови SWOT-матриці учасниками робочої групи визначено бачення кінцевих результатів відновлення та розвитку Куликівської селищної територіальної громади:

Куликівська селищна територіальна громада – це громада, яка забезпечує високу якість життя населення, ефективно використовує наявні ресурси та створює умови для самореалізації кожного члена громади, здійснює максимальне сприяння підприємницьким ініціативам, вибудовує партнерські відносини із державою, сусідніми громадами та міжнародними партнерами.

Куликівська селищна територіальна громада – це спільнота, де комфортно і безпечно жити, навчатися, працювати. Тут молодь має можливість розкрити свій підприємницький потенціал, зокрема у сучасних аграрних технологіях. Це екологічно чиста територія для родинного відпочинку та проведення дозвілля.

Куликівщина – це столиця продуктової безпеки Чернігово-Сіверщини та надійний продовольчий тил Чернігова.

Пріоритетними цілями відновлення та розвитку Куликівської громади є:

- I. Підвищення економічної спроможності громади.
- II. Розвиток інфраструктури території громади.
- III. Забезпечення гармонійного розвитку та підвищення якості життя населення громади.

Актуальними напрямками відновлення та розвитку для Куликівської громади є:

- 1) відновлення і розбудова критичної інфраструктури;
- 2) відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового, громадського та виробничого призначення;
- 3) охорона навколишнього природного середовища, відтворення та стале використання природних ресурсів, забезпечення екобезпеки;
- 4) відновлення та розвиток економіки;
- 5) розвиток людського капіталу;
- 6) розбудова системи інституцій для забезпечення відновлення та розвитку.

В результаті консультацій із громадськістю, керівниками КП та структурних підрозділів селищної ради, представниками бізнесу, перспективними інвесторами, іншими зацікавленими сторонами, робочою групою напрацьовано 93 проєктні ідеї за 6 напрямками відновлення, які розподілені на 3 етапи реалізації:

I. «Невідкладне реагування» (проєкт найвищого пріоритету). Всього – 6 проєктних ідей, пріоритетні – «Капітальний ремонт доріг загального користування місцевого значення Р-67, Бакланова Муравійка – Орлівка» та «Капітальний ремонт дороги загального користування державного значення Т-25-01 на ділянці від селища Куликівка до с.Орлівка».

II. «Відновлення» (проєкт високого пріоритету). Всього – 9 проєктних ідей, пріоритетна - відновлення приватних житлових будинків, які зазнали пошкоджень.

III. «Розвиток». Всього – 78 проєктних ідей, пріоритетна - розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Куликівської селищної територіальної громади з картографічною основою масштабу 1:10000 включно з генеральними планами населених пунктів громади.

РОЗДІЛ IV.

КОМПЛЕКСНІ ПІДХОДИ, ЗАХОДИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

4.1. Очікувані результати та показники, моніторинг, оновлення та управління процесом реалізації Програми

В основу Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади лягли проєктні ідеї, що були запропоновані мешканцями громади, виконкомом суміжних громад, департаментами та управліннями Чернігівської обласної державної адміністрації, старостатами, відділами та іншими структурними підрозділами, установами, підприємствами, закладами Куликівської селищної ради та доопрацьовані членами Робочої групи. При цьому були внесені деякі зміни до запропонованих технічних завдань або ж кілька проєктних ідей узагальнено через їхню однотипність.

Всього в переліку 121 проєкт місцевого розвитку.

Конкретизація та впровадження проєктів можливі через:

- внесення заходів до програми соціально-економічного розвитку громади та галузевих програм;
- фінансування за рахунок державних субвенцій;
- залучення фінансування від проєктів та програм міжнародної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення співфінансування від мешканців громади (де це передбачено умовами проєкту).

Очікувані результати та показники

Індикатори (показники) оцінювання результативності реалізації Програми:

Реалізація стратегічної цілі «Підвищення економічної спроможності громади» у перспективі призведе до наступних результатів:

- розвиток підприємництва і конкурентоспроможності місцевої економіки;
- залучення інвестицій;
- збільшення обсягу освоєних капітальних інвестицій;
- збільшення обсягів виробництва та експорту;
- розвиток сільськогосподарської кооперації, зростання доходів сільського населення;
- збільшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства;
- збільшення кількості суб'єктів малого і середнього підприємництва на 10 тисяч осіб наявного населення;
- створення нових робочих місць, зменшення відпливу населення з громади;
- зростання рівня заробітної плати відносно середньооблікових показників;
- ріст кількості відвідувачів туристичних об'єктів громади.

Реалізація стратегічної цілі «Розвиток інфраструктури території громади» у перспективі призведе до наступних результатів:

- відновлення доріг загального користування місцевого значення;
- ріст кількості створених ОСББ;
- збільшення площі відремонтованих доріг комунальної власності;
- збільшення частки населених пунктів, у яких впроваджено роздільне збирання твердих побутових відходів, у загальній кількості населених пунктів громади;
- збільшення частки сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в громаді, до загальної потужності котелень громади.

Реалізація стратегічної цілі «Забезпечення гармонійного розвитку та підвищення якості життя населення громади» призведе до наступних результатів:

- підвищення якості послуг освіти, культури, дозвілля, охорони здоров'я, а отже, підвищення якості життя населення;
- збільшення частки випускників закладів загальної середньої освіти, які отримали високі показники за результатами зовнішнього незалежного оцінювання/тестування, у загальній кількості учнів, що проходили тестування з цих предметів;
- збільшення охоплення дітей (віком від трьох до шести років) дошкільною освітою у закладах дошкільної освіти;
- збільшення рівня народжуваності та зниження рівня смертності населення;
- збільшення рівня охоплення імунопрофілактикою населення;
- зниження частки дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та відповідно збільшення дітей, охоплених сімейними формами виховання;
- збільшення кількості осіб, працевлаштованих на створені нові робочі місця;
- підвищення якості життя шляхом надання якісного доступу до послуг у сферах інформації, освіти, охорони здоров'я, урядування та широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- збільшення кількості молодіжних інститутів громадянського суспільства та кількості створених об'єктів молодіжної інфраструктури.

Припущення та ризики

Загальні припущення, що мають значення для реалізації цієї Програми, полягають в успішності задекларованих Урядом України реформ, а також ефективності реагування на зовнішні виклики, пов'язані з військовими діями на Україні.

Наступними важливими припущеннями успішності реалізації цієї Програми є доступність коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на підтримку розвитку територіальних громад, а також доступність іншого передбаченого конкретними проектами фінансування для їх впровадження.

Реалізація у Куликівській селищній територіальній громаді міжнародних проєктів з підтримки практики сталого місцевого розвитку сприятиме досягненню позитивних результатів.

Наявність коштів та знань з питань проєктного менеджменту, відповідних технічних знань, є важливими загальними припущеннями для успішної реалізації Програми комплексного відновлення.

Підвищення спроможності місцевого населення та установ і їх готовність взяти участь та надати підтримку у реалізації цієї Програми є наступним важливим припущенням, що допоможе максимально використати сільськогосподарський, туристичний і підприємницький потенціал території громади. Участь фермерів, сільськогосподарських підприємств та інших суб'єктів розвитку села є особливо важливою для успіху ініціатив зі створення сільськогосподарських кооперативів.

Основні ризики, пов'язані зі здійсненням Програми включають:

- зниження інвестиційного рейтингу країни і регіону;
- зменшення обсягів, або скасування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на підтримку розвитку територіальних громад;
- нехтування сільськими територіями на користь селища – низький рівень інвестицій, старіння населення, демографічний спад, міграція;
- нездатність встановити і використовувати зв'язки між селом та селищем;
- нераціональне використання природних ресурсів, передусім – у аграрному секторі;
- неможливість встановлення необхідних партнерських відносин та отримання критичної маси зацікавлених сторін в населених пунктах, готових підтримати реалізацію конкретних проєктів та Програми в цілому;
- відсутність місцевих знань та управлінської спроможності для реалізації проєктів і відсутність успіхів у мобілізації необхідних ресурсів (коштів);
- невчасне вирішення соціальних, освітніх, інфраструктурних, екологічних та інших проблем населення громади.

Рекомендації

1) Успіх реалізації та сталості результатів кожного проєкту базується на розумному врахуванні інтересів громади і приватних інтересів. Тому, де це можливо, необхідне поєднання фінансування з бюджету громади і приватних коштів на додаток до підтримки з держбюджету та програм міжнародної допомоги.

2) Участь проєктів міжнародної допомоги (зокрема, ЄС, США, Канади), має важливе значення для надання фінансових ресурсів та технічної допомоги, забезпечення управлінського потенціалу і технічних навичок для реалізації цієї Програми.

3) Досвід інших регіонів і країн може прискорити реалізацію проєктів і сприяти отриманню максимальної віддачі.

4) Відповідно до передбачених Програмою цілей, окремі завдання та ідеї проєктів можуть бути додані, або змінені в наступні роки під час процедур моніторингу та актуалізації Програми.

Система управління, моніторингу та оновлення Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади

Система управління Програмою має два рівні: політичний та технічний. Політичний рівень забезпечує особисто селищний голова, виконком селищної ради. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти щодо реалізації Програми, пропозиції щодо внесення змін до Програми. Селищна рада приймає рішення щодо внесення змін до Програми на підставі пропозицій селищного голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує виконавчий комітет селищної ради, який:

- забезпечує виконання завдань Програми згідно затвердженого плану;
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні і т.д. тенденції, визначає їх впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів.

Управління процесом реалізації Програми

Управління процесом реалізації Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій.

Адміністрування процесу реалізації Програми здійснюється виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами селищної ради.

З метою координації дій розпорядженням селищного голови створюється постійно діючий Комітет з управління впровадженням Програми (далі – КУВ).

До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань Стратегії. Очолює КУВ перший заступник селищного голови. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію заходів Програми визначається розпорядженням селищного голови.

КУВ збирається не рідше одну раз на півріччя та виконує наступні функції:

- організовує взаємодію підрозділів виконавчих органів селищної ради, органів державної влади, підприємств та установ громади в процесі реалізації проєктів Програми;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Програми, надає їх селищному голові. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню в мережі Інтернет.

Пропозиції щодо змін до Програми розглядаються відділом економічного розвитку на нарадах КУВ і вносяться на розгляд сесії Куликівської селищної ради один раз на рік (по необхідності, двічі на рік).

Процедура моніторингу Програми

Головний сенс моніторингу полягає у виконанні двох взаємопов'язаних функцій – спостереження (відслідковування) та попередження. Відслідковування проводиться з метою виявлення відповідності наявного стану речей бажаному результату, а спостереження – з метою попередження небажаних наслідків.

Моніторинг Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної

територіальної громади включає три рівні:

1) Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Чернігівській області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2) Моніторинг процесу реалізації Програми відповідно до наступних показників:

- Обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення, тис грн
- Обсяг капітальних інвестицій, тис грн
- Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), тис грн
- Обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу, грн
- Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення, од.
- Кількість середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. наявного населення, од.
- Середньомісячна заробітна плата (номінальна), грн
- Чисельність наявного населення на 1 січня, тис осіб
- Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (міська місцевість), %
- Охоплення дітей дошкільними навчальними закладами (сільська місцевість), %
- Обсяги викидів шкідливих речовин у розрахунку на одну особу, кг
- Площа земель природно-заповідного фонду, тис га
- Питома вага площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці, %
- Темп зростання (зменшення) обсягу прийнятого в експлуатацію житла, % до попереднього року
- Рівень охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, % до загальної кількості таких осіб
- Частка міських домогосподарств, які мають доступ до Інтернету, %
- Частка сільських домогосподарств, які мають доступ до Інтернету, %
- Кількість зареєстрованих безробітних;
- Частка довжини автошляхів з пошкодженням покриттям до загальної довжини автошляхів;
- Середній бал за результатами ЗНО/ін. тестувань в школах громади.

Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

3) Моніторинг виконання проєктів місцевого розвитку реалізації Програми. Оцінюється стан виконання кожного проєкту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проєкт.

Враховуючи обмеженість місцевих ресурсів для реалізації проєкту, передбачених у цій Програмі комплексного відновлення, фахівцям територіальної громади потрібно працювати над залученням додаткових ресурсів як внутрішніх, так і зовнішніх, державних та приватних джерел фінансування.

4.2. Попередній фінансово-економічний розрахунок для забезпечення заходів комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади

Орієнтовно, для забезпечення заходів комплексного відновлення та розвитку території Куликівської селищної територіальної громади, необхідно залучити бл. 1 923 876,2 тис. грн, з них:

на етапі «Невідкладного реагування» (проєкти найвищого пріоритету) – бл. 147,4 тис. грн (з них: 90% - кошти державного бюджету, 5% - кошти місцевого бюджету, 5% - інші кошти незаборонені чинним законодавством);

на етапі «Відновлення» (проєкти високого пріоритету) – бл. 739 178,8 тис. грн (з них: 50% - кошти державного бюджету, 5% - кошти місцевого бюджету, 45% - кошти міжнародної допомоги);

на етапі «Розвиток» - бл. 1 037 299,4 тис. грн (з них: 45% - кошти державного бюджету, 5% - кошти місцевого бюджету, 50% - кошти міжнародної допомоги).

Всього прогнозується залучити:

до 60% коштів державного фінансування;

до 33% коштів міжнародної допомоги;

до 5% коштів місцевих бюджетів;

до 2% інших коштів, не заборонених чинним законодавством.

4.3. Пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади

Джерелами фінансування заходів Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади можуть стати:

- місцеві бюджети (обласний та територіальної громади);
- державний бюджет;
- міжнародна допомога;
- залучення співфінансування від підприємців та мешканців громади (де це передбачено умовами проєктів);
- інші джерела, не заборонені чинним законодавством.

4.4. План реалізації Програми комплексного відновлення території Куликівської селищної територіальної громади

Перелік проєктів	Відповідальні виконавці	Строки реалізації заходів	Індикатори реалізації заходів	Попередній фінансово-економічний розрахунок для розписання заходів, тис. грн	Пропозиції щодо джерел фінансування заходів
------------------	-------------------------	---------------------------	-------------------------------	--	---

Етап «Невідкладне реагування» (проєкти найвищого пріоритету)

Капітальний ремонт дороги загального користування місцевого значення Р-67-Бакланова Муравійка – Орлівка з кодом О250528	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2025	Проведення капітального ремонту, безпечний рух транспорту	52 000,0	Державний бюджет
Капітальний ремонт дороги загальногкористування державного значення Т-25-01 на ділянці від селища Куликівка до с.Орлівка	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2025	Проведення капітального ремонту, безпечний рух транспорту	67 000,0	Державний бюджет
Капітальний ремонт комунальної дороги з твердим покриттям по вул. Репехівка с.Бакланова Муравійка	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2025	Проведення капітального ремонту, безпечний рух транспорту	8 000,0	Місцевий бюджет, інші джерела незаборонені законодавством
Капітальний ремонт приміщень підвалу Куликівського ліцею Куликівської селищної для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по вул. Шевченка, 4, селища Куликівка	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Початок безпечного очного навчання для 543 здобувачів освіти ліцею	11 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, донорські кошти та пожертви
Капітальний ремонт приміщень підвалу Горбівського ліцею	Куликівський ліцей	2024	Початок безпечного очного навчання для	5 898,0	Місцевий бюджет,

Куликівської селищної ради для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по роп. Миру, 80, с. Горбове	Куликівсько ї селищної ради		121 здобувача освіти ліцею		гранти донорські кошти, інші кошти незаборонені законодавств ом
Капітальний ремонт Вересоцької гімназії Куликівської селищної ради для влаштування захисної споруди цивільного захисту (укриття) по вул. Перемоги, 44 с.Вересоч	Вересоцька гімназія Куликівсько ї селищної ради	2024	Початок безпечного очного навчання для 75 здобувача освіти ліцею	3500,0	Гранти, донорські кошти та пожертви

Етап «Відновлення» (проекти високого пріоритету)

Відновлення приватних житлових будинків, які зазнали пошкодження	Відділ містобу- дування, архітектури та ЖКГ	2024- 2027	Вирішення житлової проблеми для понад 700 мешканців громади	360 000,0	Міжнародна допомога, держбюджет, гранти та пожертви
Нове будівництво багатоквартирних та приватних житлових будинків	Відділ містобу- дування, архітектури та ЖКГ	2025- 2027	Вирішення житлової проблеми для 73 мешканців громади та ВПО, що стоять на квартирному обліку	23 000,0	Міжнародна допомога, держбюджет, місцевий бюджет, гранти та пожертви
Реконструкція системи автоматичної пожежної сигналізації, система оповіщення про пожежу та управління евакуації людей у Куликівському ліцеї Куликівської селищної ради за адресою:16300, Чернігівська область, селище Куликівка, роп. Шевченка,4» (з коригуванням ПКД)	Куликівськи й ліцей Куликівської селищної ради	2025	Безпечне навчання для 821 здобувача освіти ліцею	13 472,0	Держбюджет, місцевий бюджет, гранти та донорські кошти
Реконструкція частини приміщення будівлі Куликівського ліцею для влаштування спортивного залу за адресою: вул. Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівського району, Чернігівської області	Куликівськи й ліцей Куликівської селищної ради	2024	Розвантаження спортивної зали ліцею, створення умов для заняття фізкультурою 278 учнів початкової ланки ліцею	1 543,15	Держбюджет, місцевий бюджет
Капітальний ремонт покрівлі і фасаду із заходами термомодернізації Комунального закладу «Куликівський заклад дошкільної освіти «Ромашка» Куликівської селищної ради» із застосуванням енергозберігаючих технологій по термомодернізації будівлі за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	КЗ «Куликівськ ий ДНЗ «Ромашка»	2025	Підвищення енерго- ефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%, комфортне перебування 176 вихованців у ЗДО	19 623,7	Держбюджет, місцевий бюджет, донорські кошти, гранти та пожертви
Капітальний ремонт частини вестибюлю та утеплення фасаду головного входу з влаштуванням економічного хабу комунального закладу «Центр культурних послуг» Куликівської селищної ради	КЗ «Центр культурних послуг»	2025- 2026	Підвищення енерго- ефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%, комфортне перебування в ЦКП жителів/ гостей громади	20 000,0	Держбюджет, місцевий бюджет, донорські кошти, гранти та пожертви
Дослідження наслідків бойових дій для ґрунтів, дослідження практик з відновлення земель	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025- 2027	Оновлення даних щодо кадастрового балу ґрунтів, володіння теорією про практику відновлення земель	1 420,0	Місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавство м

Відновлення лісопосадок, пошкоджених внаслідок бойових дій	Відділ земельних відносин	2025-2027	Висаджено бл. 5000 саджанців дерев	120,0	Місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Відновлення/ реконструкція виробничих та складських приміщень підприємств, які постраждали внаслідок бойових дій (СФГ «Колос», ПБП «Вимал», ВТП «ДЖІ-ЕН-ЕЛ» та ін)	Підприємства громади	2025-2027	100% відновлення роботи підприємств, нарощення виробничих потужностей	300 000,0	Держбюджет, міжнародна допомога, Приватні інвестиції

Етап «Розвиток»

Реконструкція харчоблоку та їдальні Куликівського ліцею за адресою: 16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка Чернігівського району, Чернігівської області	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Забезпечення 821 здобувача освіти ліцею якісними обідами в комфортних і безпечних умовах	19 406,6	Держбюджет, місцевий бюджет
Капітальний ремонт спортивного залу Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області по вулиці Шевченка,4, селище Куликівка	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Створення сучасного спортивного простору для 821 ліцеїста	15 000,0	Держбюджет, місцевий бюджет
Капітальний ремонт та створення навчального простору для дітей з особливими освітніми потребами, медичним кабінетом та пандусом в Куликівському ліцеї Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул.Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024	Створення комфортного навчального простору для дітей з особливими освітніми потребами	1159,7	Місцевий бюджет, донорські кошти, гранти
Капітальний ремонт стадіону Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул. Шевченка,4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Створення сучасного стадіону із штучним покриттям, футбольним та волейбольним полями, біговими доріжками, спортивними снарядами для 821 ліцеїста	4 000,00	Місцевий бюджет, інші кошти незаборонені законодавством
Капітальний ремонт кімнати психологічного розвантаження в приміщенні корпусу Б-2 Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області для дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024	Наявність сучасного простору для психологічного розвантаження дітей	849,12	Місцевий бюджет
Капітальний ремонт та створення мотивуючого простору з меблюванням рекреаційних приміщень для учасників освітнього процесу Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024	Створення сучасного освітнього середовища та комфортного мотивуючого простору для 821 ліцеїста	8 969,3	Місцевий бюджет, донорські кошти, гранти та пожертви

Капітальний ремонт приміщень та інженерних мереж загального користування корпусу Б-2 Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Створення безпечного сучасного освітнього простору для 821 ліцеїста	2 934,5	Державний бюджет, місцевий бюджет, гранти та інші кошти
Капітальний ремонт шкільного приміщення під створення розвиткового простору COLO Clubs для учнів Куликівського ліцею за адресою: 16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024	Створення сучасного розвиткового освітнього простору для 821 ліцеїста	1 012,2	Грантові кошти, місцевий бюджет
Реконструкція майстерні Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою:16300, вулиця Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2025	Створення сучасного освітнього простору та умов для трудового виховання 543 ліцеїстів	4 353,6	Донорські та грантові кошти, держбюджет, місцевий бюджет
Капітальний ремонт навчальних класів для учасників освітнього рописно Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул.Шевченка, 4, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2024-2027	Створення сучасного освітнього простору та комфортних умов для навчання 821 ліцеїста	8 450,0	Донорські кошти, гранти, Держбюджет, місцевий бюджет
Реконструкція та модернізація структурного підрозділу позашкільної освіти «Центр позашкільної освіти» Куликівського ліцею Куликівської селищної ради Чернігівського району Чернігівської області за адресою: 16300, вул. Шевченка, 4 а, селище Куликівка, Чернігівський район, Чернігівська область	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2025-2026	Підвищення енергоефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання приміщення на 15%, створення комфортного освітнього простору для бл. 300 вихованців ЦПО	3 250,0	Держбюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування
Будівництво гаражів для шкільних автобусів Куликівського ліцею	Куликівський ліцей Куликівської селищної ради	2025-2026	Будівництво 6 сучасних боксів	18 450,0	Донорські кошти, Місцевий бюджет
Створення відкритих шкільних коворкінгів	Заклади освіти громади	2025-2026	Створення просторів для освіти та самоосвіти підлітків, розвитку їхніх професійних компетенцій і розкриття підприємницького потенціалу	1 000, 0	Місцевий бюджет, грантові та донорські кошти
Капітальний ремонт з облаштування дитячого спортивного залу/кімнати з рукопашного бою	Заклади освіти громади	2025	Створення сучасного розвиткового простору для здобувачів освіти	2 000,0	Місцевий бюджет, донорські кошти
Капітальний ремонт благоустрою території Комунального закладу «Куликівський ДНЗ «Ромашка» за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	КЗ «Куликівський ДНЗ «Ромашка»	2025	Створення сучасного безпечного середовища та комфортного мотивуючого простору для дошкільнят громади	5 800,0	Місцевий бюджет, донорські кошти
Капітальний ремонт приміщення з розвитковим та інклюзивним простором Комунального закладу	КЗ «Куликівський ДНЗ	2025-2027	Створення сучасного безпечного середовища та комфортного	10 800,0	Місцевий бюджет, донорські

«Куликівський ДНЗ «Ромашка» за адресою вул. Пирогова 14А селища Куликівка	«Ромашка»		мотивуючого простору для дошкільнят громади		кошти
Ремонт даху будівлі філії «Горбівський сільський будинок культури» комунального закладу «Центр культурних послуг» Куликівської селищної ради із заміною вікон в приміщенні	КЗ «Центр культурних послуг»	2025-2026	Підвищення енергоефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання приміщення на 5%, створення комфортного культурного простору для 1000 жителів та гостей с.Горбове	150,0	Місцевий бюджет, донорські кошти
Створення, облаштування та відкриття музею	КЗ «Центр культурних послуг»	2025	Простір музею буде місцем, де відвідувачі зможуть відкрити для себе сторінки історії Куликівщини та віднайти частинку історії свого роду. Інформаційні стенди відтворять сучасний громадсько- культурний і духовний розвій громади, традиції, звичаї та обряди.	900,0	Місцевий бюджет, донорські кошти
Реконструкція будівлі комунального закладу «Куликівська мистецька школа» Куликівської селищної ради із застосуванням енергозберігаючих технологій і матеріалів за адресою: селище Куликівка, 1-ий провулок Миру, будинок 6-А	КЗ «Куликівська мистецька школа»	2025-2026	Підвищення енергоефективності, перехід на альтернативний вид палива, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%	6 000,0	Державний бюджет, Місцевий бюджет, донорські та грантові кошти
Капітальний ремонт навчальних кабінетів з створенням мистецького простору КЗ «Куликівська мистецька школа»	КЗ «Куликівська мистецька школа»	2027	Створення сучасного безпечного середовища та комфортного мотивуючого простору для здобувачів позашкільної освіти	5 000,0	Місцевий бюджет, донорські та грантові кошти
Встановлення рекламно-туристично-інформаційної інтерактивної панелі для реклами та зручного інноваційного орієнтиру по туристичних місцях	Сектор економічного розвитку, Куликівська селищна рада	2025	Встановлення рекламно-туристично-інформаційної інтерактивної панелі для реклами та зручного інноваційного орієнтиру по туристичних місцях для 14 тис. мешканців громади та її гостей	130,0	Місцевий бюджет, гранти
Створення промо-матеріалів про туристичну привабливість громади (виготовлення роликів та друкованої продукції»	Сектор економічного розвитку, Куликівська селищна рада	2024-2027	Формування стійкості позитивного туристичного іміджу громади на внутрішньому та зовнішньому ринку туристичних послуг, збільшення туристичних потоків та надходжень до місцевого бюджету	100,0	Місцевий бюджет, гранти
Встановлення мультимедійного інформаційного боксу у приміщенні Туристичного клубу «Вогнище» для промоції громади з інформацією про туристичні та історичні дестинації.	Сектор економічного розвитку, Куликівська селищна рада	2024-2027	Популяризація туристично-рекреаційного потенціалу громади, збільшення туристичних потоків та надходжень до місцевого бюджету	170,0	Місцевий бюджет, гранти
Забезпечення безбар'єрного доступу до закладів соціальної сфери	КЗ «Центр соціальних служб	2025	Створення середовища, доступного та комфортного для всіх	500,0	Місцевий бюджет, донорські

	Куликівської селищної ради»		громадян: дітей, осіб з інвалідністю, вагітних жінок, громадян похилого віку, осіб з дитячими візками тощо		кошти
Створення денного центру для перебування дітей	КЗ «Центр соціальних служб Куликівської селищної ради»	2025-2027	Забезпечення адвокатації права дітей з інвалідністю, підтримки психологічної – створення групи взаємодопомоги. Інтеграція, інклюзія в соціум і створення центру денного перебування для дітей, а згодом – центру підтриманого проживання.	2 000, 0	Місцевий бюджет, донорські кошти
Впровадження нових соціальних послуг	КЗ «Центр соціальних служб Куликівської селищної ради»	2025-2027	Осучаснення підходів до впровадження інтегрованих соціальних послуг на рівні громади, всебічний розвиток та забезпечення інтересів громадян.	500,0	Державний бюджет, місцевий бюджет
Створення ветеранських хабів	Сектор соціальної роботи, Куликівської селищна рада	2025-2027	Забезпечення централізованого надання послуг ветеранам війни, їх рідним та близьким, а також підтримку процесу інтеграції бійців у цивільне життя	5 000,0	Державний бюджет, Місцевий бюджет, донорські кошти та інші джерела фінансування
Капітальний ремонт (модернізація) будівлі амбулаторії поліклінічного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,18	КПН «Куликівська ЛПЛ»	2025-2027	Підвищення енергоефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%, створення комфортного середовища та належних умов для лікування 14 тис. мешканців громади	6 174,727	Донорські кошти, гранти, власні кошти КНП
Реконструкція (модернізація) будівлі терапевтичного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,16	КНП «Куликівська ЛПЛ»	2025-2027	Підвищення енергоефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%, створення комфортного середовища та належних умов для лікування 14 тис. мешканців громади	12 008,5	Міжнародна допомога, донорські кошти, гранти, власні кошти КНП
Капітальний ремонт (реконструкція) будівлі хірургічного корпусу КНП «Куликівська ЛПЛ» за адресою: Чернігівська область, селище Куликівка, вул. Пирогова,18	КНП «Куликівська ЛПЛ»	2025-2027	Підвищення енергоефективності, зменшення видатків місцевого бюджету на утримання закладу на 15%, створення комфортного середовища та належних умов для лікування 14 тис. мешканців громади	5891,2	Міжнародна допомога, донорські кошти, гранти, власні кошти КНП
Придбання автомобіля невідкладної медичної допомоги з ношами для обслуговування паліативних хворих	КНП «Куликівська ЛПЛ»	2024	Покращення медичного обслуговування людей з обмеженими фізичними можливостями та паліативних хворих	1 850,0	Місцевий бюджет, власні кошти КНП

Придбання житла для молодих спеціалістів-лікарів	КНП «Куликівська ЛПЛ»	2025	Покращення медичного обслуговування людей	400,0	Місцевий бюджет, власні кошти КНП
Зелена відбудова інфраструктури «Лікарня на сонячних електростанціях»	КНП «Куликівська ЛПЛ»	2024-2025	Безпека, екологічність та економія. Розподілені потужності генерують електрику там, де її споживають.	10 000,0	Донорські та грантові кошти, власні кошти КНП
Встановлення дитячих ігрових майданчиків у населених пунктах громади	КП Куликівської селищної ради	2024	Створення сучасного ігрового простору для найменших мешканців громади	1 500, 0	Місцевий бюджет та інші джерела фінансування не заборонені законодавством
Заміна/оновлення системи вуличного освітлення на сонячних панелях у громаді	КП Куликівської селищної ради	2024	Зменшення навантаження на місцевий бюджет	1 000,	Місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Безпечна громада для всіх (встановлення вказівників населених пунктів та вулиць громади, білбордів для інформування населення, відео спостереження, встановлення інформаційно-цифрового екрану, та у кожному старостаті МАСЦО у громаді, і т.п»	КП Куликівської селищної ради	2027	Реалізація комплексних заходів благоустрою території громади, безпека та обізнаність громадян та гостей громади	3500,0	Місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Благоустрій населених пунктів (придбання косарок, вишки, екскаватора та іншої техніки)	КП Куликівської селищної ради	2026-2027	Удосконалення забезпечення утримання в належному санітарно – технічному стані об'єктів благоустрою, створення оптимальних умов праці, побуту та відпочинку громадян	2 300,0	Місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Покращення енергоефективності КП «Куликівське ВУЖКГ», встановлення сонячних панелей для безперешкодного надання послуг водопостачання та водовідведення	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Безпека, екологічність та економія. Забезпечити безперебійну подачу води місцевим жителям за допомогою сонячних батарей та у сонячну погоду максимальна генерація панелей може повністю забезпечити електроспоживання водозабору.	10 000,	Державний бюджет, місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Придбання прописної електромеханічної машини Rothenberger R750 з комплектом спіралей до неї для прочистки каналізаційних труб	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2024	Удосконалення якості надання житлово-комунальних послуг для мешканців громади (орієнтовно для 6 тис. мешканців)	150,0	Місцевий бюджет
Збільшення автопарку КП «Куликівське ВУЖКГ» придбання двох автомобілів Reugeot Boxer з метою функціонування в громаді ритуальної служби	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2024-2025	Забезпечення функціонування комунальної ритуальної служби, яка надаватиме послуги жителям 23 населених пунктів	3 000,0	Місцевий бюджет, інші кошти незаборонені законодавством
Реконструкція каналізаційно-насосних станцій громади	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Зниження енергоспоживання об'єктів водовідведення, збільшення надійності системи, зниження негативного впливу на екологію за рахунок безаварійної роботи мереж каналізації,	40 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством

			покращення послуг для мешканців громади		
Будівництво локальних очисних споруд на об'єктах комунальної власності (заклади освіти, об'єкти відпочинку)	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Запуск локальних інженерних споруд для очищення, знешкодження й знезаражування стічних вод, покращення санітарного стану та рівня безпеки учасників освітнього процесу, відпочивальників	50 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Реконструкція очисних споруд в селищі Куликівка (з коригуванням ПКД)	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2026	Запуск сучасних інженерних споруд для очищення, знешкодження й знезаражування стічних вод, покращення санітарного стану та рівня безпеки для 4 600 мешканців селища	30 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Закриття та рекультивация місць видалення відходів у населених пунктах громади	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище	25 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Будівництво та обладнання місць управління відходами (сортувальних станцій для відходів та майданчиків біокомпостування)	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Перетворення місць управління відходами на сучасні споруди для сортування та біокомпостування побутових відходів, які запобігають негативному впливу на навколишнє природне середовище і відповідають санітарно-епідеміологічним і екологічним нормам	35 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Встановлення автоматизованої лінії з рециклінгу та відновлення відходів (пластик)	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2027	Сучасне управління ТПВ, зниження забруднення ґрунтових вод та повітря, зменшення захворюваності жителів громади, повторне використання втор. сировини, додаткові надходження до бюджету	1 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Забезпечення управління поводження з твердими побутовими відходами (придбання контейнерів для роздільного збирання побутових відходів та спецтехніки для вивозу відходів і т.п)	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2026-2027	Сучасне управління ТПВ, покращення надання послуг населенню з вивезення ТПВ	18 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Ліквідація несанкціонованих місць видалення побутових відходів на території громади	КП «Куликівське ВУЖКГ»	2025-2026	Сучасне управління ТПВ, зниження забруднення ґрунтових вод та повітря, зменшення захворюваності жителів громади	10 000,0	Місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством бюджет

Реконструкція існуючих та будівництво нових централізованих водопровідних мереж в населених пунктах громади, включно з вежами Рожновського або станціями знезалізнення води	КП «Куликівськ е ВУЖКГ»	2026-2027	Забезпечення 14 тис. населення громади якісною питною водою	40 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Реконструкція внутрішньогосподарської меліоративної мережі з гідротехнічними спорудами, що знаходиться на території громади	КП «Куликівськ е ВУЖКГ»	2026-2027	Запобігання забрудненню і виснаженню водних об'єктів	7 750,0	Місцевий бюджет та інші джерела незаборонені законодавством
Встановлення лінії з розливу артезіанської питної води (КП)	КП «Куликівськ е ВУЖКГ»	2026-2027	Сприяння зайнятості населення, створення 5-7 нових робочих місць, збільшення надходжень до місцевого бюджету	1 000,0	Приватні інвестиції
Розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Куликівської селищної територіальної громади з картографічною основою масштабу 1:10000 включно з генеральними планами населених пунктів громади	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ, Куликівська селищна рада	2025-2026	Забезпечення планувальної організації, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту, охорони земель, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовності реалізації рішень, у тому числі етапності освоєння території	16 350,0	Місцевий бюджет та інші джерела незаборонені законодавством
Капітальний ремонт дороги загального користування Р-67, Виблі-Авдіївка-Куликівка з кодом О250527	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2025	Проведення капітального ремонту, безпечний рух транспорту	150 000,0	Держбюджет
Капітальний ремонт дороги загального користування місцевого значення Дрімалівка-Будище з кодом С250547	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2025	Проведення капітального ремонту, безпечний рух транспорту	1 500,0	Держбюджет
Капітальний та поточний ремонт комунальних доріг відповідно місцевої Програми фінансування ремонту та утримання доріг комунальної власності Куликівської селищної територіальної громади	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2024-2027	Проведення поточного та капітального ремонту, безпечний рух пішоходів та транспорту	98 910,0	Місцевий бюджет, донорські кошти, гранти та пожертви
Покращення мережі Інтернет та стільникового зв'язку в сільських населених пунктах громади	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2025-2027	Наявність якісного безпроводного Інтернету та стільникового зв'язку	30 000,0	Міжнародна допомога, кошти провайдерів
Створення комунального автопарку з метою сполучення віддалених населених пунктів з центром громади	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2025-2027	Придбання 2 автобусів, облаштування автопарку	5 000,0	Міжнародна допомога, місцевий бюджет

Будівництво модульної котельні потужністю 2 МВт в селищі Куликівка по вулиці Шевченка 4	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Підключення до котельні приміщень Куликівського ліцею та ЗДО, 8 багатоквартирних будинків селища. Перехід на альтернативний вид палива, зменшення видатків місцевого бюджету на 10% на утримання Куликівського ліцею та ЗДО	30 000,0	Міжнародна допомога, місцевий бюджет, донорські та грантові кошти
Капітальний ремонт стадіону по вул. Артамонова, 1 в селищі Куликівка	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Створення сучасного фізкультурно-спортивного простору для 14 тис. мешканців та гостей громади із сучасним футбольним, волейбольним полями, тенісним кортом, біговими доріжками, глядацькими трибунами, спортивними снарядами	27 000,0	Держбюджет, місцевий бюджет, донорські та грантові кошти
Створення спортивно-паркової зони на території стадіону та прилегло до нього парку в селищі Куликівка	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Бігові доріжки, зони відпочинку, активні локації для 14 тис. мешканців та гостей громади	4 000,0	Держбюджет, місцевий бюджет, грантові та донорські кошти
Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу в селищі Куликівка,	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Створення сучасного закритого фізкультурно-оздоровчого простору для 14 тис. мешканців та гостей громади із сучасним футбольним, волейбольним полями, тенісним кортом та ін.	50 000,0	Міжнародна допомога, держбюджет, місцевий бюджет, донорські та грантові кошти, приватні інвестиції
Створення сучасного простору для торгівлі (ринку) для забезпечення реалізації продукції місцевих товаровиробників	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Створення сучасного ринку з лабораторією та комфортних умов для торгівлі (торгові ятки, забрукована площа) для 14 тис. жителів громади та її гостей	8 000,0	Міжнародна допомога, місцевий бюджет, приватні інвестиції
Реконструкція вуличного освітлення із застосуванням альтернативних видів освітлення	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Підвищення комфорту та рівня безпеки для 14,2 тис. мешканців громади	5 000,0	Місцевий бюджет, донорські кошти, гранти та інші джерела фінансування
Відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану ставків в с. Жуківка та благоустрій прилеглої території до них	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Поліпшення гідрологічного стану водойми, створення місця для додаткового відпочинку 972 жителів та гостей с. Жуківка	20 000,0	Державний бюджет, місцевий бюджет та інші кошти незаборонені законодавством
Благоустрій сільських парків з облаштуванням рекреаційних зон	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2025	Поліпшення мікро-екосистеми внаслідок видалення аварійних дерев та посадки нових насаджень, створення місця для додаткового відпочинку 14,2 тис жителів громади та гостей	10 000,0	Місцевий бюджет, грантові та донорські кошти

Відкриття цеху (кооператив) з переробки сільськогосподарської продукції (яблука, груші, малина, смородина, вишні, абрикос)	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Сприяння самозайнятості населення, створення 5-10 нових робочих місць, збільшення надходжень до місцевого бюджету	3 000,0	Міжнародна допомога, приватні інвестиції
Підтримка розвитку молочних кооперативів	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Сприяння самозайнятості населення, створення 5-7 нових робочих місць, збільшення надходжень до місцевого бюджету	5 200,0	Міжнародна допомога, приватні інвестиції
Придбання обладнання для мобільного асфальтового міні-заводу (КП)	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	У перспективі - сприяння зайнятості населення, створення 7-10 нових робочих місць, економія бюджетних коштів на придбанні бетонних сумішей, прискорення ремонту комунальних доріг	2 600,0	Міжнародна допомога та інші джерела незаборонені законодавством
Будівництво заводу (КП) з виробництва бетонних сумішей для будівництва доріг з твердим покриттям	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2026-2027	Сприяння зайнятості населення, створення 7-10 нових робочих місць, економія бюджетних коштів на придбанні бетонних сумішей, прискорення ремонту комунальних доріг	90 000,0	Приватні інвестиції
Будівництво приватного заводу з виготовлення солодких напоїв	Підприємства	2026-2027	Сприяння зайнятості населення, створення 7-10 нових робочих місць, економія бюджетних коштів на придбанні бетонних сумішей, прискорення ремонту комунальних доріг	5 000,0	Приватні інвестиції
Створення агенції розвитку Куликівської селищної територіальної громади	Відділ містобудування, архітектури та ЖКГ	2025	Створення інституції, яка здатна допомогти громаді почати дивитись на проблеми як на можливості, перекладати їх на мову проектів, оцифрувати проблеми і розуміти бізнес-моделі їх вирішення	500,0	Місцевий бюджет, грантові та донорські кошти
Розробка проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій об'єктів природо-заповідного фонду, що перебувають під охороною Куликівської селищної ради (21 об'єкт, загальною площею 5326,6 га), а саме: - ландшафтні заказники місцевого значення: «Демінка» (1431,0 га), «Ковчинський» (252,2 га), «Задеснянський» (940,0 га); - гідрологічні заказники: «Куп'євате-Тимошенкове» (143,0 га), «Янчево-Козарівщина» (1283,0 га), «Будівське» (12,0 га), «Горицький» (114,0 га), «Гусине» (24,0 га), «Ожинське» (10,0 га);	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025-2026	Збереження природного різноманіття ландшафтів, охорона довкілля, підтримання екологічного балансу; створення місць для організованого лікування та оздоровлення людей, масового відпочинку і туризму	15 200,0	Місцевий бюджет та інші джерела фінансування незаборонені законодавством

<p>- ботанічні заказники – «Пасіка-I» (360,0 га), «Селецьке» (310,0 га), «Гусине» (24,0 га);</p> <p>- лісові – «Лосево» (10,7 га), «Селещина» (35,6 га), «Устимівщина» (24,3 га);</p> <p>- пам'ятки природи: ботанічні – «Будянське» (5,0 га), «Гульбище-I» (3,0 га), «Гульбище-II» (1,5 га), «Устимівщина» (6,2 га); гідрологічні – «Заплавні озера» (76,0 га), «Озеро «Тиха Десна» (8,1 га) та заповідне урочище «Чернещина» (271,0 га)</p> <p>- ландшафтне облаштування озера «Сільське»</p>					
Виготовлення та встановлення (оновлення) інформаційно-охоронних знаків встановленого зразка в місцях входу (в'їзду) на території об'єктів природо-заповідного фонду, що перебувають під охороною Куликівської селищної ради	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025-2026	Збереження природного різноманіття ландшафтів, охорони довкілля, підтримання екологічного балансу	400,0	Місцевий бюджет, інші кошти не заборонені законодавством
Інвентаризація земель водного фонду в межах Куликівської селищної територіальної громади	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025-2026	Встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, запобігання розорюванню земель	1 000,0	Місцевий бюджет та інші джерела фінансування незаборонені законодавством
Розробка проєктів землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг в межах Куликівської селищної територіальної громади	Відділ земельних відносин	2025-2026	Запобігання розорюванню земель, підтримання екологічного балансу	2 000,0	Місцевий бюджет та інші джерела незаборонені законодавством
Оформлення самозалісених земельних ділянок та лісослуг та заліснення прибережних захисних смуг водних об'єктів на території громади	Відділ земельних відносин	2025-2026	Збільшення лісових масивів громади за рахунок само-заліснення	1 000,0	Місцевий бюджет, донорські та грантові кошти, інші джерела незаборонені законодавством
Заходи щодо відновлення та підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річки Вересоч та озера «Сільське» селища Куликівка	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025-2026	Поліпшення гідрологічного стану водойм, створення місць для додаткового відпочинку жителів громади	4 730,0	Місцевий бюджет, донорські та грантові кошти, інші джерела незаборонені законодавством
Відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річки Десна	Відділ земельних відносин, Куликівська селищна рада	2025-2026	Поліпшення гідрологічного стану річки	7 500,0	Держбюджет, місцевий бюджет, грантові та донорські кошти